

كَلِمَاتُ خَيْرٍ لِّمَن أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْوِيلُ بِالْعُرُوفِ وَيُحْيُونَ عَنَ الْمَنكُورِ وَيُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ

مَجَلَّةُ
مُخْتَارَات

seçmeler Muhtarat

Hizb ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi'nden

Bu sayının içeriği...

Hizb ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi Kadın Kolları'nın başlattığı, "Hilafet & Eğitim: Altın Çağın İhyası" adlı çarpıcı kampanya ve konferansında ele alınmış çok sayıda konulardan örnekler vermektedir.

Sayı 39 - H. Cemaziyülahir II - M. Mart 2017

İslam Topraklarındaki Müfredatın
Laikleş tirilmesi...

Eğitim Ve Hilafetin
Yıkılmasındaki Rolü

Eğitimle Ümmetin Kültürü Ve Kimliği
Korunur...

Müslüman Gençliği 21. Yüzyılın Zorluklarına
Hazırlayacak İslami Eğitim Nasıl Olmalı...

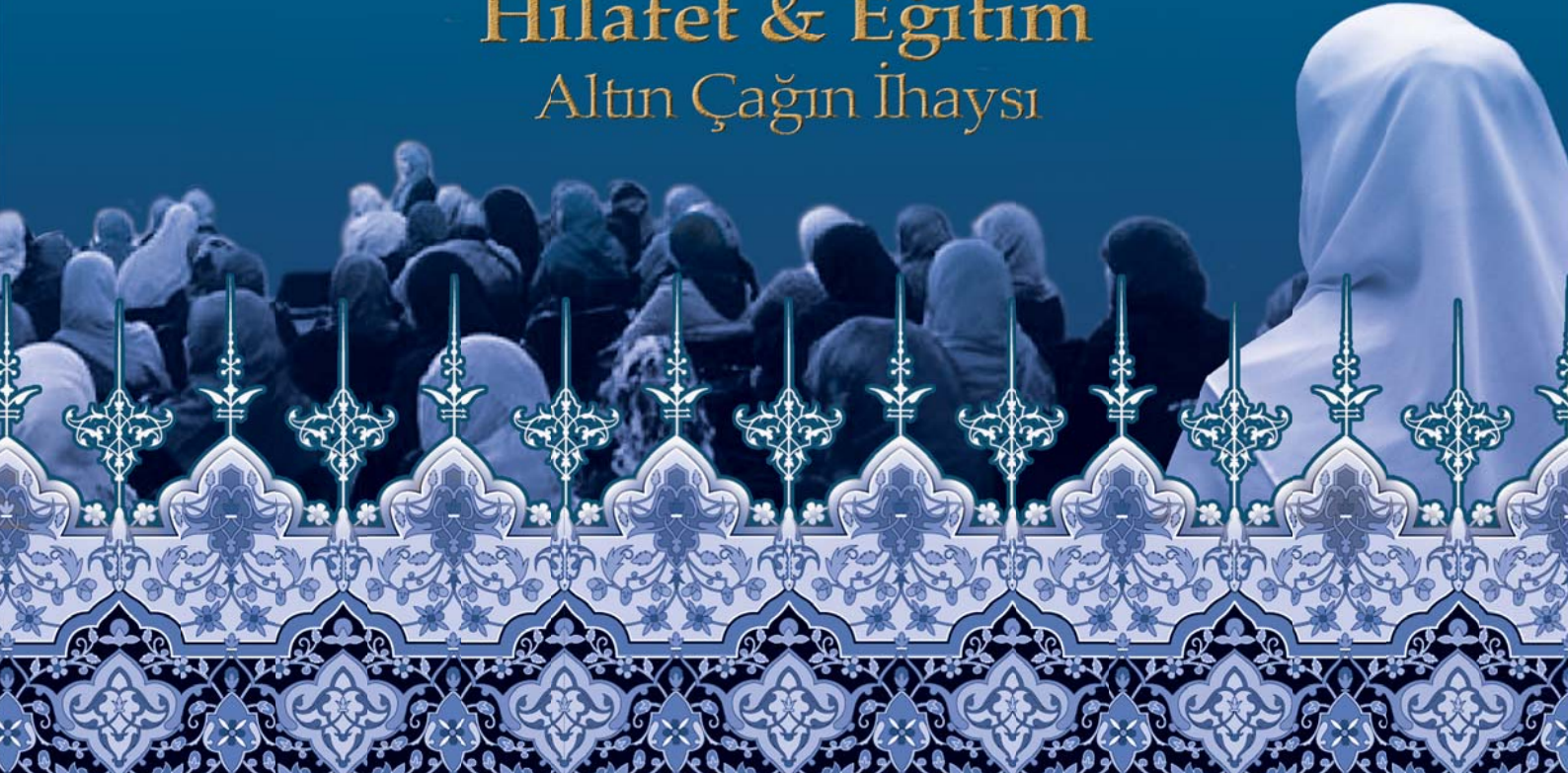
Nübüvvet Minhacı Üzere Hilafetin
Gölgesinde Eğitim ve Kadın Hakları Farkı

KÜRESELİĞİN BİRİNCİ SINIF
ÜNİVERSİTE MASALININ...

Hilafet & Eğitim Altın Çağın İhaysı

Takdim

Müslüman düşünürler, bilim adamları, matematikçiler, hocalar, mühendisler, vs. deyince akla topluma önemli katkılar sağlayacak fertler yetiştiren bir eğitim sistemi geliyor. Yetiştirdiği mucitler ve âlimler farklı alanların ders kitaplarının demir başı; çalışmaları ve metotları araştırmanın ve merakın odak noktası olurken geliştirdikleri kavramlar modern teknolojinin önünü açıyor. Tarihte böylesi iz bırakmış koca isimlerin Müslümanlardan oluşması ise İslam Ümmetinin başarısından kaynaklanmaktadır. İşte İslam o kadar yücedir ki, akidesi kalbe tesir eder, aklı düşünmeye ve keşfetmeye zorlayıp mevcut realitenin ötesine, henüz ayak basılmamış alanlara geçmeye ve ulaşılamaz zannedileni elle tutulur hale getirir... Bunu yaparken de gözetilen yegâne amaç Yüce Allah Teâlâ'nın rızası olur... Üstelik insan aklının, bedeninin ve çevresinin esrarını çözme arzusuyla ta gökyüzünün en derin karanlıklarına, astronomik düzeylere yönlendirir. Desteğin her türlüşünü esirgemedi veren şanlı İslam Devletiyle, yani Hilafet Devletiyle, bu çağır açan zihinler, fikirlerinin ve kuramlarının hayata geçirildiğini gördüler. Kendileri artık olmasa da, fikirleri ve icatları yüzyıllar sonra hala varlığını devam ettirmektedir.

Bugünkü Müslümanları iten de yine aynı akidedir. Bu sayede çok yakın olan ikinci Raşidi Hilafet bir kez daha İslami toplumu kalkındırmak üzere vatandaşlarının önünü açacak ve onu azami bir süratle yeniden dünyanın lider gücü yapacaktır. Ve daima büyük bir azimle Ümmetin gençlerinin hassas zihinlerini beslemeye devam edecektir.

Bu sayıda okuyucularımız, ana konusu eğitim olan ve eğitimle alakalı tüm meseleleri kapsayan yazılar bulabilecektir. Günümüz eğitim sistemiyle Batı'nın müfredat ve eğitim sistemi, İslam'ın geçmişteki ve yakında kurulacak olan Hilafet Devleti'ndeki eğitim sistemiyle karşılaştırılacaktır. Batılı laik eğitim sistem ve politikalarının İslam Ümmeti üzerindeki etkileri ifşa edilecektir. Ve elbette Müslümanlarda doğru şahsiyetin muhafaza edilmesinin öneminden bahsedilecektir ki böylece Allah (ﷻ) ve Rasulullah (ﷺ)'in bize emrettiği gibi amel edip layık olduğumuz konuma ulaşalım... İnsanlık için çıkartılmış en hayırlı Ümmet, olalım.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾

Muhtarat
Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi'nden

İÇİNDEKİLER

Konu	Sayfa	Konu	Sayfa
Takdim	2	Basın Açıklaması: “Uluslararası Kampanya: “Hilafet ve Eğitim: Altın Çağın İhyası”	4
Eğitim Ve Hilafetin Yıkılmasındaki Rolü	5	İslam Topraklarındaki Müfredatın Laikleştirilmesi “Zaman İçinde Yayılan Bir Ur Gibidir”	8
Müslüman Gençliği 21. Yüzyılın Zorluklarına Hazırlayacak İslami Eğitim Nasıl Olmalı 1. Eleştirel Düşünmeyi Geliştirmek	11	Eğitimle Ümmetin Kültürü Ve Kimliği Korunur Nübüvvet Metodu Üzerine Hilafetle De Bu Garantilenir Ve Uygulanır	14
KÜRESELLİĞİN BİRİNCİ SINIF ÜNİVERSİTE MASALININ ardında gizlediği TUZAK (Birinci Sınıf Eğitim Nasıl olmalı - Bölüm 1)	16	İSLAMİ HİLAFET İSLAM BELDELERİNDEKİ EĞİTİMİN SÖMÜRGEÇİ EMTİYASINA DÖNÜŞMESİNİ ENGELLİYOR (Birinci Sınıf Eğitim Nasıl Olmalı - Bölüm 2)	20
Nübüvvet Minhacı Üzere Hilafetin Gölgesinde Eğitim ve Kadın Hakları Farkı	24	Osmanlı Hilafetinde Kadınların Eğitimi	28
Güvenli Bir Ortam Ortadan Kalktıktan ve Kitaplara Kan Bulaştıktan Sonra Eğitimin Ne Kıymeti Kalır?	30	İslam'da Öğretmen Nasıl Olmalı?	33
Çocukların Davranışlarına Yerleştirilmesi Gereken Değerler	37		

www.hizb-ut-tahrir.info

Muhtarat
Hizb ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi'nden

Hizb ut Tahrir Merkezî Medya Ofisi'nden Seçmeler, Hizb ut Tahrir Merkezî Medya Ofisi sitelerindeki bazı yayınları içerir. Yalnızca Hizb ut Tahrir'in, vilayetlerin, medya ofislerinin, resmi sözcülerin ve Hizb ut Tahrir medya temsilcilerinin yayınları, hizb görüşü olarak tabir edilir. Bunların haricindekiler, Hizb ut Tahrir'in web sayfalarında veya medya ofisi dergisinde yayınlansa bile yazarının görüşü olarak tabir edilir. Naklin ve alıntının dürüst olunması, çıkartma, tevil ve değişiklik yapılmaması ve nakledilen kaynağın belirtilmesi şartıyla Hizb ut Tahrir'in ve web sayfalarının yayınlarından alıntı yapıp yeniden yayınlanması serbesttir.

حزب التحرير
Hizb-ut Tahrir
Merkezi
Medya Bürosu

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَن كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾

Basın Açıklaması

No: HT-BA-2017-MB-TR-10

H. 19 Cumâde's Sâni 1438 / M. 16 Şubat 2017

“Uluslararası Kampanya: “Hilafet ve Eğitim: Altın Çağın İhyası”

Hizb-ut Tahrir / Merkezi Medya Bürosu Kadın Kolları olarak biz, 16 Şubat'ta “Hilafet ve Eğitim: Altın Çağın İhyası” başlıklı önemli bir küresel kampanya başlattık. Kampanya, 11 Mart'ta Endonezya'nın başkenti Jakarta'da düzenlenecek ve dünyanın çeşitli ülkelerinden konuşmacıların katılacağı Uluslararası Kadınlar Konferansı ile son bulacak.

İslam dünyası şu an önemli oranda “Eğitim Krizi” yaşıyor. Kaliteli okullar, kolejler, üniversiteler ve diğer eğitim olanakları standartların oldukça altında. Bölgede okuma yazma bilmeyenlerin oranı had safhada. Bölge, eğitim yoksulu, öğretmenler ödenek yoksunu. Yetersiz öğretim yöntemleri egemen. Kapsamlı İslami eğitim sıfırken boğucu dini bilgiler açıdan oldukça zengin. Araştırma ve uzmanlık fırsatları yetersiz. Ayrıca veliler ve öğrenciler, iyi bir eğitim düzeyine erişmek için büyük finansal zorluklarla karşı karşıyalar. Tüm bunlar, Müslüman gelecek nesillerin eğitim arzusunu kırdığı için Batıya önemli ölçüde beyin göçü olmuştur. İslam dünyasının gelişme ve durgunluk sürecine katkıda bulunmuştur. Bu Eğitim Krizi'nin nedeni, Hilafetin yıkılmasından bu yana 90 yıldır sömürge merkezli eğitim sistemlerinin İslam dünyasına empoze edilmiş olmasıdır. Batı tabanlı bu eğitim sistemlerinin amacı, ümmetin eğitim arzusunu gidermek ya da toplumların akademik standartlarını yükseltmek veya Müslüman topraklarda ilerleme ve gelişme sağlamak değildir. Aksine gelecek Müslüman nesillere laik liberal kültürü aşılama, yaymak ve korumak için sömürgeciler tarafından kullanılan sadece bir araçtır. Aynı zamanda bu eğitim sisteminde İslami öğretim kısıtlanıp laikleştirilmektedir. Sömürgecilerin amacı, Müslüman gençliğin zihnini kolonize etmek, bölgedeki sömürgeci hedeflerine erişmek ve onları Batı kültürü ve sisteminin kölesi yapmaktır. İslam dünyasındaki Batı destekli laik liderler, ardışık nesillere bu gerici eğitim sistemini uygulanmaya devam etmektedir. Eğitimi geliştirme kisvesi altında da laik reformlar yapılmaktadır. İslam dünyasındaki eğitim müfredatı, bağımsız vizyon yoksundur. Bu yüzden halkın eğitim ihtiyaçlarına içtenlikle hizmet etmemekte ve ülkelerinin kalkınmasına hiçbir katkıda bulunmamaktadır. İslam dünyasındaki eğitim sistemlerini laikleştirme ajandası son yıllarda tavan yapmıştır. Tüm bunlar yanı sıra kusurlu kapitalist sistem ve politikalar nedeniyle yıllardır organizasyon fukaralığı ve eğitim yatırımı yoksulluğu çekilmiş ve vizyonsuz rejimler de eğitime hak ettiği önemi vermediği için “Eğitim Krizi” iyice derinleşmiştir.

İslam'ın belirlediği şekilde bilgi elde edilmesi ve yayılmasına önem veren ve destek olan İslami Hilafet altında bir zamanlar topraklarımız dünyanın öğrenim merkeziydi. Mükemmel akademik eğitim kurumları, dünya genelinde en iyi akademisyen ve düşünürlerin dikkatini çekmiş, binlerce öğrenciye birinci sınıf eğitim sağlamış, bolca akademisyen ve bilim adamı yetiştirmiştir. Bir dönem büyük yenilik ve keşiflere imza atmıştır. Dünyanın süper gücü olacak şanlı bir uygarlık yaratmıştır. Bu yüzden İslami Hilafeti, doğruluk ve adalet yönetimini Müslüman topraklara tekrar geri getirmek için çok çalışmalıyız. Hilafet, sadece Müslüman ülkeler için değil, aynı zamanda diğer ülkeler için de eğitim meşalesi olacaktır. Bu nedenle bu kampanya ve konferansta, Nübüvvet metodu üzere Hilafetin yeniden kurulması yoluyla gelişim ve eğitimin altın çağını tekrar ihya etmek için Müslümanlara küresel bir çağrıda bulunulacaktır. Ayrıca Hilafetin eğitim politikası ve birinci sınıf eğitim sistemiyle ilgili de bir vizyon sunulacaktır. Bu birinci eğitim sistemi, örnek İslami şahsiyetlerle yeni bir Müslüman gençlik yaratacak, hem erkek hem de kadınların eğitim isteklerini karşılayacak, irfan sahibi altın bir nesil yetiştirecek, inovasyon, bilimsel teknoloji ve gelişim sanayi alanında dünyaya önderlik edecek muhteşem bir uygarlık icat edecektir. Kampanya ve konferansta ayrıca İslam dünyasındaki eğitim sistemini laikleştirmek için belirlenen mevcut yoğun gündem ve bölgedeki eğitim krizinin nedenleri gözler önüne serilecektir. Yanı sıra Hilafetin yokluğunda Müslüman çocuklara verilecek İslami Eğitim rehberi de sunacaktır. Kampanya şu linkten de takip edilebilir:

<http://www.hizb-ut-tahrir.info/tr/index.php/dava-haberleri/mmo/8381.html> ve Facebook sayfası:

www.facebook.com/WomenandShariah.

Dr. Nesrin Nevaz

حزب التحرير

Hizb-ut Tahrir

Merkezi Medya Bürosu
Kadın Kolları Direktörü

Hilafet & Eğitim
Altın Çağın İhaysı

Eğitim Ve Hilafetin Yıkılmasındaki Rolü

Küfür devletleri İslâm'ı yok edip Müslümanların topraklarını da paylaşma hususunda aralarında anlaştıktan sonra Avrupa devletleri özellikle de; İngiltere, Fransa sonra da Amerika Osmanlı Hilâfet Devletine karşı yıkıcı bir darbe vurmakta başarılı oldular. Bu hususta çeşitli yollara başvurdular. İlim adı altında misyoner saldırıları çerçevesinde uzun yıllar boyunca bu hususta meşgul oldukları kapılardan birisi de eğitim oldu. Bunun için büyük bütçeler, oryantalistlerden, misyonerlerden, eğitimcilerden ve rahiplerden meydana gelen büyük ordular meydana getirdiler. İstanbul ve Beyrut'u kedileri için başlıca iki üs edindiler. Ardından da Kahire ve Kuzey Afrika'yı da buna ilhak ettiler. Devletlerarası çıkarları itibariyle Amerika ve Avrupa siyasetlerindeki metot farklılıklarına rağmen gayeleri itibariyle ittifak ettiler. Onların gayeleri; doğuda batı kültürünü ortaya çıkartmak, Müslümanları dinleri hakkında şüpheye düşürmek, dinlerine saldırmak için bunu fırsat olarak kullanmak ve tarihlerini küçümser hale getirmektir.

Özellikle 1820 yılında Beyrut'ta misyonerlik merkezinin inşa edilmesinden sonra misyonerlik faaliyetlerindeki hareketlilik daha da arttı. Amerikalı misyoner "Eli Smith" belirgin bir faaliyet gösterdi. Zira misyonerlikte gönüllü olarak çalışmakta ve Maltadaki el-İrsaliyat Matbaasının yöneticiliğini yapmaktaydı. Smith ve karısı Beyrut'ta kız çocukların için bir okul açtı ve hayatını Beyrut'ta ve genel bir şekilde de Şam beldelerinde çalışmaya adanmıştı. İşte bu esnada eğitim hareketi içinde misyonerlik hareketlerinin katılımı belirgin bir hal aldı. Arap dilinin Kur'an'dan kopartılması üzerinde odaklaştılar. Bu durum, insanların batıya ve fikirlerine dönüştürülmesinde büyük bir rolü olan batı müelliflerine ait kitapların ve eski edebi eserlerin çıkartılmasıyla Arap dilinin birinci sıfatından dönmesi için geniş geniş bir giriş oldu. Bu amacı gerçekleştirmek için Hristiyan "Nâsîf Yazıcı" ve "Baba Louis Shehu", Beyrut'ta İslâm akidesini ve fikirlerini hedef alan bir merkezin yürütülmesini işini üstlendiler. Öyle ki bunlar İslâm'ın ilişkilerden, muamelattan, hayat tarzından uzaklaştırılmasında ve İslâm devletinin yıkılmasında korkunç neticeler aldılar. Cizvitler (İsa Tarikatı), Yusuf es-Suyûiyye adıyla bilinen kendileri için okullar ve fakülteler açtılar. 1866 yılında günümüzde Beyrut Amerikan Üniversitesi olarak

bilinen Amerikan Protestan fakültesini açtılar. Bunlar İslâm'a ve Müslümanların tarihine karşı saptırma saldırılarının en çirkin olanlarını yaptılar. Öyle ki iş, içinde Suriye ve Filistin'in de yer aldığı Şam topraklarında, Fransa'nın etkisi ve öğütlemesi ile İbrahim Paşa'nın teşvikine kadar ulaştı. İbrahim Paşa, misyonerlere kapıları sonuna kadar açtı. Fransızlar, İngilizler ve Amerikalılar, hükümetler tarafından sevinçle karşılandılar ve buna bağlı olarak da Müslümanların topraklarında istedikleri gibi dolaştılar, okullar açtılar, kitaplar bastılar. İlim ve kültür adı altında da bunları Arapçaya tercüme ettiler.

İstanbul merkezine gelince: Osmanlı Evkaf Bakanlığının emri altında bulunmayan dolayısıyla da devletin denetim ve kontrolünden uzak eğitim hareketinden İslâm kültürü büyük zarar gördü. Bu şartlara göre okullar, enstitüler kuruldu. El-İrsaliyat baskılı misyonerlik eserleri takip edildi. Böylelikle İslâm hükümleri ve fikirleri hakkında şüpheler meydana getirildi. Diğer yandan ise Avrupadaki bilimsel gelişmeye ayak uydurmak gerekçesiyle Osmanlı eğitim sisteminde reform kanunun çıkarttılar. Buna bağlı olarak da Müslüman öğrencileri Fransa ve İngiltere'ye eğitime gönderdiler. Onlar da batının yaşam tarzından ve maddi gelişiminden etkilendiler. Bu durum ise onları devletin tüm vilayetlerindeki eğitimde reformlar

yapılması için harekete geçirdi.

1876 yılında ise devlet içerisinde her çocuk için ilköğretimin zorunlu ve bedava olduğuna dair kanun çıkartıldı. 1879 yılından itibaren de âlimler tarafından idare edilen dini okulların yanında laik okullar ortaya çıktı. Osmanlı Devleti, gayri Müslim vatandaşlarının eğitim haklarına kefil oldu ve muhtelif milletler için okullar açıldı. Bu okullar devlete boyun eğmeyen ve İslâm dışı dini gruplar tarafından kurulan okullardır.

Osmanlı vilayetlerindeki büyük şehirlerin birçoğunda; Amerika, Avusturya, Fransız, İngiliz, Alman ve İtalyan Hristiyan temsilcilikler için misyoner okullar açıldı. Bu durum ise Osmanlı Devleti'nin bu okulların birçoğu üzerindeki hâkimiyetinin kalkmasına ve Buna bağlı olarak da bu okulların hilafetin yıkılmasında rol oynamalarına neden oldu. Müslüman Kudüs'te yapılan Misyoner konferansında meslektaşlarına hitap eden Misyoner Zwemer şöyle diyordu: "Ey kardeşler. On dokuzuncu yüzyılın bu üçüncü diliminden günümüze kadar geçen süre içerisinde İslâm memleketlerindeki eğitim programlarının tümünü ele geçirdik... Burada üstünlük size aittir ey dostlar. Sizler, Allah ile bağ kurmayı bilmeyen ve kurmak da istemeyen bir nesil hazırladınız ve Müslümanı İslâm'dan çıkarttınız."

Türkiye'de yönetimi ele geçirmesinin ardından Mustafa Kemal, İslâm şeriatı ve Arap diliyle bağlı olan eğitim programlarına karşı sert bir savaş açtı. Dini eğitimi ilga etti, Müslüman âlimlerle savaştı, Arap harflerini Latin harfleriyle değiştirdi. Devlette, kanunlarda ve eğitimde laik siyaseti ateş ve demir gücüyle zorunlu hale getirdi.

Mısır'da ise Muhammed Ali Paşa, Osmanlı Devleti'nden çıkıp 1805-1842- yılları arasında yönetimi elinde bulundurduğu süre içerisinde dini eğitime karşı bir saldırı başlattı. Bu hususta Fransa açıktan açığa siyasi ve küresel olarak ona destek verdi. Filistin, Lübnan ve Suriye'yi işgal etti ve Anadolu'ya doğru yürüdü. Bu yolda Ezher'deki eğitimi ve kayıtları kaldırdı. Zira bu eğitim onun önemseydiği hususlar dışındaydı. Çünkü onun önemseydiği ilk husus, Osmanlı Devletiyle güçlü bir şekilde savaşılabilecek bir ordu meydana getirmek için modern eğitim sistemiydi.

Eğitim işlerini doğrudan kontrol etmeleri ve yürütmeleri için Mısır okullarına İngiliz ve Fransız yabancılar okul müdürleri olarak atadı. Harici heyetler çerçevesinde yerel yeterlilikler oluşturdu ve bunları eğitim reformunun öncülerini saydılar. Öyle ki onun zamanında Avrupa'ya gönderdikleri öğrenci sayısı 319 kişiye ulaştı. (Fransa'dan döndükten sonra "Paris'i aydınlatmada altını arıtmak" isimli kitabı yazan; eğitim, düşünme ve bireyler arasındaki ilişkiler bakımından Fransa'yı öven kitabın yazarı Rıfaa et-Tahtâvî bunun örneklerindendir.) Avrupa'ya gönderilen bu topluluklardaki fıkri bozulma hakkında Lord Cromer'in yapmış olduğu tasvir son derece dakiktir. Şöyle diyor: "Belli bir dinin gençleri ilimlerini İngiltere ve Fransa'da öğreniyorlar, vatanlarıyla olan ruhi ve kültürel bağlarını kaybediyorlar. Onlara kültürlerini kazandıran ülkeye katılamıyorlar ve ortalıkta parçalanmış bir halde oradan buraya savruluyorlar."

Muhammed Ali Paşa ve ailesi medeni eğitimi önemseyip Ezherî eğitimi bir kenara itip uzaklaştırmayı esas aldılar. Böylelikle Mısır'ı Avrupa'dan bir parça haline getirme siyasetini uygulamak istediler. Oğlu İsmail, eğitim batılılaşmadıkça değişimin kesinlikle gerçekleşmeyeceğini söyledi.

Onun ardından gelen nesiller de onun meşalesini taşıdılar. Gelişme, bilim ve çağa ayak uydurma adı altında İslâm kültürüne ve İslâm'a düşmanlık etmek için laiklik savaşına liderlik ettiler. Özellikle de karma eğitimde, dilde, tarihte, edebiyatta ve teknikte batı hadâratından etkilenen eğitim metotlarında tümüyle batıyı esas aldılar.

İş Cromer ve Dunlop'un müfredatı ile sınırlı kalmadı. Mısır'ı ve İslâm dünyasını dinsiz batının boyasıyla boyama arzusundan olan batı kültürünün kuyrukları da onlardan geri kalmadılar. Özel olarak İngiliz ve Fransız kültüründen etkilendiklerini beyan eden Cemaleddin Afgani ve Muhammed Abduh'un Mısır içindeki eğitim ve öğretimde önemli etkisi ve rolü oldu. Avrupa'ya gönderilenler arasında yer alan ve Montpellier üniversitesinde eğitim gören "Kasım Emin", batı kültürü ile doymuş bir şekilde 1885 yılında Mısır'a dönmek için Muhammed Abduh'un desteğiyle "Kadının özgürlüğü" isimli kitabı yazdı. Bu kitabında, gazetelerdeki yazılarında ve eserlerinde; başörtüsünü, çok kadınla evliliği, talak ve mirası eleştirdi. Batı kültürünü ve mutlak özgürlükler düşüncesini taşıyıp durdu. Onun ardından gelen Taha Hüseyin ve Lütfi Seyyid, laik düşüncenin naklinde, görüntülenmesinde ve yayılmasında büyük bir pay sahibi oldular. Aynı şekilde Hüda Şaravi'nin kocası ve onlar dışında daha birçokları.

İbrahim Paşa da Muhammed Ali Paşa'nın tecrübesinden etkilendi. Mısır'da Fransız müfredatından alınmış eğitim programlarının da teşviki ile Suriye ve Lübnan bölgesinde eğitim müfredatını değiştirmek istedi. Bu durum ise Şam topraklarındaki eğitim hareketine etkin bir şekilde katılmak için misyonerlerin elinde altın bir fırsat olarak değerlendirildi.

Bütün bunlar, şer'î ilimlerin, Kur'an kurslarının, Ezher ve Zeytuniye gibi köklü İslâmi üniversitelerin ihmal edilmesi ve görevlerinin sadece dini eğitimle sınırlandırılması yoluyla Osmanlı Devleti içinde dini eğitimin donukluğunun karşılaştırmasıyla medeni eğitimin gelişmesi arasındaki büyük bir farkın var olduğunu göstermektedir. İdare etmede ve gelişim mecralarında bilgi birikimine sahip olmaları nedeniyle yurt dışına gönderilen heyetler devlet kurumlarını doldurdular. Hidivi İsmail zamanında 1872 yılında Ezher'in tanzimi ve ıslahı hakkında kanun çıkartıldı. Bu kanunun "b" bendinden şu ifadelerle yer verildi: "Ezher'de verilmekte olan dersler on bir dersle sınırlandırılmıştır. Bunları; fıkıh, din usulu, tevhid, hadis, tefsir, nahv, sarf, beyan, meani, bedi ve mantık."

Aynı zaman diliminde İslâm topraklarına yönelik birbirini takip eden laik saldırılar başladı. Bu süreç içinde eğitim, ümmetin kalesinin içeriden yıkılması için kültürel bir silah olarak kullanıldı. Bu nedenle eğitim programlarında, oryantalizm, misyonerlik ve batılılaşma çağrılarına yer verildi. Bununla birlikte İslâm akidesiyle çelişmekte olan dinin hayattan

ayrılması inancı bilim kelimesiyle irtibatlandırılmak suretiyle pazarlandı. Kendi sözlüklerinde ilimle herhangi bir irtibatı bulunmamasına rağmen İngilizcedeki “sekülerizm” kelimesinin Arap diline tercümesinde olduğu gibi laiklik kelimesinin de bilim müfredatından türemiş bir kelime olarak sunulması gibi çok ileri boyutta saptırma yapıldı. Oysa batılılara göre laiklik; insan, hayat ve kâinat hakkında kapsamlı bir düşüncedir.

Hilafetin düşmesinin ardından İslâm topraklarında birçok şeyde intikal meydana geldi. Batı, ümmet içinde kendisini yalnız buldu. İçlerinde İslâm'a karşı var olan düşmanlık ve kalplerini yiyip bitiren kin ve nefret, ümmet içinde güçlü darbeler meydana getirdi ve kültürel sömürgecilik çeşitli şekillerde kendisini gösterdi. 1915 yılında Edinburg'da yapılan Misyonerlik Konferansındaki üçüncü oturumda misyonerlerin gerçekleşmiş oldukları eğitim çalışmaları hakkında çalışma yapıldı. Büyük devletlerin elçileri Osmanlı Sultanlığının başkentinde Avrupalılar tarafından kurulmuş olan orta eğitim kuruluşlarının doğu meselesinin çözümündeki etkisinin tüm batılı devletleri tarafından yürütülen ortak çalışma üzerindeki etkisine tercih edilmesinde ittifak ettiler.

Fransızcanın ve Fransız kültürünün ekilmesi için verimli bir toprak olduğu için Fransız sömürgeciliği Fas'ta doğrudan eğitime yöneldi. Fransızcanın Arap dilinin yerine alması için savaşa başladı. Böylelikle Fas halkını, İslâm ile bağlantılı olan tarihi ve hadari köklerinden söküp kopartmayı, uzaklaştırmayı gerçekleştirdi.

Fransa'nın Fas'ta yerleşmeye başladığı yılın dönümünde General Alliouti 1921 yılında şöyle diyor: “Arapça İslâm'ın yayılmasındaki önemli faktörlerdendir. Çünkü bu dil aracılığıyla Kur'an öğrenilir. Bu arada ise bizim maslahatımız Berberileri İslâm çemberinin dışına çıkarmayı gerektirmektedir.”

İslâm kültürünün ve Arap dilinin yok edilmesi penceresinden bakıldığında pedagojik anlamıyla Fransızcanın daha fazla eğitim dili haline gelmesi, ideolojik olarak Müslümanların Fransa ile irtibatlandırılmaları, kimliklerinin yok edilmesi ve kendilerine katılmaları için kültürel ve dil yönünden giriş yapıldı. Sömürgecilik döneminde Fas'taki eğitim müdürü George Hardy'nin söylediği şu ifadeler de bunu teyid etmektedir: “Bu tatbiki eğitimin yerini alacak olan genel maddeler bakımından Fransız dili aracılığıyla öğrencilerimizin Fransa ile irtibatını kurmamız mümkün olacaktır. Tarihi olarak da Fransa'nın büyüklüğü hakkında bir fikir vermemiz gerekir.”

Cezayir hakkında Fransa'da (1847 yılı İstisnai Borçlar Komisyonunun) raporunda şöyle denilmektedir: “Okulları düşmüş bir şekilde bıraktık ve paramparça ettik. Etrafımızdaki ışıklar söndü. Yani Müslüman toplumu daha fazla cahiller topluluğu ve berberiler haline getirdik.”

Fransız işgali öncesinde Cezayir'de egemen olan eğitimin seviyesini Cezayir'deki Genel Eğitim sorumlusu “Deyşi” şu şekilde açıklamaktadır: “Cezayir'in iç kısmındaki şehirlerde hatta kabileler arasında dahi çok sayıda ve iyi donanımlı okullar vardı ve el yazma eserlerle doluydu. Cezayir şehrindeki her mescitte okul vardı ve orada eğitim bedavaydı. Hocalar

ücretlerini mescit gelirlerinden alırlardı. Hocaları arasında Arap kabilelerini derslerine çekecek kadar cazibesi olanlar vardı.”

Bu nedenle işgalciler, okulların birçoğunu kapattı, hocaları kovdu ve Arap diliyle savaştı. Kültürlü İslâmî ortamı, cahil, okuma yazma bilmeyen bir çevreye dönüştürdü. Yine karma siyaset ve laiklik çerçevesinde Arapça okulların açılmasını ve Kur'an okulları üzerinde baskı yapılmasını gerektiren kanun çıkartıldı. Sömürgeci siyaseti için sömürgeci her türlü imkânı kullandı. Öyle ki Said el-Fasi, Rabi ez-Zenati ve Ferhat Abbas gibi Fransız babalığına iman eden Cezayirlilerden bir topluluğu dahi oluşturabildiler. Bu kimseler, batı kültürünü yaydılar, milletlerini inkâr ettiler eğitim siyaseti yoluyla batı kültürü ile bütünleştirdiler.

Tunus'ta ise Batı hadâratının meziyetlerini bariz hale getirmek ve yeni nesillerin Batılıları örnek alarak Batı medeniyetine yönlendirmek için Fransız öğretmen bu alanda bir liderlik rolü üstlenmiştir. Onların bakışlarına göre tutucu bir ümmettin mirasından soyutlanmalarını istediler. Fransızcanın kuyruklarının atanmalarıyla sömürgeci projenin devamlılığını sağlamak için Avrupalı bunu yapmaya imkân buldu. Fransız şarkiyatçı Jod Forry çok açık ve net olarak bunu şu şekilde ifade etmektedir: “Arapça ve İslâm'la savaşmak için otoritemiz altında bulunan her türlü yolu kullanmalıyız.”

Göstermelik bağımsızlık sonrası Tunus devlet başkanı Burgiba, çıkartmış olduğu şahsi haller dergisinde yer aldığı üzere açık bir şekilde laik eğitimi uygulamak istedi ve İslâmî kimliğe saldırmayı hedef edindi. Mustafa Kemal'i kendisi için örnek aldı. İslâm, İslâm tarihi ve hadâratı ile ilgili olarak karalamalarla dolu olan devlete ait okullardaki ders programları bunu en net bir şekilde ortaya koymaktadır. Öyle ki onların Batıya, tarihine ve hadaratına verdikleri değer ve büyük görmeleri takdis etme derecesine dahi ulaşmıştır. İslâmî tarihle perçinlenmiş olan Zeytuniye Üniversitesi Burgiba'nın doğrudan hedef edindiği ilk İslâm Üniversitesi olmuş, bu üniversiteyi kapatması ve mülklerini müsadere etmesi yaptığı ilk icraat olmuştur. Buraya ait vakıflara el koymuş, buradan mezun olanları sürmüş, eğitimde birlik gerekçesiyle tedrisi ve eğitimi ilga etmiştir. 1965 yılında yapmış olduğu “nihai fiili” ise Zeytuniye minaresinin ışığını ve ilmi ateşini söndürmek olmuştur.

İşte böylece. Müslümanların devletlerinin kaybolmasından, İslâm akidesiyle olan bağlarının kopartılmasından, fikir ve hadârat olarak ümmetin sürecinin saptırılmasından sonra Müslüman nesilleri üzerinde hâkimiyet kurmakta ve Osmanlı Hilafetinin yıkılmasında Batının eğitim programlarını hedef almasının önemli etkisi olmuştur. Hindistan'daki Müslüman şairlerden birisinin söylemiş olduğu şu şahitlikten daha doğru bir söz yoktur: “Sömürgecilik, çocukları öldüren firavun siyasetinden daha zekidir. Sömürgecilerin yaptığı gibi farkında olmadan onları öldürecek olan okullar ve üniversiteler açmadı.”

İslam Topraklarındaki Müfredatın Laikleştirilmesi “Zaman İçinde Yayılan Bir Ur Gibidir”

Bilimsel gelişmeye hizmet etmek ve bilgi yarışına ayak uydurmak gibi gerekçelerle Tunus, Ürdün, Filistin, Fas ve Cezayir gibi birçok ülkenin içinde bulunduğu Arap dünyası, son dönemde eğitim müfredatı üzerindeki güçlü bir hamleyi yaşadı. Eğitim müfredatlarımızın ciddi anlamda değişime, iyileştirmeye ve gelişmeye muhtaç olduğunda şüphe yoktur. Bilakis, icat edici ve düşünen şahsiyetlerin bina edilmesine katkıda bulunacak ileri düzeyde bilim devrimini ortaya çıkartacak, bilim yarışı ile temeyyüz edecek ve bu gelişmeye hizmet edecek güç ve enerjilerin önündeki kapıları açacak şekilde eğitim ve öğretimin köklü bir değişimle yeniden tesis edilmesi gerekmektedir.

Ancak burada tehlikeli olan husus, terör ve aşırılıkla savaş bağlamında bu değişimlerin laik eğitim müfredatlarını esas alması ve İslâm akidesiyle alakasının kesilmesidir. Arap ve İslâm dünyamızdaki müfredat sorunu, âlimlerin, düşünürlerin ve uzmanların düzenledikleri içsel bir husus değildir. Bilakis, küresel bir husus olup laiklikleri için muhtelif yollar edinen batılı dünya devletlerinin gözetimi altında olan bir husustur. Kimi zaman bunu, dinlerin yakınlaşmalarının önündeki alanı açabilmek için İslâm dünyasında eğitim müfredatının değişimini tavsiye eden “dinler arası diyalog” konferansları ile veya IMF veya Dünya Bankası gibi ilgili cihetler tarafından eğitimle ilgili birtakım kararlar zorunlu hale getirilirken bir kısmından da uzaklaştırılmaktadırlar. Buna karşılık olarak da borçların vadeleri uzatılıyor ve ilgili devlete ait borçlar düşürülüyor. Ya da Euro ortaklığı görüşmeleri ve pazarlıklarıyla Avrupa'nın diğer devletleri ortaklığa karşılık olarak eğitim programlarını değiştirmelerini şart koşmaktadırlar. Aynı şekilde UNRWA, (BM Filistinli Mültecilere Yardım Örgütü), UNESCO (BM Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü) ve UNICEF (BM Çocuklara Yardım Fonu) gibi devletlerarası muhtelif cihetlerle ilgili örgütler tarafından “küreselleşme” gibi küresel değerlerin eğitim programlarına katılmasına çalışıldığı, yenedünya düzenine çağrıda bulunan fikirlerin kökleştirmesine çağrıda bulunan devletlerarası konferanslar ve paneller düzenleniyor. Bu hususta iki proje

üzerinden çalışılmaktadır: Birincisi, Ortadoğu bölgesine önem verilmesi ikincisi de Akdeniz havzası devletleri.

Dünya genelinde meydana gelen siyasi gelişmelerdeki değişikliklere bağlı olarak büyük devletler tarafından dayatılan değişiklik taleplerinin devletlerarası durumun İslâm'a karşı tavırlarıyla irtibatlı olduğu gözlemlenmektedir. Ümmette İslâmî esasa dayalı bilinç arttıkça eğitim müfredatları üzerindeki baskılar da artmakta, değişimin zorunluğu olduğu yönünde küresel tavsiye hamlelerinde sıçrama yaşanmaktadır. Bu çerçevede batının düşman görülmemesi, cihada teşvik edilmemesi, barışa çağrı yapılması, Yahudi varlığı ile iyi ilişkiler kurulması, hoşgörü, başkasının görüşünü kabul etme ve ortak yaşam kültürünün yayılması yönünde çağrılar artmaktadır. İşte bunların tümü “terör ve aşırılıkla mücadele” projesine hizmet için yapılmaktadır. Tıpkı Amerikan işgali sonrasında Irak'ta ve aynı şekilde Afganistan'da olduğu gibi, Amerika'ya karşı cihat düşüncesinden kurtulmak için İslâm'a karşı savaş programı çerçevesinde müfredatın değiştirilmesine çalışılmış veya 11 Eylül olaylarından sonra Suud'daki müfredatta değişikliklerle karşılaşmış ve buna bağlı olarak da vela ve bera ekseni tevhit derslerinden tümüyle kaldırılmıştır. Yine Fas'taki Beyaz Sarayda meydana gelen patlamanın hemen ardından cihat kelimesi tüm okul kitaplarından kaldırılmıştır. Aynı şekilde Kuveyt'te, Emirliklerde, Yemen'de bakanlar; “Amerika'dan tercüme

edilmiş bir halde gelmeden önce eğitim müfredatlarımızdaki değişiklikleri uygulamalıyız. Biz Müslüman bir halkız ve dini dozajı hafifletmemizin zararı yoktur,” dediler.

Son zamanlardaki değişiklik hastalığına veya şairin dediği gibi “ur” a bakıldığında bunun Arap beldelerinde ve Şam’da yaşanan ayaklanmaların ardından meydana geldiği görülür. Zira kâmil bir şekilde İslâm’ın tatbik edilmesi, sömürgecilerin kovulması sesleri yükselmeye başlamış buna bağlı olarak da bu çağrıları batı ve hadâratı için gerçek tehlike sayılan bu İslâmî uyanışa karşı koymanın gerekliliği yönündeki çağrılar ortaya çıkmıştır. Bu amaçla Ürdün hükümeti hemen değişim girişimlerinde bulunmuş ve bunu okuma kitaplarındaki resimlerde yer alan erkeğin sakalına, kadının elbisesine kadar uzatmıştır. Leyl Süresi hakkındaki ders tümüyle kaldırılmış ve bunun yerine yüzme hakkında bir başka ders konulmuştur. Aynı şekilde Kur’ân-ı Kerimdeki sayı dersi değiştirilmiş ve bunun yerine küçük güvercin dersi konulmuştur. Aynı zaman içerisinde bazı derslerdeki Kur’ân ayetlerinin ve hadislerin ezberlenmesi ilga edilmiştir. Bunun bir başka örneği de İbni Batûta’dan bahseden cümlelerin kaldırıldığı derstir. Çünkü o, küçüklüğünden itibaren Kur’ân ve şiir öğreniyordu. Yine Filistin’de, Yahudilerle savaşmaya çağıran ayetler ve cihada ve kâfirlerle savaşmaya çağıran hadisler kaldırılmıştır.

Cezayir’de ise Eğitim Bakanı “Nuriye b. Gibrît” büyük çaplı bir mücadele başlattı. Bu bayan bakan, köklü bir şekilde Fransızcaya yöneldi ve bu yılın başlarında Cezayir yerel lehçesinin ilkokulda fasih Arapçanın yerine konulmasını önerdi. Ayrıca yerel iletişim araçlarında yer alan haberlerde önerilen reformların yapılabilmesi için bakanlığının Fransız uzmanlara başvurduğuna yer verildi. Yine hazırlık aşamasının ilk sınıfındaki coğrafya kitaplarında yer alan harita üzerindeki Filistin kelimesi yerine İsrail kelimesi konuldu. Bu husustaki tepkiler üzerine ise matbaa hatası olduğu gerekçesiyle İsrail kelimesi silindi. Tunus’ta ise eğitim bakanı, eğitimde reform stratejisi gereği olarak, okullarda ve karma kurslarda dansa ve müziğe yeterli alan açılabilmesi ve öğrencinin mutlu olabilmesi için matematik ve fizik gibi ders konularının hafifletilmesini önerdi. Yine birinci sınıflara yönelik okuma kitaplarında haya dışı metinlerin ve resimlerin yer aldığı görülmektedir.

Birbirinden farklı Arap beldelerinde zamansal olarak meydana gelen tadilatlara bakıldığında zaman “eğitim reformu” ameliyesinden kastın, onların iddia ettikleri gibi müfredatın geliştirilmesiyle, öğrencinin fıkri ve bilgi seviyesinin iyileştirilmesi olmadığı görülmektedir. Bilakis bunlar, müfredatların üzerine kurulu olduğu mefhumların değiştirilmesini, dini, tarihi ve şer’î değerlerin yok edilmesini hedef alan operasyonlardır. Bu ise İslâmî kimliğin tümüyle silinmesi anlamına gelmektedir. Öyleyse sorun, hassasiyete veya diğer din mensuplarının tepkilerine neden olan bazı kavramların değiştirilmesi değildir. Bilakis asıl sorun nesilleri; fıkri, kültürel ve bilgi bakımından tümüyle yerle bir etmek için eğitim programlarının laikleştirilmesidir. Dolayısıyla bunlar ne dine ne de bilime herhangi faydası olmayan şeylerdir.

Müfredatın değişimi hakkında yaptığımız nitelendirmeye göre aslın sağlam ve sorunsuz olduğu anlamına gelmemelidir. Laikleşme sorunu Osmanlı Hilâfet Devleti’nin yıkılmasının hemen

ardından batılı sömürgecilerin planları, Fransız ve İngiliz işgalinin; Fas’tan, Cezayir’e, Tunus’a ve Mısır’a varıncaya kadar kuzey Afrika topraklarına girmeleri kapsamındaki işlerdendir. Bunun ardından Amerika’nın askeri ve kültürel sömürgeci geldi. Sömürge dönemi içerisinde Fas’ta eğitim müdürlüğü yapan “George Hardy”nin şu sözlerinde net olarak görülmektedir: “Silahla elde edilen zafer tam zafer anlamına gelmez. Kuvvet imparatorlukları kurar fakat devamını ve sürekliliğini garanti etmez. Başlar toprak karşısında eğilirler. Bu esnada ise kalpler öfke ve intikam ateşi ile yanıp tutuşur. Dolayısıyla toprakları boyun eğdirdikten sonra nefislere boyun büktürmek gerekir. Bu görev birincisinden daha az önemde değildir. Diğer gibi bu da zordur ve genellikle uzun bir vakti gerektirir.”

Yine bu süreç içerisinde İslâm topraklarına yönelik peş peşe laik saldırılar başladı. Eğitim, ümmetin iç kalesini yıkmak için kültürel bir silah olarak kullanıldı. Eğitim müfredatlarında oryantalizm, misyonerlik, batılılaşma çağrılarına yer verildi. Bununla birlikte İslâm akidesiyle çelişmekte olan dinin hayattan ayrılması inancı bilim kelimesiyle irtibatlandırılmak suretiyle pazarlandı. Kendi sözlüklerinde ilimle herhangi bir irtibatı bulunmamasına rağmen İngilizcedeki “sekülerizm” kelimesinin Arap diline tercümesinde olduğu gibi laiklik kelimesinin de bilim müfredatından türemiş bir kelime olarak sunulması gibi çok ileri boyutta saptırma yapıldı. Oysa batılılara göre laiklik; insan, hayat ve kâinat hakkında kapsamlı bir düşüncedir.

Bu zaman diliminde Avrupalı işgalciler; eğitimi doğrudan kontrol edebilmek için Mısır, Cezair ve Fas’ta okullara eğitim müdürü olarak Fransız ve İngiliz yabancıların atanmasına dikkat ettiler Harici heyetler çerçevesinde yerel yeterlilikler oluşturdu ve bunları eğitim reformunun öncülerini saydılar. Öyle ki onun zamanında Avrupa’ya gönderdikleri öğrenci sayısı 319 kişiye ulaştı. (Fransadan döndükten sonra “Paris’i aydınlatmada altını arıtmak” isimli kitabı yazan; eğitim, düşünme ve bireyler arasındaki ilişkiler bakımından Fransa’yı öven kitabın yazarı Rıfâa et-Tahtâvî bunun örneklerindendir.) Avrupa’ya gönderilen bu topluluklardaki fıkri bozulma hakkında Lord Cromer’in yapmış olduğu tasvir son derece dakiktir. Şöyle diyor: “Belli bir dinin gençleri ilimlerini İngiltere ve Fransa’da öğreniyorlar, vatanlarıyla olan ruhi ve kültürel bağlarını kaybediyorlar. Onlara kültürlerini kazandıran ülkeye katılamıyorlar ve ortalıkta parçalanmış bir halde oradan buraya savruluyorlar.”

Muhammed Ali Paşa ve ailesi medeni eğitimi önemseyip Ezherî eğitimi bir kenara itip uzaklaştırmayı esas aldılar. Böylelikle Mısır’ı Avrupa’dan bir parça haline getirme siyasetini uygulamak istediler. Oğlu İsmail, eğitim Batılılaşmadıkça değişimin kesinlikle gerçekleşmeyeceğini söyledi.

İslâm beldelerindeki müfredat değişikliğine dair bulaşıcı hastalığın çokça intikal ettiği beldelerden birisi de Fransız üniversitelerinde eğitim gören, batının laiklik kültürüyle doyan kültürlü kimseler eliyle Tunus’ta yapılmıştır. Bunların başında ise sözde özgürlük sonrası Tunus’ta başkan olan Burgiba yer almaktadır. Şımarık Fransız veledi olan bu adam özellikle Osmanlı Hilafetini yıkan Mustafa Kemal’dan fazlasıyla etkilenmiştir. Burgiba

yönetime geldiği günden itibaren “eğitimde modernleşme” adı altında laik eğitim programlarını önemsemiş, klasik kurumlardan olduğu, din esası üzerinde odaklaşan klasik öğretimden başka bir anlamı olmadığı gerekçesiyle Zeytuniye Üniversitesi gibi kurumları gereksiz görmüştür. Yine o, İslâm toplumunun tarihinde köklü bir yeri bulunan Zeytuniye Din Üniversitesini, modern devlet otoritesi çizgisinde, pedagojisinde ve müfredatında olması için modern tarzda bir Usûlu'd Dîn fakültesine dönüştürmek istemiştir. Böylelikle, Zeytuniye kaynaklı klasik kültürden beslenen bir yapıyı siyasi ve kültürel ortaklıktan uzaklaştırmayı hedeflemiştir. Onun yapmış olduğu reformların maksadı, maharetli, sanatkâr üretken akıllar meydana getirmek değildi. Onun girişimleri tümüyle, gerileme sebebi olarak gördüğü ve küçümsediği Arap ve İslâm kültürünün tasfiye edilmesi üzerine bir hesaptı.

Fas ve Cezayir'de ise Fransız sömürgeci, Arap dilini vurmak, onunla savaşmak ve ilkokul sıralarından itibaren Fransızcanın yerleştirilmesinde odaklaştı. Kindar Fransız sömürgeciliği özellikle yirminci yüzyılın başlarından itibaren halkından kopuk, halkını inkâr eden, batı hadaratıyla iç içe olmuş, Fransız vatandaşlığını kabul etmiş, ölümüne Fransa'yı savunabilen kültürlü bir kesim oluşturmayı başardı. Değişimin anahtarlarını ellerinde bulundurdıkları sürece bunu daha derin ve köklü bir şekilde yapmayı ve etkisinin ardından gelen nesillerde dahi görünmesini istediler. Dolayısıyla eğitimin Batılılaştırılması, başlangıç ve gaye idi.

Akdeniz havzası boyunca kilise büyük ölçüde eğitim sektörüne girdi. Öyle ki 1871 yılında dönemin Fransız valisi Amiral Kidun, beyaz babalara (bunlar Fransız misyonerlik örgütünün üyeleridir) yönelik emirlerinde şöyle diyordu: “Eğitim aracılığıyla halkı yönlendirmeye çalıştığınız ve onlara güzellikle yaklaştığınız zaman Fransa için son derece değerli bir iş yapmış olursunuz. Bütün gücünüzle işinize sarılınz ve biz sizi destekliyoruz. Tüm imkânlarınızla bize güvenebilirsiniz.”

Suriye ve Lübnan'da da laik programlar yoğun ve güçlü idi. Zira Arap müsteşrikler, Arapçayı iyi konuşmaları nedeniyle eğitim siyaseti üzerinde etkili idiler. Parlak İslâm tarihini saptırdılar ve onu zalim imparatorluklara döndürdüler. Aynı zamanda Arap diline önem vererek, Fransızca kasideleleri, rivayetleri ve metinleri tercüme etmeye koyularak mutluluk, insan ve hayat hakkında batı değerlerini göstermek istediler. Amerika'nın İslâm topraklarına girmesiyle ise eğitim programları üzerindeki savaşa bir adım daha katılmış oldu. Terörle mücadele etmek, Amerika ve Yahudi varlığının genel olarak da batı dünyasının çirkin yüzünü silmek için İslâm dünyasında özellikle Ortadoğu ve Arap körfezinde laik müfredatı önemseyen konferans ve sempozyum hamleleri birbirini takip etti. Camb David ittifakında, Oslo ittifakında, Madrid sözleşmesinde bu hususlarla ilgili açık ve net ifadeler yer almaktadır. 1979 yılında Lord Caradon'un başkanlık ettiği UNESCO gözetiminde “İslam ve Batı” örgüt anayasasında şu ifadeler yer verildi: “Okul kitaplarını yazarların, açık veya gizli bir şekilde değerler üzerinden hükümler çıkartmaları gerekmediği gibi dinin birtakım ölçülerinin ve hedefinin bulunduğu ileri sunulması da doğru olmaz.”

19 topluluğu veya Rand veya AIPAC Vakfı gibi Amerikalı siyasi

uzmanlar topluluğu tarafından hazırlanan ve birbirini izleyen araştırma raporlarında Amerikan Milli Güvenlik organına ve doğrudan başkana tavsiyeler içeren eğitimle ilgili olarak birtakım öneriler ileri sürülmektedir. Bu araştırmaların bazılarında şu ifadeler yer verilmiştir: “Amerika'nın teröre yönelik saldırısının hedefi, onlarca yıl boyunca gelecek nesiller üzerinde hâkimiyet kurmaktır ki bu zamana bağlı bir müsekkindir. Ancak ilkokuldan itibaren eğitim müfredatının değiştirilmesi, terörist olmayan nesillerin varlığını garanti edecektir.”

Görüldüğü üzere laiklik müfredatı yeni bir şey olmayıp laiklik üzerinde odaklanıldığı kadar ilim üzerinde odaklanılmamıştır. Bu ise Arap dünyasındaki eğitim hakkında Amerikan hariciyesinin raporlarına göre Arap ülkelerinin birçoğundaki küresel gerilemenin derecelerini göstermektedir. Dolayısıyla eğitim üzerinde odaklanılmasından kasıt İslâm topraklarında bilimsel bir devrim meydana getirmek olmayıp tam tersine cahilliği, geri kalmışlığı ve İslâm ile olan bağların kopartılmasını yaymaktır.

Son olarak Arap dünyasındaki laik eğitim müfredatına bağlı olarak önemli hususları sunmak istiyoruz:

- 1- Müfredatlar batı düşmanlığından, Amerika'nın müttefiklerine, Yahudi'ye ve genel olarak batıya düşmanlıktan arındırıldı.
- 2- Müfredatlar barış ve hoşgörüyle kanatlandırıldı.
- 3- İslâm kültürü ve İslâm şahsiyeti silindi
- 4- Müfredat kapsamında Yahudilerle iyi ilişki ve onlara karşı savaşın kışkırtılmaması sağlandı.
- 5- Müfredat, yeniden bir şeyler üretmek ve icad edicilikten yoksun bir şekilde bilgilerin korunmasını esas aldı.
- 6- En önemli sebep, şer'i eğitimin Amerikan ve batı siyasetinin ilk düşmanı olmasıdır.

Ancak devletlerarası tüm bu çabalara, İslâm dünyasındaki eğitim siyaseti hakkında dayatılan küresel konferanslara ve tam bir asır süren uğraşılara rağmen Amerikan, Fransız ve İngiliz siyaseti sömürgeci planlarında tam olarak başarılı olamadıkları gibi tüm nesilleri kuşatmakta ve onları batı kültürü ile boyamakta da başarılı olamadı. Çünkü bugün İslâm ümmetinin nübüvvet metoduna göre İslâmî hayatı yeniden başlatma yolunda ortaya koyduğu çabalar bu rabbani akidenin insanların akılları ve kalpleri üzerinde ne kadar güçlü bir şekilde yansıdığını göstermektedir. Ümmetin istemiş olduğu değişimci kalkınma dünyadaki yönetim dengelerinin değiştirilmesi, İslâm sultanının geri getirilmesi esası üzerine kuruludur. Zira Müslümanlar haklarında istenen kötülüğün boyutunu çok iyi idrak etmektedirler. Bu nedenle Müslümanlar, arkasından bilimsel ve sınai devrimi getirecek olan ideolojik ve fikri bir devrimi gerçekleştirme yolundadırlar. Kararlaştırılan bu müfredata güvenmiyorlar, dayanmıyorlar. Çünkü bunlar, Müslümanların hayrını ve kurtuluşunu istemeyen başından sonuna kadar batı yapımıdır. İslâm ise onların içinde bakidir. Çünkü Allah'ın kitabı önlerindedir. Ona sınımsız bağlandıkları zaman ebediyyen sapmazlar.

Müslüman Gençliği 21. Yüzyılın Zorluklarına Hazırlayacak İslami Eğitim Nasıl Olmalı

1.Eleştirel Düşünmeyi Geliştirmek

Evlatlarımıza verebileceğimiz en değerli hediyelerden birisi, hayatlarıyla ilgili meseleler ve dünya hakkında kendi başlarına düşünebilme yeteneğidir. Onlara tüm konularda doğruyu yanlıştan ayırt edebildikleri, fikirlerinin ve yargılarının başkalarının görüşleriyle kolayca sarsılmadığı bir düşünme tarzıdır bu.

Günümüz dünyasında Müslüman gençler Batılı liberal yaşam tarzı ve İslam hakkında bilgilerle adeta bombardımana tutulmaktalar. Bir taraftan Batılı değerler ve sistem mutlu, kalkınmış ve başarılı bir hayatı garanti eden, en adil ve medeni yaşam tarzı olarak yüceltiliyor. Öte yandan İslam, İslam'ın fikirleri, hükümleri ve nizamı sürekli olarak saldırı altında ve zalim, gerici, gayri medeni ve sefalet ve mutsuzluğa giden yol olarak gösterilmektedir. Böylesi bir ortamda, gençlerimizde eleştirel düşünceyi yerleştirmemiz bir zarurettir. Ancak o zaman tüm bu bilgileri anlayıp gerçeği yalandan ayırt edebilirler. O zaman benimseyecekleri yaşam tarzı ile ilgili sağlam ve doğru yargı ve kararlara varabilirler. Bu meseleler, dünyada olup bitenler ve farklı yaşam tarzları hakkında açık ve kesin görüş belirtebilirler.

Kur'an-ı Kerim Mümin'i tekrar tekrar, körü körüne taklit etmek yerine, olaylar hakkında derin tefekkür etmeye yönlendirmektedir. Zira bu şekilde, Allah (ﷻ)'nın varlığının delilleri ve İslam'ın doğruluğu dâhil her türlü meselede doğru sonuca varabilirler. Allah Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurdu:

﴿وَاخْتَلَفَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَمَا أَنزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ رِزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفَ الرِّيحِ آيَاتٌ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ﴾

"Gecenin ve gündüzün değişmesinde, Allah'ın gökten indirmiş olduğu rızıkta (yağmurda) ve ölümünden sonra yeri onunla

diriltmesinde, rüzgârları değişik yönlerden estirmesinde, aklını kullanan toplum için dersler vardır." [Casiye 5]

Allah (ﷻ) başkalarının inanç ve görüşlerini körü körüne takip etmeyi kınıyor ve şöyle buyuruyor:

﴿وَإِنْ تَطِيعُوا أَكْثَرَ مَنْ فِي الْأَرْضِ لِيُضِلُّوكُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ﴾

"Yeryüzünde bulunanların çoğuna uyacak olursan, seni Allah'ın yolundan saptırırlar. Onlar zandan başka bir şeye tâbi olmaz, yalandan başka söz de söylemezler." [En'am 116]

﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّبِعُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ﴾

"Onlara: Allah'ın indirdiğine uyun, denildiği zaman onlar, «Hayır! Biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız» dediler. Ya ataları bir şey anlamamış, doğruyu da bulamamış idiyeler?" [Bakara 170]

Eleştirel düşünme metodu; kulaktan dolma bilgilere, iddialara ve topluma hâkim seslere veya yüzeysel tepkici sonuçlara dayanmak yerine, olayları inceleyip açık delillere dayanarak, derin araştırma sonucu sahih bir karara varma yöntemidir. Bu düşünme yöntemi çocuklarımıza sadece İslami bilgileri aktarmakla geliştiremeyiz. Aksine; bizden sürekli olarak onları kendilerine sunulan fikirleri, iddiaları veya görüşleri sorgulayıp derin düşünmeye, ardından da

bu fikirlerin, iddiaların ve görüşlerin temelinde yatan delillerin doğruluğunu değerlendirip kabul veya reddetmeye teşvik etmemizi gerektirir. Ayrıca, çocuğun yaşına ve anlama seviyesine göre, ona argümanın farklı yönleri sunulmalıdır. Ardından da her bir argümanın geçerliliği üzerinde tefekkür etmeye yönlendirilmelidir ki meselenin aslına varabilsin.

Örneğin, evrim teorisini ele alalım. Buna göre insan süreç içerisinde tesadüfler sonucu, yani üstün bir kudretin etkisi olmadan, yani bir yaratıcı olmadan, az gelişmiş varlık ve organizmalardan çok gelişmiş varlıklara dönüştüğünü iddia etmektedir. Böylesi saçma bir fikirden yola çıkarak, çocuğa hayatta herhangi bir basit yapının tesadüfler sonucu, üstün yapıcı bir güç olmadan, daha karmaşık bir yapıya (strüktüre) dönüştüğünü gözlemleyebileceği başka bir örnek daha bulabilecek mi diye sorulabilir. Hatta bir yaratığın başka bir yaratığa 'evrimleşmesi,' ortada bu bilgilere şahit olabilecek veya kaydedecek kimse yokken, sadece fosil iskelet yapılarını veya hayvanların vücut özellikleri arasındaki benzerlikleri kıyaslayarak gerçekten aklın kabul edebileceği bir sonuca varılıp varılamayacağını sorgulaması sağlanmalıdır. Bu teori saf spekülasyondan ibarettir. Tıpkı bir tuğlanın hiçbir dış etken olmadan, sırf aynı maddeden oluştuğu için bir eve 'evrimleşmesini' beklemek kadar gülünçtür. Hatta aradan kaç milyon yıl geçerse geçsin ve hangi farklı çevre şartlarına maruz kalırsa kalsın, her ikisinde de başka bir şeye evrimleşme kudreti yoktur. Öyleyse böylesi saçma bir teori nasıl olur da Yaratıcının varlığını inkâr etmeye delil gösterilebilir? Zira akla uygun olan argüman; var olan her şeyin zeki bir Varlığın kendisini yaratıp şekillendirmeye muhtaç olmasıdır. Veya akla dayalı olan argüman; bu âlemde var olan her şeyin sınırlı olduğu, bundan dolayı varlığını veya canlılığını sürdürebilmek için başka bir şeye muhtaç olmasıdır. Bunların kendi kendini yaratmış olması mümkün olmadığından; bu evrenin dışında, sınırsız ve hiç kimseye muhtaç olmayan bir Varlık tarafından yaratılmış olmaya muhtaçtırlar. O da insanı, hayatı ve evreni yaratan Allah (ﷻ)'dır. Bu prensiplerin dışına çıkabilen, hayatta gözlemlenebilir hiçbir şey yoktur. Dolayısıyla küçüklerimiz Allah'ın varlığının, akli delile dayalı bir hakikat olduğunu ve evrimin sırf zan üzere kurulu ve ispatlanması imkânsız bir teori olduğunu anlayabilirler.

Bir başka örnek verelim. Mesela, İslam gibi, şahsi ve cinsel hürriyetler gibi liberal değerleri reddeden her türlü yaşam tarzının zalim olduğu iddiasını ele alalım. Böylesi bir ithamı kullanarak evlatlarımızı bir Yaratıcıya hesap verme ve Onun kural ve düzenlemelerine göre yaşama mefhumlarından yoksun, fertlerin heva ve heveslerini ve diledikleri her şeyi istedikleri gibi yapmakta serbest bırakıldığı bir toplumda gerçek arızaların neler olabileceğini düşünmeye teşvik edebiliriz. Böylesi bir toplum kadınlara karşı saygı oluşturabilir mi, aile hayatında huzuru koruyabilir mi veya çocukların haklarını temin edebilir mi? Elbette yapamaz. Bunun delili ise günümüz liberal toplumlarını sarsmakta olan sayısız sosyal problemler ve suçlardır. Birçok insanı mazlum duruma düşüren bunlardır. Buna karşılık, Yaratan'ın Kanunları ile yönetilen bir toplumda fertler tüm içgüdülerini tatmin edebilirler. Fakat herkesin güvenliğine ve huzuruna faydalı olacak bir şekilde tatmin ederler. Zira insanoğlunu yaratan, bunun en iyi şekilde nasıl

başarılacağını da bilir.

Dolayısıyla, çocuklarımızı bu eleştirel düşünme metodunu hayatın her alanında, hem İslami konularda, hem başka milletlerin fikirlerinde veya dünyadaki siyasi olaylarda kullanmaya teşvik etmeliyiz. Örneğin, Müslüman gençlere siyasi sorunların sebep ve sonuçları sorulduğunda, karşılarda çıkan ithamların gerçekliğini değerlendirebilmeye yönlendirilmeliler. Mesela; dünyadaki savaşların çoğunu aşırı İslamcıların meydana getirdiğini iddia eden hâkim laik hikâye ve argümanla karşılaştıklarında, bu ithamları sorgulamadan kabul etmek yerine, onları dünyadaki mevcut istikrarsızlığın ve çatışmaların gerçek kaynağını araştırmaya teşvik etmeliyiz. Bunu yaptıkları zaman inşallah çoğu savaşların ve terör eylemlerinin aslında güç ve zenginlik çatışmasından kaynaklandığının farkına varacaklar. Veya herhangi bir dini ideoloji veya İslami inançtan değil de; kaynak, maddi kazanç ve siyasi tahakküm peşinde koşturan hükümetlerin işgal ve sömürüyle tutuşturduğu öfkeden kaynaklandığını görecekler. Veya evlatlarımıza Suriye, Filistin veya Keşmir'deki katliamların Birleşmiş Milletler yoluyla çözüleceği söylendiğinde, onları BM'nin nereden çıktığını, gerçekten kimin menfaati için çalıştığını veya uluslararası topluluğun Müslümanların canlarını ve haklarını korumada ne kadar başarılı olduğunu sorgulamaya yönlendirmeliyiz. Bununla birlikte onlara sorunlara dair İslami bakış açısını ve çözümlerini de sunmalıyız. Böylece bu meseleler için tek geçerli çözümlerin İslam'da olduğunu anlayabileceklerdir. Mesela İslam beldelerini ve mazlumların canlarını ancak İslam'ın ve Ümmetin maslahatı için samimiyetle çalışan bir devletin kurtarabileceğini, bunun için ordusunu harekete geçirecek kapasiteye ve siyasi iradeye sadece Hilafetin sahip olduğunu açıklayabiliriz.

Çocuklarımızda eleştirel düşünme yöntemini oluşturmak için insan aklının güç yetirebileceği ve sınırlarına dayanıp da güç yetiremeyeceği alanlar olduğunu da anlamaları gerekir. Meseleler hakkında insan aklını ve akli düşünmeyi nerede kullanıp veya fitratından kaynaklı sınırlarından dolayı nerede kullanamayacaklarının farkına varmalılar. Bu sayede vakıalar hakkında düşünme doğru şekilde gerçekleştirilecektir. Örneğin, Allah'ın varlığı veya Kur'an'ın Allah'ın kelamı olduğu veya insanlık için hangi yönetim şeklinin en iyisi olduğu veya siyasi olayların arkasındaki gerçekler hakkında yargıya varmak için insan aklı kullanılabilir ve kullanılmalıdır da. Zira bunlar hakkında sonuca varabilmek için vakaları ve delilleri incelemek insan aklının sınırları dâhilindedir. Arapça'da insan aklıyla elde edilen bilgilere AKL denmiştir.

Ancak bir eylemin iyi veya kötü, adil veya zulüm olduğu hakkında veya ölümden sonra bir hayat olup olmadığı hakkında bir karara varmak için insan aklı yetersiz kalmaktadır. Zira bunlar hakkında ne doğrudan ne de objektif olarak bir hükme varmaktan acizdir. Çünkü insan aklı tek başına bu konular hakkında doğru sonuca varabilmesi için gerekli hakikatlere ve delillere ulaşamıyor. Aksine bu konularda varacağı her görüş ya sübjektif ya da spekülasyondan ibaret olacaktır. Gençlerimiz bu konularda doğru olanı tespit edebilmek için delile ihtiyaç olduğunu anlamalılar. Bu deliller güvenilir bir kaynaktan olmalı. Bu kaynağın sahihliği ve doğruluğu

hiçbir şüpheye mahal bırakmayacak şekilde insan aklının doğru kullanılmasıyla ispat edilmiş olmalı. İşte bu kaynak Kur'an-ı Kerim'dir. Zira her şey hakkında ilim ve bilgi sahibi tek olan Allah'tan gelmiştir. O (ﷻ) insanı ve tüm mahlûkatı yaratmıştır. Onun için onun doğasını ve kendisi için neyin iyi neyin kötü olduğunu en iyi bilendir. Arapça'da NAKL kelimesi; bir kaynaktan çıkartılarak elde edilen (nakledilen) bilgi için kullanılmaktadır.

Müslüman gençlik açık ve sağlam deliller üzerinden hüküm elde etmeye teşvik edilmeli ve yönlendirilmeli ki eleştirel düşünce gelişsin. Zira bu, İslami düşünce ve fikirlere kanaat getirmek, İslami zihniyet ve nefsiyetin yerleşmesi ve böylece İslami şahsiyetin gelişmesi için temel bir adımdır. Çocuklarımızı sadece İslami bilgilere sahip kişilere dönüştürmekten ziyade onların İslami mefhumları kendi mefhumları olarak benimsemelerinin ve körü körüne taklitçiler olmak yerine daima hakikati araştıran bağımsız düşünürler olmalarının yolu budur. Ve bu yolla Müslüman gençlik İslami fikirlerinden ve görüşlerinden şüphe etmeyecek, fakat Dininden emin olacak ve gerçekler hakkında kendi hükümlerini

verecektir.

Eğer bilgileri incelemek ve değerlendirmek için bu önemli yaklaşım oluşturulamazsa İslami fikirler ve bilgiler çocuğun zihninde sadece birçok bilgi kaynağından birisi olarak kalacak ve hayattaki meselelere ve davranışlara hiçbir etkisi olmayacaktır. Dahası Müslüman çocuklarda doğru düşünme metodunun yerleştirilmesi onları daima mefhumları hayatlarında doğru şekilde tatbik etmeye de yönlendirmelidir ki İslami düşünce zihinlerinde bir akademik ders olarak kalmayıp hayata geçirilebilsin.

﴿كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُوا الْأَلْبَابِ﴾

"Sana bu mübarek Kitab'ı, âyetlerini düşünsünler ve aklı olanlar öğüt alsınlar diye indirdik." [Sâd 29]

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Bürosu adına

Dr. Nazreen Navaz

Hizb-ut Tahrir / Merkezi Medya Bürosu

Kadın Kolları Müdiresi

Küresel Bir Kampanya ve Uluslararası Kadınlar Konferansı

**11 Mart
Cakarta, Endonezya**

Hilafet & Eğitim
Altın Çağın İhaysı

Eğitimle Ümmetin Kültürü Ve Kimliği Korunur Nübüvvet Metodu Üzerine Hilafetle De Bu Garantilenir Ve Uygulanır

Ümmetin kültürü onun varlığından bir parça sayılır. Bu kültür üzerine ümmetin hadâratı kurulur, hedefleri ve gayeleri sınırlandırılır, hayat tarzı temeyyüz eder. Ümmetin kültüründe hayata bakış açısı ve evlatlarını kendisine bağlayan bağlar yer alır, kültüründeki nizamı göre yaşar. Herhangi bir ümmetin kültürü, onun akidesidir. Bu akideden ise hükümler, çözümler ve sistemler çıkar. Bunun üzerine bilgiler ve ilimler kurulur. Ümmetin tarihi ve geçmişi bu akideye bağlı olur.

Kültür ilimden farklıdır. İlim küresel olup yalnızca tek bir ümmete has değildir. Kültür ise, bu kültürün sonucu olan ümmet için özel olur. Bu nedenle örneğin Batı kültürü ve İslâm kültürü ifadeleri kullanılır.

Ümmetler kültürlerini ve hayata bakış açılarını hâkim kılmak için birbirleriyle savaşırlar, mücadele ederler. Kültürlerini korumak, kökleştirmek ve nesilden nesile aktarmak için çalışırlar. Ümmetin kültürünü koruyan garantilerin en önemlisi bu kültürün ümmetin kalplerinde korunması, okullarında ve üniversitelerinde eğitimde kullanılan kitaplarda yazılı olmasıdır.

Ancak Hilafetin yıkılmasından sonra Müslümanların topraklarındaki eğitim vakasına baktığımızda bu eğitimin, İslâm kültürünü bina etme yerine Müslümanların evlatlarının nefislerindeki İslâm kültürünü yıkmak, Batılı devletler ve onların uşakları olan yöneticiler tarafından belirlenen eğitim programları çerçevesinde bu kültürün yerini Batı kültürünün yer alması için çabaların harcandığı görülür. Bu amaçla çok çeşitli

yolları kullanılmaktadır. Müslümanların topraklarına bilimin yayılması adı altında misyoner heyetlerin gönderilmesi, okulların ve üniversitelerin kurulması, Batı kültürünün hayranı olmuş ve bu kültürün yayılması için çalışan kimseler olarak dönmeleri için Müslümanların evlatlarından bazılarının eğitim için yabancı ülkelere gönderilmesi, saptırıcı ve bozuk eğitim müfredatının konulması gibi yöntemler bu yollardandır. Efendilerinin talimatlarını yerine getirmek için bu yöneticiler zamana bağlı olarak eğitim müfredatlarında halen daha değişiklikler yapmak suretiyle bu müfredatın uzaktan veya yakından İslâm ile bağının kalmaması için çalışmaktadırlar.

İslâm kültürünün yeniden Müslümanların evlatlarının göğüslerinde korunma metodu haline gelmesi için, bizim tüm detaylarıyla İslâm akidesinden çıkmayan eğitim siyasetini mutlak surette koymamız gereklidir. Bu siyasetin temel görevi, İslâm akidesini düşüncesinin esası ve hayat hakkındaki mefhumlarının kaidesi haline getirilmesi için İslâm şahsiyetini inşa etmek olacaktır.

Bu şahısta bulunan tüm mefhumları İslâm akidesi üzerine kurulur. Öyle ki birbiri ile uyumlu, aralarında herhangi bir şekilde farklılık veya çatışma olmayan mefhumlar haline gelir. Böylelikle İslâm akidesine binaen hislerinin algılama alanı içerisinde yer alan her bir hususa karşı tavrını sahih bir şekilde sınırlandırabilir. İslâm akidesi üzerine kurulu bir siyaset ile ümmetin evlatları arasında sahih bir bakış açısının kurulması garanti edilir. İslâm dininin ümmetin; ekonomik, siyasi, ictimai, kısacası hayatın her alanıyla ilgili sorunlarını çözebileceği hususunda ümmetin evlatlarında sahih bir bakış açısı meydana getirilir. Onların İslâm ile kültürlendirilmeleri metoduyla, gerek bireysel düzeyde ve gerekse her seviyede İslâm'ı hayatlarına tatbik etme gücüne sahip olurlar. Eğitim siyaseti olarak; fıkıh, hadis, tefsir, usul ilimleri gibi İslâmî ilimlere önem verilip yüksek eğitimde bunun detaylarından uzmanlaşmaya önem verildiği gibi; tıp ve mühendislik gibi bilim dallarına da önem verilir. Eğitim siyasetinde Arap diline özel bir önem verilir ve Arapça eğitim dili yapılır. Arap dilinin öğretilmesinde yeterli ölçüde vakit ayrıldığı gibi diğer ilim dalları için de aynı uygulama yapılır. Öğrencilerin Arap dilini iyi bir şekilde konuşabilmeleri için ilköğretimde Arapça dışında bir başka dilin öğretilmesi yasaklanır. Eğitim siyaseti olarak, talebelerin akidelerinde ve hadaratlarında şüphe oluşturacak veya diğer milletlerin kültürleri karşısında onlarda zafiyet meydana getirecek herhangi bir şeyin eğitime dâhil edilmesine izin verilmez. Diğer milletlere ait kültür konuları ders konuları içerisinde yer alması istendiği zaman ise muayyen bir siyasete göre, İslâm ve hükümleriyle çelişmeyecek şekilde yüksek eğitimde buna ancak izin verilir. Felsefe gibi bu ders alanları bozukluğunun gösterilmesi için öğretilir. Bu amacın dışında İslâm dışı bilgilerin öğretilmesine izin verilmez.

Ancak bu ifadeler eğitim siyasetinde kimya, fizik, tıp ve mühendislik gibi tecrübi ilimlere önem verilmeyeceği anlamına gelmez. Bilakis bunlara fazlasıyla önem verilir, muhtelif ihtiyaç durumlarına ve yaş seviyelerine göre bu türden ilim dallarının eğitim müfredatında yer almasına özen gösterilir. Eğitimde bu alanlar için özel bölümler açılır. Hatta diğer milletlerin bu alanlarda ulaştığı şeyler alınır, okullarda ve üniversitelerde okutulur. Ancak ilim olduğu gerekçesiyle Darwin teorisi gibi İslâm'a muhalif olanlara izin verilmez.

Bunların tahakkuk edebilmesi için, akidemizden çıkan hükümlere göre işlerimizi görüp gözetin ve hükmeden bir devletimizin bulunması zorunludur. İlk İslâm devletinin koruyup diğer milletlere ve halklara taşıdığı gibi bu devlet de ümmetin kültürünü ve kimliğini korumak üzere eğitim siyasetini uygulayacak ve garantileyecektir. Sahip olduklarıyla diğer halkların ve milletlerin kültürlerinden ve inançlarından etkilenmeyecek bilakis onları etkileyecektir. Fethedilen beldedeki insanlara İslâm'ı ve Arap dilini öğretmeleri için ordu ile birlikte âlimler de sefere çıkıyordu. Bilakis onlar fethettikleri topraklarda mescitlerdeki eğitime ilave olarak okullar açıyorlardı. Öyle ki bu okullar, Selahaddin Eyyubîye nispetle Kudüs'te Salahiyye Medresesinde olduğu gibi buraları fetheden fatihlerin isimleriyle tanınmaktadır. Bir belde ele geçirildiği zaman İslâm'la çelişmeyen ve onlarda var olan medeni şekiller onlardan alınıyordu. Nitekim Rasûl mancınık yapmayı öğrenmeleri için bir

takım kimseleri göndermiştir. Ancak Bizans ve fars kültürünü veya ahlakını öğrenmeleri için hiçbir kimseyi göndermemiştir. Ömer b. Hattab (ra), idari üslup olarak divanları devlete dâhil etmiş ve kültürlerini almadan divanları İranlılardan almıştır.

Bu devlet eğitimi öncelikleri haline getirir. Bedir'de Müslüman çocuklardan on kişiye okuma yazma öğretmeleri karşılığında esirleri serbest bırakan Rasûl (ﷺ)'in fiilinde olduğu gibi devlete sorumluluk yükler. Eğitim bedava olur ve eğitim için harcama Müslümanlara ait beytülmalından yapılır. Eğitim için gerekli olan laboratuvarlar, kütüphaneler ve bunlar dışındaki eğitim araç ve gereçler temin edilir. Yükseköğretim ve öncesi dönemdeki okullarda eğitim için müfredatlar konulur, özel ve resmi okulların tümünde aynı ders programları uygulanır. İslâm topraklarındaki okullarda Batı kültürünün öğretilmesine izin verilmez. Eğitim kurumlarımıza giren ve çocuklarımızı ifsat eden bozucu ve misyonerist kurumların elleri kesilir.

Bunların tümü, raiyyesinin işlerinin görüp gözetin ideolojik devlette ancak yapılabilir. Müslümanların çocukları; fıkıh, yargı ve ictihad gibi İslâmî ilimlerde de mühendislik, kimya, fizik ve tıp gibi tecrübi ilimlerde de, hayatın her alanında uzman bilginler olarak hazırlanır. Böylelikle dünyadaki tüm devletler ve milletler arasında birinci devlet konumuna oturmasını sağlayacak, bunu omuzlarında taşımaya yeterli olacak âlimler yetiştirir. Böylelikle devlet, lider ve ideolojisiyle de etkili bir devlet olur. İşte bu devlet, Allah'ın izniyle yakında gelecek olan ve nebevi metod üzere kurulu ikinci Raşidî hilâfet devleti olacaktır. Hizb-ut Tahrir de bu hedefin gerçekleşmesi için elle tutulur, gözle görülür bir eğitim siyaseti ortaya koymuştur. Bu siyasetine de hem anayasasında yer vermiş hem de Hilâfet Devletinde Sistemli Eğitimin esasları isimli kitapçıkta yer vermiştir. Arzu edenler bunları alıp okuyabilirler.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan
Kız kardeşiniz Berae Munasıra

KÜRESELLİĞİN BİRİNCİ SINIF ÜNİVERSİTE MASALININ ardında gizlediği TUZAK

(Birinci Sınıf Eğitim Nasıl olmalı - Bölüm 1)

Giriş

Hangi Müslüman öğrenci birinci sınıf bir üniversitede okumak istemez? Hangi Müslüman öğretici dünya standartları kalitesine sahip bir ortamda ders vermeyi arzulamaz? Evet; 'Dünya Standardında Üniversite' veya 'Araştırma Üniversitesi' son on yılda sıkça duyulur olmaya başladı. Dünyanın her yerinde her üniversite sonunda dünyanın birinci sınıf üniversiteleri arasında olmayı hedefler.

Fakat İslam dünyasındaki öğretim durumu gerçekten çok kötü... Pakistan MIT Technology Review, adındaki dergi Şubat 2016'da yayınladığı **"İslam Dünyasının Karanlık Çağı"** adlı bir makalede, dünyadaki 1,6 milyar Müslümanın dünyadaki ilim ve bilime çok az katkıda bulunduğunu gözler önüne serdi. Tüm dünyadaki Müslüman topluluk - 57 ülkenin nüfusunun çoğunluğunu teşkil ediyor ve neredeyse dünyanın her ülkesinde bulunuyor - prestijli Nobel Ödülü'nün tarihi boyunca bu ödülü alabilen sadece 3 Müslüman ortaya çıkarmış görünüyor. İslam İşbirliği Teşkilatı'ndaki üniversitelerin hepsi dünya sıralamasında aşağı yukarı 500'üncü sırada yer alıyor.

İslam beldelerindeki üniversitelerin neredeyse hiçbiri küresel üniversite sıralamasının hiçbir türünde yüksek düzeyde puan alamamıştır. QS World University Ranking 20142015- sayısında (üniversite sıralaması konulu bir dergi) İslam dünyasındaki hiçbir üniversite ilk 100'e girememiştir. İlk 400'e girenlerin sayısı da sadece 17, (11 üniversite 300400-'üncü sıralara yerleşmiş). Yine aynı şekilde 2016 Times Higher Education World University Rankings (Times gazetesinin dünya genelinde Üniversite sıralamaları); İslam beldelerindeki üniversitelerden sadece 10'u ilk 400'ün içinde yer almıştır (beş tanesi 300400- arasında sıralanmış).

Sonuç olarak İslam dünyasındaki üniversitelerin sıralamasını yükseltmeye ve 'dünya standartlarında' üniversitelere dönüştürme çağrıları tekrar tekrar yankılanmaya başladı.

Bu makale bu konuyu iki bölümde ele alacaktır. İlk bölümde Dünya Standardında Üniversite'nin (DSÜ) ardında yatan gerçeği ele alacak, ikinci bölümde Hilafetin gölgesinde İslam'ın dünya standardında eğitime dair vizyonunu açıklayacağız.

Küreselleşme Efsanesi Tuzağı

Dünya Standardında Üniversite (DSÜ) olabilmeyi, bir üniversitenin dünya standardında bir kampüsle ve gelişmiş başka dünya ülkelerindeki üniversitelerin mezunlarıyla rekabet edebilecek mezunlar üretebilmesiyle ifade edilir. Bu argümanlara küreselliğin insan hayatının çeşitli yönleri üzerindeki güçlü etkisinden dolayı değer verilmektedir. Birincisi, iktisat alanındaki küreselleşme serbest piyasa ekonomisinin tatbikiyle gerçekleştirilir. İkincisi, kültürel alanda küreselleşme ise kendisini yabancı kültürlerin İslam dünyasına sızmasıyla görünür. Üçüncüsü, emeğin küreselleşmesi ise serbest piyasa ekonomisi uygulamalarının bir sonucu olarak ortaya çıkar. Ve dördüncü olarak da, eğitim alanındaki küreselleşme ise gelişmekte olan ülkelere eğitim kurumlarının açılması ise ve uluslararası bursluluk

programlarıyla meydana gelir.

Küreselleşme aynı zamanda gelişmekte olan ülkelerde kendi eğitim kurumlarının kalitesini geliştirmiş olan ülkelerdeki kurumların kalitesiyle denkleştirme ihtiyacını meydana getirmiştir. Örneğin (insani gelişmişlik endeksi (HDI), Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) vs programları benimsemeye başladılar. İşte rekabetin tohumları burada atılıp burada yeşertiliyor, özellikle geride kaldığını düşen gelişmekte olan ülkelerin aşağılık kompleksiyle besleniyor. İlk ve orta öğretim düzeyinde ise bu tarz endişeler öğrencileri uluslararası rekabet seviyesine getirebilmek için Uluslararası Okul Standardı fikrini doğurmuştur.ⁱ

Fakat Endonezya'da, Edi Subhan, DSÜ taraftarı olup da uluslararası bir üniversitenin tanımını ve konseptini açıklamayı beceremeyen eğitim politikası üreticilerini ağır bir şekilde eleştirmiştir. Yaptıkları tek şey değerlendirme ve denklik konseptlerini uluslararası seviyeye göre ayarlamak. Böylece açık ve net ortaya çıkmaktadır ki İslam beldelerindeki hükümetler hiçbir net ideolojik temel olmadan bu konsepti taklit edip kendi ülkelerinin kimliği ile alakası olmayan sıradan ve sahte bir aldatmacanın peşinde koşuyorlar.

İdeolojik olarak kampüsleri uluslararasılaştırma akımı; küreselleşme ve çağdaşlaşma hikâyesinin beyhudeliğini de ortaya koymaktadır. "Çağdaşlaşma" iddiası ise açıklılık ve hoşgörölü olmayı iddia ederken, öte yandan da kültürel standartları direktmek için yoğun bir çaba harcamaktadır. Herbert Marcuse buna "Tek Boyutlu Adam" fenomeni demiş. Zira bu eğitim, medya vs. ile bir toplumu tekdüze bir sisteme, yani kapitalist sisteme, sıkıştırma eylemidir.

İslam Dünyasını Sanayisizleştirme'ye karşı Küresel Kapitalist Sanayi

Yükseköğrenimin ulaştığı düzey endüstriyel dünyayla ilişki noktasında bir zirve noktaya ulaşmış durumda. Bu nedenle, araştırmanın verimliliği her zaman yüksek inovasyon gerektiren endüstriyel ihtiyaçların dürtüsüne bağlıdır. O halde, İslam dünyasındaki üniversitelerin dünyanın ilk 100'üne girmekte zorlanmaları da anlaşılır oluyor. Zira neredeyse tüm İslam beldelerinde büyük çapta bir "sanayisizleştirme" yaşanırken, Batı sanayileşmeyi 150 yıl önce geride bıraktı. ***Oysa bir devletin bilim ve teknolojinin gereklerini yerine getirebilmesi için, araştırma yapıp devletin karşılaştığı sorunları çözebilmeye ve araştırma sonuçlarını tatbik edebilecek bir sanayi sistemi kurmasına bağlıdır.***

Öte yandan uluslararası araştırmaları kendi ülkesinin yerel sanayisi yerine sadece küresel-kapitalist sanayinin ihtiyaçları doğrultusunda yönlendirerek, DSÜ akımı son on yılda İslam dünyasının sanayisizleştirilmesiyle sürdürülmektedir. İslam beldelerinin yöneticilerindeki siyasi öngörü zayıflığı durumu daha da kötüleştirmiştir. Örneğin Arap ülkeleri petrol sektörünün içinde olmalarına rağmen hiçbir zaman imalat sanayii oluşturmamışlar. Nedeni ise Batılı petrol şirketlerinin ham petrol arıtımını kendi ellerinden bırakmak istemeyişidir.

Kapitalizmin mantığı DSÜ göstergelerinin çoğunda çok güçlü belli

oluyor. Örneğin, sanayiden elde edilen araştırma geliri (akademik personel başına, yüzde 2,5), kamu araştırma gelirleri/toplam araştırma gelirleri (% 0,75), araştırma geliri (ölçekli) (% 5,25) gibi THE (istatistik kurumu) göstergelerinden anlaşılmaktadır. Buna göre kampüsler, bilhassa araştırmalarla, küresel sanayi dünyası için entelektüel faaliyetlerden kar koparmaya çalışan şirket görevi görmektedir - gerekirse devletin otoritesini bile bastırır. Hatta Webomatic (istatistikleri) bir kampüsün akademik bilgileriyle alakalı web görünürlüğünü **"yeni küresel pazar"** açısından değerlendirmektedir. Kampüsün uluslararasılaştırılmasında web son derece önemli kabul edilmektedir.

Tüm bunlar Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) öncülüğünde yükseköğretimi ticarileştirme politikalarıyla uyum içindedir. Yükseköğretimi hizmet sektörü sanayisinin bir dalı olarak yerleştirilmesi, GATS (Hizmet Ticareti Genel Anlaşması) üzerinden yürütülmektedir. GATS; sağlık hizmetleri, bilişim ve iletişim teknolojisi, mali hizmetler, yükseköğretim ve Hayat Boyu Öğrenme ve başka hizmetler gibi, 12 hizmet sektörünün liberalleştirilmesini düzenlemektedir.ⁱⁱ GATS/DTÖ'nün 1995'te Marakeş'te yaptığı bu çatı sözleşmesi eğitimi bir emtiaya dönüştürdü. Fakat asıl endişe verici olan ise hükümetin bu anlaşmaya kendi iradesiyle dâhil olup yerel imkânlarını veya anayasasındaki eğitim prensiplerini dikkate almamış olmasıdır.ⁱⁱⁱ

DTÖ'nün GATS anlaşmasının kabul edilmesi için yaptığı baskılar neticesinde, Endonezya hükümeti 'Açık ve Kapalı Ticaret Alanları Listesi ve Yatırım Sektöründeki Gereksinimleri' adlı 1112007/ Numaralı Cumhurbaşkanlığı kararnamesini çıkardı. Profesör Sofian Effendi bu kararnamenin çıkartılmasına son derece üzüntü duyduğunu ifade ediyor, zira bu sayede eğitim yabancı yatırımcılarına yüzde 49 oranına kadar katılım payı ile yeni ticaret alanı oluşturmuş oldu. Yabancı güçlere İslam dünyasının eğitim sistemleri üzerinde egemenlik tanıyan ilk tuzak budur.

Bağımsızlık açısından bakıldığında, açıktır ki İslam dünyasının rejimleri yüksek oranda bağımlıyken, kendi medeniyeti için gerekli eğitimi ilerletmek konusunda son derece basiretsizler. İslam dünyasındaki hükümetlerin üniversitelerini dünya standardında üniversitelere dönüştürme gayretleri; aslında İslam dünyasındaki eğitim sistemini yabancı yayınevlerinin, araştırma kurumlarının ve yabancı kampüslerin boyunduruğu altına soktukları anlamına gelmektedir. Ve bunu ancak kendilerine dayatılan derecelendirme ölçülerini yerine getirmek suretiyle yapabilirler. DSÜ'lerin, sadece ucuz bir küreselleşme hikâyesinden ibaret olduğunda hiç şüphe yoktur. Tek amaçları İslam dünyasını aldatmak ve eğitim sistemimizi boyunduruk altına almaktır.

Ümmetin İnsan Kaynaklarının Sömürülmesi

Bir devlet kendi araştırma ve eğitim sistemi üzerindeki kontrolünü yitirdiğinde, bununla birlikte bağımsız bir yerel sanayi sisteminden de yoksunsa, o an insan kaynakları üzerindeki kontrolünü de kaybetmiştir. Gelişmiş ülkelere Beyin Göçünü durdurma gücünü yitirmiş İslam ülkeleri hakkında anlatılacak çok hikâye var. Son 50 yılda büyük sayıda entelektüel İslam beldelerini terk edip sanayileşmiş ülkelere yerleşti. Bir araştırmaya göre rakamlar 500 bin civarlarında. Bu rakam sadece Arap

dünyası üzerinde yapılmış ve yurt dışına çıkmış uzmanların üçte birini kapsamaktadır. Endonezya'da da durum farklı değil. Endonezya'nın en kıymetli evlatlarından bazılarını verelim: Khoiril Anwar, Doğu Java, Kediri'de doğdu. Bugün Japonya'nın Nara Bilim ve Teknoloji Enstitüsünde çalışıyor. Anwar bir telekomünikasyon uzmanı ve dikey frekans bölmeli çoklama (OFDM) bazlı 4G telekomünikasyon patentlerinin sahibi. Andriyo Rushdi (33 yaşında) ve Nelson Tansu - her ikisi de nanoteknoloji uzmanı. Hâlihazırda Andriyo Singapur Devlet Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalışıyor. Nelson Tansu ise ABD'de Lehigh Üniversitesi'nde öğretim görevlisi.

İslam Ümmetinin en kaliteli insan kaynaklarının sömürülmesi İslam dünyasında bilim ve teknolojiye sahip çıkamayan siyasi basiretsizlik sonucu kolaylaşmıştır. Dahası; bugün eğitimin yabancı sermaye için açık bir ticaret alanına dönüştürülmesi, yabancılara insan kaynaklarımızı sömürmeyi daha da kolaylaştırmaktadır. Onlara araştırmaları için gelecek vad ederek, bir yandan da kalkınma ve refahla eşdeğer görünen laik ideolojiyi ve onun değerlerini pazarlayarak, kalplerini ve zihinlerini Batılılaştırmaktalar.

İslami Açıdan Eleştirisi

Kapitalist ideolojinin **akamette sonuçlanmasının birinci faktörü** bilgiyi bir emtiaya dönüştürmesinden kaynaklanmaktadır. Netice olarak eğitimde gittikçe artan pragmatizm görülmektedir. Bu da maddi kazancı bilgiyi ve şahsi nitelikleri geliştirmekten daha üstün konuma koyan eğitimin amacında yansımaktadır. Dikkatlice incelediğimizde, bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde, daha ilköğretim seviyesindeki eğitimin bile pragmatik konular doğrultusunda verildiği görülmektedir ve yükseköğretim de bu daha da belirginleşmektedir. Hakikaten de, birçok büyük üniversite bugün utanmadan kendini girişimci üniversite olarak tanıtmaktadır.

İslam buna kesinlikle cevaz vermemektedir. Zira İslam'da ilim çok yüce bir değere sahiptir. Eğitimi veya ilimi bir emtiaya dönüştürmek ilmi aşağılamak demektir. İmam Gazali, 'Bidayat el-Hidayah' eserinde bizi bu konuda çok açık bir dille uyarılmaktadır. Diyor ki; "İlim talep ederken, amacın rekabet etmek, övünmek, yaş ve fazilet açısından seninle aynı seviyede olanları geçmek, başkalarının gözüne girmek ve dünya nimetlerini yığmaksa, o zaman kendi dinî fitratını ve kendini harap ve Ahiretini bu dünya [mutluluğu] karşılığında satmak için uğraşıyorsundur..." (Fa-anta saa'in ilaa hadmi diinika wa ihlaaki nafsika, wa bay'i aakhiratika bi dünyaaka).

Zira İmam Gazali için ilim son derece kıymetli bir şeydi ve onun için ilmin dünyevi amaçlar gütmesi onu ucuza satmak anlamına gelmekteydi. İlim, Allah (st)'ya ibadet etmek ve Onun rızasını kazanmak için olmalıdır. Böylesi asil niyetle ilim talep edenler için Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur:

«مَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَطْلُبُ فِيهِ عِلْمًا سَلَكَ بِهِ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ. وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَضَعُ أَجْنَحَتَهَا لِطَالِبِ الْعِلْمِ رِضًا بِهِ. وَإِنَّهُ يَسْتَعْفِفُ لِطَالِبِ الْعِلْمِ مَنْ فِي السَّمَاءِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ حَتَّى الْخَوْبِ فِي الْبَحْرِ. وَفَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِ الْقَمَرِ عَلَى سَائِرِ النُّجُومِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ. وَإِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ. إِنَّ الْأَنْبِيَاءَ لَمْ يُوَرِّثُوا دِينَارًا وَلَا دِرْهَمًا. وَلَكِنْ وَرَثَةُ الْعِلْمِ. فَمَنْ أَخَذَ مِنْهُ أَخَذَ بِحَبْطِ وَافِرٍ»

"Her kim ilim talep etmek için bir yola girerse, cennet

yollarından birine girmiş olur. Melekler kanatlarını ilim talibine, ondan hoşlandıkları için gererler, ilim talep edene, göklerdekilere, yerdekilere ve su içindeki balıklar bile günahlarının affı için Allah'tan mağfiret dilerler. Âlimin âbide üstünlüğü, dolunayda Ayın diğer yıldızlara olan üstünlüğü gibidir. Âlimler hiç şüphesiz, peygamberlerin vârisleridir. Peygamberler, ne dinarı, ne de dirhemi miras bırakmışlardır. Onlar miras olarak ilim bırakmışlardır. Kim o ilmi alırsa, çok büyük bir nasip almış olur."

Kapitalizmin ikinci esaslı hatası ise devletin eğitim kurumlarını yönetmedeki, ilmi geliştirmede ve güçlü sanayi sistemi kurmadaki müdahaleci olmama tutumudur. İslam'a göre eğitim sistemi, ulusal araştırma ve ihtiyaçları yönlendirmenin arasındaki ilişkiyi düzenlemede devlet merkezi bir rol oynamaktadır. Bu rolü devlet halkının hizmetçisi olma çerçevesi dahilinde yerine getirir. Zira halkının ihtiyaçlarıyla ilgilenmek devlet yönetiminin üzerine bir zorunluluktur. Rasulullah (sav) yöneticiyi bir çobana (ra'in) benzetmiştir. Rasulullah (sav) hadisinde şöyle buyuruyor:

«إِنَّمَا الْإِمَامُ جُنَّةٌ يُقَاتِلُ مِنْ وَرَائِهِ وَيَنْقَى بِهِ»

"İmam (İslâm Devlet Yöneticileri) bir çobandır ve elinin altındakileri layıkıyla muhafaza etmekten sorumludur." (Buhari ve Ahmed, Abdullah ibn Ömer (ra)'tan rivayetle)

Onun için yüksek kalitede eğitim sistemi sunmak devletin üzerine bir farzdır. Yeterli tesis ve bu sistem içerisinde çalışan herkese yeterli maaş temin etmek de, insanlara gerekli harcamalar için yardımlar vermek de bundandır. Bu nedenle İslam devletin eğitimden el çekmesini kesinlikle yasaklamaktadır. Hele eğitimimize yabancı sermaye girmesine hiç izin vermemektedir.

İslam'ın Altın Çağını Yeniden Canlandırmak

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyılda, ilk 100500- arasında yer alan üniversitelerin çoğu ABD, Avrupa, Japonya ve Avustralya gibi gelişmiş ülkelerde yer almaktadır. Çok az bir dilimi ise Singapur, Çin, Kora, Hindistan veya Malezya gibi ülkelerde bulunmaktadır.

Peki bu sıralama bin yıl önce yapılsaydı nasıl bir sonuç çıkacaktı ortaya?

O zaman hiç şüphesiz dünyanın en iyi üniversiteleri Cündişapur'da, Bağdat'ta, Kufe, İsfahan, Kurtuba, İskenderiye, Kahire, Şam ve birçok başka büyük İslam şehrinde olacaktı. O tarihlerde İslam devleti dışında sadece Bizans Roması'nın başkenti Konstantiniyye'de veya o zaman Çin'in başkenti olan Kaifeng'de veya Hindistan'ın Nalanda'sında üniversiteler vardı. Bunların dışında bin yıl önce Avrupa da bile başka hiçbir yerde üniversite yoktu. Hele daha 1492'de keşfedilmiş ABD'de üniversite namına hiçbir şey yoktu.^{iv}

Cehalet oranı (okuma yazma bilmeyen) % 95 olan bir ülke düşünün! Ne korkunç. Ama 9. ile 12. yüzyıllar arası Avrupanın durumu buydu. Hatta o koca imparator Şarلمان'ın bile yaşı iyice ilerledikten sonra bu "zor ve nadir beceriyi" öğrenmek için çabaladığı söylenir. Manastırlarda ise çok az sayıda okuma yazma bilen rahipler olurdu. İşte Doğu ile Batı arasında böyle bir uçurum vardı. Hristyanların kutsal kitabına bile sadece kendisine izin verilen rahipler dokunabiliyor, okuyup yazılanları anlayabiliyordu. İşte Avrupa'nın Karanlık Çağı'nın (Karanlık Orta Çağ) daki vahim

durum bundan ibaretti.

Bu durum Rönesans (aydınlanma) çağındaki bilimsel devrimi tetikledi. Aynı dönemde ise, Hilafet devletin kırsal ve kentsel bölgelerinde milyonlarca çocuk halılar üstünde oturup Kur'an'ı Kerim'in Elif-Ba'sını öğreniyor, yazmayı öğreniyor, ayetler ezberliyor ve Arapça gramer'in temellerini öğrenmeye başlıyordu (nahiv ve sarf). Öğrenmeye iten güç ise iyi Müslüman olabilme arzusu, çünkü her Müslüman Kur'an okumayı bilmelidir.

Gerçekten de uzun bir süre Batı medeniyeti ilim ve bilgiyi sadece seçkin bir topluluğa has görürdü. Geçmişinden çok da farklı olmayarak, bugün de Batı medeniyeti bilgiyi, bilhassa yükseköğrenimi, toplumun sadece belirli kısmına ulaşılabilir kılmıştır. İslam ise ilmi takdir etmenin eşsiz bir yoluna sahiptir. İslam'ın ilme saygısı, üzerine kapitalizmin yaptığı gibi bir 'fiyat etiketi' koymakla değildir. İslam ilmi imanın ikiz kardeşi olarak görmektedir. İlimin insanın şahsiyetini şekillendiren asil bir amacı vardır. Sonuç olarak, İslam Ümmetinin ilim talebi bir ayrıcalık değildir. İlim talep etmek herkesin üstüne aynı derecede bir yükümlülüktür. Aralarındaki fark sadece takvadır.

İslam ideolojisinin hayatın tüm alanlarını kuşatan kapsamlı bir nizamı vardır. Bu nizam Nübüvvet Metodu üzere Raşidi Hilafetin gölgesinde eksiksiz olarak uygulanmak zorundadır. İslam ideolojisi devletin servetini bollaştıracak şekilde doğal kaynakları doğru bir şekilde idare eder. Böylece tüm toplum için refah temin eder ve her türlü zarara karşı da korur. Böylesi bol bir servetle devlet hem çeşitli araştırma projelerini finanse edecek hem de en kaliteli imkânları

sunacaktır. Entelektüellere verdiği büyük saygı ve değer onları en iyi şekilde çalışmaya motive edecektir. Nihayetinde devletin sorunları çözülebilecek ve bağımsızlığı gerçekleştirilecektir. Bu nedenle, eğer "dünya standardında üniversite" kavramına geri dönecek olursak, elbette bizler Batının tanımladığı standartlarla uymak zorunda değiliz. Bir üniversitenin yetiştirdiği bir insanın niteliğinin ne olacağı veya dünya standardında bir üniversitenin kriterlerinin ne olacağına dair tabiki İslam'ın kendi standartları var. İşte ulemanın, **"Batılı toplumlar dinlerini terk ederek kalkınmış olabilirler, fakat Müslümanlar sadece dinlerini öğrendiklerinde kalkınacaklar"** sözünden kast ettiği de budur.

Devamı Bölüm 2'de

- i. Edi Subhan, MEMPertanyakan Orientasi World Class University, Darmaningtyas Institut of Education and Globalization Studies (Digest), Jakarta
- ii. Sofyan Effendi, Menghadapi Liberalisasi Perguruan Tinggi, Harian Seputar Indonesia, 1213- Mart 2007
- iii. Edy Suandi Hamid, Komodifikasi Pendidikan, Republika, 22 Agustus, 2007
- iv. Fahmi Amhar, artikel Universitas Kelas Dunia, Media Umat, Edisi 41 Agustus 2010

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Bürosu adına

Fika Komara

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Bürosu üyesi

عن رسول الله ﷺ انه قال: «مَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَطْلُبُ فِيهِ عِلْمًا سَلَكَ بِهِ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ. وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَضَعُ أَجْنِحَتَهَا لِطَالِبِ الْعِلْمِ رِضًا بِهِ. وَإِنَّهُ يَسْتَغْفِرُ لَطَالِبِ الْعِلْمِ مَنْ فِي السَّمَاءِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ حَتَّى الْخَوْتِ فِي الْبَحْرِ. وَفَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى الْعَايِدِ كَفَضْلِ الْقَمَرِ عَلَى سَائِرِ النُّجُومِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ. وَإِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ. إِنْ الْأَنْبِيَاءُ لَمْ يُورَثُوا دِينَارًا وَلَا دِرْهَمًا، وَلَكِنْ وَرَثُوا الْعِلْمَ. فَمَنْ أَخَذَ مِنْهُ أَخَذَ بِحَظِّ وَافِرٍ»

Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur:

Her kim ilim talep etmek için bir yola girerse, cennet yollarından birine girmiş olur. Melekler kanatlarını ilim talibine, ondan hoşlandıkları için gererler, ilim talep edene, göklerdeki, yerdeki ve su içindeki balıklar bile günahlarının affı için Allah'tan mağfiret dilerler. Âlimin âbide üstünlüğü, dolunayda Ayın diğer yıldızlara olan üstünlüğü gibidir. Âlimler hiç şüphesiz, peygamberlerin vârisleridir. Peygamberler, ne dinarı, ne de dirhemi miras bırakmışlardır. Onlar miras olarak ilim bırakmışlardır. Kim o ilmi alırsa, çok büyük bir nasip almış olur."

İSLAMİ HİLAFAFET İSLAM BELDELERİNDEKİ EĞİTİMİN SÖMÜRGEÇİ EMTİYASINA DÖNÜŞMESİNİ ENGELLİYOR

(Birinci Sınıf Eğitim Nasıl Olmalı - Bölüm 2)

Allah (ﷻ) gerçekten de İslam'da eğitim sürecinden doğacak kaliteyi de tanımlamış fertlerin Ulul Elbab olabilmesini ve Hayırlı Ümmet olacak nesiller oluşmasını temin etmiştir. Böylece bu nesil, Ümmeti gelecekte muhteşem, güçlü ve öncü bir ümmete ve hatta dünya medeniyetinin ve teknolojik kalkınmanın öncüsü yapacak niteliğe sahip kılmaktadır. Bu makale, dünya standardında üniversite kavramını İslami açıdan ele alan son bölümdür.

EĞİTİM BİR MEDENİYETİN EN BÜYÜK YATIRIMIDIR

Avrupa ve Amerika'nın dirilişinden çok uzun bir süre önce, 13 asır boyunca İslam Ümmetinin medeniyeti dünyaya medeniyette ve teknolojik kalkınmada başarıyla öncülük etmiştir. Başka hiçbir medeniyetin zaferi bu kadar uzun sürmemiştir. Hunke ve El-Faruqi İslam toplumunun İslami Hilafet çağındaki durumunu tarif ederken başarısının en önemli nedenini bilim ve teknolojiye kazandırmalarına atfetmekte. ¹

Öncelikle, İslami toplumun kalkınmasının akidesinden kaynaklandığına dair paradigmayı ele alalım. Buna göre ilim imanının "ikiz kardeşi" ve öğrenmenin bir nevi ibadet -Allah'a yaklaşmanın bir yolu (marifetullah)- olduğu beyan edilmektedir. İlim sahibi insanlar da peygamberlerin varisleri, batıl inanç ise şirk olarak kabul edilmektedir. Bu paradigma, eski Roma, Fars ve Hindistan'ın da paradigması olan, Cahiliyye paradigmasının yerini aldı. Onların gözünde ilim sadece seçkin bir kesimin ayrıcalığı ve sıradan insanlara yasaktı. Hatta bu paradigmanın ne kadar devrimci olduğunu ve bilim ve teknolojinin uyanışına yol açtığını tarif etmek için Hunke, "Haydi Millet Okula" terimini kullanmıştır. İlim talep etmeyi teşvik eden ise Hadisler'den doğmuştur, örneğin...

«طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ»

"İlim talep etmek her Müslümana farzdır..."

«اطلبوا العلم من المهد إلى اللحد»

"Beşikten mezara ilim talep et",

«اطلبوا العلم ولو في الصين»

"Çin'de de olsa ilmi arayınız",

«فَضْلُ الْعِلْمِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ فَضْلِ الْعِبَادَةِ»

"Bir saat ilim öğrenmek gece sabaha kadar ibadet etmekten kıymetlidir." vb. Hatta varlıklı insanlar bile toplumun ilmini ve eğitimini artırmak için bir şeyler yapmaya çok hevesliyediler ve bununla gurur duyardılar. Kütüphaneler, rasathaneler veya laboratuvarlar kurar, hatta uzmanlar istihdam ederdiler.

İkinci olarak, devletin bilimsel gelişmeyi olumlu bir şekilde teşvik etmede güçlü bir rolü vardı. Her ne kadar zaman zaman siyasi durum değişse de, İslam beldelerindeki geçmiş yöneticilerin bilime karşı tutumu bugünkü yöneticilerin tutumundan kat kat daha olumluydu. Devlet hocalara (öğretim görevlilerine), âlimlere ve bilim adamlarına büyük değer verir, ihtiyaçlarını teminat altına alır, onları görevlerinde ciddi şekilde destekler ve hatta Kur'an ve Sünnetten kaynaklanan bilimde uzmanlaşma arzularını teşvik ederlerdi.

İşte bu makalenin odak noktası bu ikinci husustur. İlimde/bilimde ve eğitim sisteminin niteliğini tasarlamada hiç şüphesiz en önemli faktörler, devletin bağımsızlığı ve güçlü bir vizyona sahip olmasıdır. Zira devletin siyasi nizamı tüm kaynaklarının yönetimini (hem doğal hem insan kaynaklarını) bu hedefe ulaşmak üzere yönlendirecektir.

İslam'da siyaset; Ümmetin hem iç hem dış meselelerini İslami hükümlerle idare etmek/gözetmek demektir (ri'ayah shu'un wa al Ümmet dakhilian kharijiyan). Siyasi faaliyetler hem insanlar (Ümmet) hem de hükümet (devlet) tarafından icra edilir. Devlet, bu işleri pratik olarak düzenleyen bir kurumdur. Öte yandan Ümmet; devletin bu görevi yerine getirirken yanlış yapmamasını

kontrol eder (muhasabe). Bu esnada İslam'ın siyasi hedefi; insanların hayatlarını hayatın en önemli açılarından İslam'ın hükümleriyle korumaktır, yani nesebi, zihni, izzeti, insan canını, malını, dini, emniyeti ve devleti korumaktır. ²

Eğitim konusunda ise, İslam'ın siyasi hedeflerinden aklı korumayı gerçekleştirebilmek için, insanları ilim talep etmeye, tedebbür ve içtihat yapmaya ve insan aklının potansiyelini geliştirebilecek farklı yöntemleri geliştirmeye teşvik etmek devletin üzerine farzdır. Ve aynı zamanda ilim sahibi insanların varlığını da övmektedir. (bkz: Maide 9091-, Zümer 9, Mücadele 11) İslam nizamının devlet politikası eğitim sistemini ve onu destekleyecek tüm sistemleri tasarlayacaktır. Sadece bütçesini değil, medya, araştırma, laboratuvar, sanayi ve dış politikayı da buna göre şekillendirecektir. İslami hükümet; eğitimin İslam'ın bekası için ileriye dönük bir yatırım olduğunu çok iyi bilmektedir.

I. İSLAM'IN İÇ SİYASETİ EĞİTİMİN

TİCARİLEŞTİRİLMESİNİ ÖNLER

Allah (ﷻ) Kur'an-ı Kerim'de buyuruyor ki:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾

“(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Enbiya 107) Allah (ﷻ) İslam'ı âlemlere bir rahmet olarak gönderdi. İslam'ın merhameti ise İslam'ın hükümleriyle herkes için hayır getirmekle ortaya çıkmaktadır. Zira İslam'ın hükümleri tüm insanların hayatta karşılaşılabilecekleri her türlü sorunları çözebilme özelliği vardır. Aynısı eğitim için de geçerlidir. Hilafet eğitim verirken ayrımcılık yapmamaktadır. İlköğretimden orta öğretime kadar her vatandaşa, dinine, mezhebine, ırkına veya cinsiyetine bakmaksızın kaliteli ve ücretsiz eğitim verilecektir. Yükseköğretimi ise Hilafet gücü dâhilinde ücretsiz sunacaktır.

İlme büyük önem veren Peygamberimiz Rasulullah (ﷺ) Medine'de İslam devletini kurar kurmaz, devletin başkanı olarak bizzat sistematik eğitim vermeyi başlatmıştır. Ondan sonra da, İslami Hilafet devleti döneminde de, tüm vatandaşlara ücretsiz eğitim verilmiştir. Böylece tüm İslam tarihi boyunca devletin eğitimden kâr elde etmesi veya halktan eğitim için ücret alması hiç görülmemiştir. Zira devletin prensibi, eğitimin insanların temel ihtiyacı olmasıdır. Temel ihtiyaçları teminat altına almak ise daima İslam'ın iktisat nizamının ruhu olmuştur (al-hajjat al-asasiyah/temel ihtiyaçlar). Her bir ferdin temel ihtiyacı gıda, giyim ve sığınaktır. Bunların her biri her insan için temel ihtiyaçtır. Toplumun temel ihtiyaçları ise emniyet, tıp ve eğitimidir. ³

İslam'ın iç siyaseti eğitimin ticarileştirilmesini ve ticari bir emtiyaya dönüştürülmesini önlemektedir. Hatta insanlardan eğitim adına herhangi bir ücret talep edilmesi insanlar arasında ayrımcılığa yol açar ve iki tip eğitim, yani zenginlere ayrı ve halkın çoğunluğuna ayrı eğitim, oluşturur. Bunu önlemek için eğitim sistemi aracılığı ile ilim ihtisas etmenin temel prensiplerini anlamak elzemdir. Bunlar da şöyle sıralanabilir:

1. İlim ihtisas etmenin yollarını sistematik olarak devlet açmak zorundadır.

2. Bilim ve teknolojiye uzmanlaşmak sadece devlet politikalarıyla

mümkündür ve özel şahısların hele de yabancılara teşvikiyle kesinlikle mümkün değildir.

3. İslam Ümmeti Hilafet Devletinin nizamı altında yaşamalıdır. Zira İslam'ı tatbik eden ve İslam davetini dünyanın her köşesine taşıyıp Âlemlere Rahmet olarak tatbik edecek olan sadece odur.

Bunun için İslam Ümmeti temel 3 ilkeyi yerine getirmek zorundadır ki böylece Allah (ﷻ)'nın dediği gibi insanlar için çıkarılmış EN Hayırlı Ümmet olsun. İslam Ümmetinin geçmiş şanlı günlerinde bilim ve teknolojiye en üstün başarıları elde etmesi; Hilafet sisteminin tatbik edilmesinden ayrı düşünülemez. Zira Hilafet sistemi, tüm dünyada uygulanabilir bir ahkâma ve dini vecibeleriyle uyum içinde olan bir siyasi role sahiptir. Ve genel olarak tarihe bir baktığımızda eski liderlerin güvenilir ve nitelikli takva ehli insanlar ve devlet adamları olduğunu, Rabblerinden korkan, ilmi ve halkını seven "Vera' Ehli" âlimler olduğunu görürüz. İslam medeniyetini oluşturan 3 ana sütunun, yani din, siyaset ve ilimin, tek bir yönetim altında, Halifenin yönettiği Hilafet nizamının altında, birbiriyle nasıl bütünleştiğini de görebiliyoruz.

Devletin bilim ve teknolojiye sistematik olarak başarılı olup olmadığını ölçmek için şu hususlara bakılır:

1. Eğitim sistemi devletin hayata bakış açısıyla ve karşılaştığı sorunlarla uyum içinde kurabilmiş midir?
2. Araştırma devletin sorunlarını çözebilecek şekilde yönlendirebilmiş midir?
3. Araştırma sonuçlarını uygulayacak bir sanayi sistemi oluşturabilmiş midir?
4. Adil ekonomik kazançlar elde edebilecek bir sanayi sistemi oluşturabilmiş midir?
5. Sanayi sistemi devletin karşılaştığı sorunları çözmek için, devletin vizyonu ve misyonundan yola çıkarak yönlendirebilmiş midir?

Bu temel ilkelere dayanarak görüyoruz ki bilimde uzman olabilmek için güçlü ve bağımsız olan bir devlet; araştırma kapasiteleri dâhil eğitim sisteminden başlayarak sanayi sistemine kadar, istihdam modeli ve planlarından diplomatik siyasetine ve başka ülkelerle uluslararası ilişkilerine kadar tüm stratejik bileşenlerini devreye sokacaktır. Tüm bunlar devletin siyasi hatlarının belirlediği sınırlar dâhilinde tasarlanmıştır.

II. İSLAM'IN DIŞ SİYASETİ EĞİTİMİN BİR SÖMÜRGE ARACINA DÖNÜŞTÜRÜL-MESİNİ ENGELLER

Kapitalist ideoloji üzerine kurulmuş bir devlet için siyasetin, hukukun ve sosyo-kültürel değişimlerin yanı sıra bilim ve teknoloji en önemli ekonomik araçlardır. Bu nedenle, ekonomiyi canlandırmak için bilim ve teknolojiye yükselişe ihtiyaç duyar. Dünya çapında gerçekten büyüleyici olan sanayileştirilmiş yükseköğretim merkezlerine bir bakın, mesela Boston, New York, California, Toronto, British Columbia; Londra, Manchester, Cambridge veya Sydney, Melbourne ve Canberra... Özellikle bilimin iktisadi kalkınmayı tetiklediğini anladıktan sonra, bilim ve teknolojiyi 21. yüzyıl için sermayeye dönüştürme sürecini başlatanlar bu endüstriyel bölgelerdir - bunun adı; *bilgi-ve-teknoloji-güdümlü iktisadi büyümedir.*

Bu nedenle İngiliz uluslararası ilişkiler uzmanı Susan Strange'in analizi doğrudur. Ona göre bilim ve teknoloji dünyaya hükmeden güçlerden birer tanesidir: *"Bilgi güçtür. Bilgiyi geliştirmeyi veya elde etmeyi ve başkalarının takdir edip aradığı herhangi bir bilgiye başkalarının erişimini engellemeyi beceren her kim olursa, çok özel bir yapısal güç uygulayabilecektir."*⁴ Böylece günümüzde bilgiyi tekelleştirme uygulamaları dünyaya liderlik etmek isteyen bir devlet için bir tür zorunluluk haline gelmiştir. İşte Batının İslam beldelerine karşı yürüttüğü çalışma budur. Bunun sonucu olarak bilimsel kalkınma anlamında gittikçe artan oranda Batıya bağımlılık oluşmuştur.

Bu bağımlılık gerçekten ironik bir durumdur. Zira bir zamanlar İslam Ümmeti bilimde uzmanlaşmaya öncülük etmiştir. Müslüman bilim adamları sayısız keşifler yapmış, bunlar bilimsel kitaplarda derlenmiş ve sürekli araştırma yaparak geliştirilmiştir. İbn Sina, el-Farabi, İbn'i Haldun, Hârizmî gibi birçok büyük bilim adamı, bir zamanlar İslam'ın bilimi şanlı kıldığının kanıtıdır.

İslam'ın zayıflamasıyla birlikte, Müslüman bilim adamlarının sayısı da azalmıştır. Hatta binlerce kitap içinde raptedilmiş bilgi kaynakları da ya yok edilmiş veya Batı tarafından ele geçirilip geliştirilmiştir. Sonuç olarak bugün bilimde hızlı ilerlemeler kaydeden İslam değil, Batı olmuştur. Çünkü bilim tahsil etmek, araştırmak ve geliştirmek aktif olarak Batıda yapılmaktadır. Bu süre zarfında İslam beldelerindeki rejimler bu tarz faaliyetleri ciddiye almadığı için sürekli bilimsel uzmanlık konusunda geriden gitmekte.

İslam beldelerinin Batı ülkelerine bilim ve teknolojiye bağımlılığını gidermenin yolunu göstermek için makalenin bu kısmı özellikle İslam'ın dış siyaseti vasıtasıyla bilim ve teknolojiye uzmanlaşma meselesini nasıl çözdüğünü inceleyeceğiz. İslam'da dış siyasetin çizgisi eğitimin emperyalist bir araç haline dönüştürülmesine engel olur – İslam devletinin bu konuda ne özne ne de nesne olmasına müsaade eder. Bir başka deyişle; İslam devleti eğitim adına başka bir ülkeyi sömüremez ve bilgi için kendisinin sömürülmesine müsaade etmez.

Hilafet Devleti; İslam ülkelerinin bugünkü dış siyasetini sona erdirecektir. Acziyet ve bağımlılıkla nitelenen bu dış politikanın yerine İslam üzerine kurulu yeni bir dış siyaset modeli uygulayacaktır. Hilafet İslam hukukuna göre başka ülkelerle iktisadi, siyasi, kültürel veya eğitimsel ilişkiler kuracaktır. Tüm alanlarda Hilafet, İslam davetinin tüm insanlığa en güzel şekilde ulaştırılmasını teminat altına alacaktır. Rasûlullah (ﷺ) şöyle buyurdu:

«أُمِرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّ الْإِسْلَامِ وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ»

"Ben insanlar Allah'tan başka ilâhın olmadığına, Muhammed'in de Allah'ın elçisi olduğuna şehâdet edinceye, namaz kılincaya, zekât verinceye kadar onlarla savaş etmekle emrolundum. Bunları yaptılar mı, kanlarını, mallarını bana karşı korumuş (emniyet altına almış) olurlar. İslâm'ın hakkı hâriç. Artık (samimi olup olmadıklarına dair) durumları

Allah'a kalmıştır."

İslami Hilafet Devleti değişmez kesin bir metot üzerine kurulu bir dış siyaset uygulayacaktır (tarîka) ki o da davet ve cihattır. İslam devletinin yöneticileri değişir ama bu metodu hiçbir zaman değişmez. Bu metot, Rasûlullah (ﷺ)'in Medine'de devleti kurduğu günden İslami Hilafet yıkılana kadar değişmedi. Peygamberimiz (ﷺ) Medine'de yönettiği süre boyunca İslam davetinin önünde duran her türlü fiziksel engeli ortadan kaldırmak için sürekli ordu hazırlamış ve cihat başlatmıştır. İslam'ın yayılması önünde Kureyş bir engel teşkil ediyordu, bu nedenle onunla savaşılması gerekiyordu. Rasûlullah (ﷺ), fiziksel engel teşkil eden Kureyş ve Arap Yarımadası'ndaki diğer kabilelerin yönetimlerini başarıyla ortadan kaldırdı, ta ki İslam tüm dünyaya yayılabilsin. Bu arada; Hilafetin diğer ülkelerle ilişkileri şu prensipler üzerine inşa edilecektir:⁵

Bilgi (bilim ve teknoloji) ve kültür arasında çok önemli bir fark vardır. Bilgi - bilim ve teknolojiyi içerir- evrensel, hiçbir milletin mülkü veya tekelinde değildir. Onu almaya ve öğrenmeye herkes hak sahibidir. İdeolojik bir devlet olarak Hilafet, nesillerinin kültürünü muhafaza etmek ve onları kendilerine has ve asil İslami Şahsiyetleriyle donatmak zorundadır. Dolayısıyla Hilafet tüm eğitim sistemlerinin, programlarının ve müfredatlarının İslami Hilafet Devleti'nin himayesi altındaki tüm eğitim kurumlarında tatbik edilmesini, Hilafet devletinin eğitim sistemine, programına ve müfredatına başvurulmasını zorunlu kılar. Buna ilaveten, devlet sınırları içerisinde uygulanan eğitim sistemini İslam akidesine aykırı olan her türlü ideolojik, fıkri ve yabancı kültürden arındırmak zorundadır.

İslami Hilafet devletinin dış siyaset çizgisi ve diplomatik stratejisi, eğitim alanında temkinli bir şekilde kendisiyle düşmanlığı olmayan ülkelerle işbirliği yapmasına müsaade eder. Bu bazen öğretim personeli değişimi veya iki ülke arasında delegasyon göndererek kültürü ve dili yaymak için gerekli olabilir. Hilafetin Eğitim alanındaki uluslararası anlaşmalarda bağlı kalması zorunlu olduğu ilkeler şöyledir:

1. İslam devleti eğitim müfredatını İslami Şahsiyeti oluşturmak ilkesine göre uygular.
 2. İslam şeriatı öğrenim ve öğretim faaliyetlerini Ümmete ve dünyaya yararlı olacak bilgileri geliştirmek çerçevesi dâhilinde sağlar.
 3. İslam devleti gerektiğinde tecrübi ilimler alanında yurtdışından öğretmen ve öğretim görevlileri getirebilir, çünkü öğretmen devletin müfredatıyla kayıtlıdır ve ondan sapmamalıdır.
 4. Başka ülkelerin İslam'a aykırı fikirler ve ideolojiler yaymasına veya İslam Ümmeti içerisinde özel okullar açmasına neden olacak anlaşmalar yapılması yasaktır.
 5. İçerikleri İslam devletini kendi eğitim politikalarıyla uyum içerisinde olmayan programları tatbik etmeye zorlayan anlaşmalar yapılması yasaktır.
- Bu asil ilkeleriyle İslam, başka ülkelerle olan tüm ilişkilerin ve anlaşmaların daima muntazam olmasını ve çıkarıcı olmamasını garantiler. Zira İslam'da dış siyasetin yöntemi kapitalizmde

olduğu gibi sömürgeci değildir. Aksine daima insani değerleri korumak üzere davet ve cihattan oluşmaktadır. Ayrıca, İslami diplomasinin prensibi, başka ülkelerin maslahatlarını gözardı etmeden ülke çıkarlarını gözetmektir.

HİLALET DEVLETİNİN BİLGİDE UZMANLAŞMAYA GÖTÜREN TAKTİK ADIMLARI

A. Devletin bilgide uzmanlaşmasını sağlayan strateji

İlk strateji, devletin bilgide uzmanlaşıp en üst seviyeye gelmesini sağlayacak 3 alt sistemi inşa etmekle ilgilidir.

i. İlk ve orta öğretimden yükseköğretime kadar, felsefenin ve bilimsel geleneğin sadece İslami Akideden fıskıran vizyoner bir eğitim sistemi kurmaktır ki bu, lider zihniyete, bir Mü'minin dürüstlüğüne, çok çeşitli yeteneklere ve uzmanlık alanlarına sahip nesiller doğuracaktır.

ii. Hem devlet araştırma enstitülerinde ve kurumlarında ve hem üniversitelerde bütünleşik araştırma yapabilen **Araştırma Geliştirme (Arge) sistemi** kurmaktır. Bunların denetimi, teşvik edilmesi ve finansmanı tamamen devlete aittir.

iii. **Stratejik sanayi sistemi** kurmaktır ki bu tamamen devlete aittir ve devlet bağımsız olarak yönetir. Bu sanayi sistemi güncel askeri gereksinimleri ve halkın temel ihtiyaçlarını karşılamaya odaklıdır. O sanayinin önemli bileşenlerinin tedarik edilebilmesini denetleyebilmek, idare edebilmek ve güvence altına alabilmek için sanayinin bağımsızlığı teminat altına alınmalıdır. En önemli bileşenler; ham maddeler, teknoloji, uzmanlık, mühendislik, finans, tam bir endüstriyel zincir oluşturabilme gücü ve ilkesidir.

B. Başka Medeniyetlerden Bilgi Almanın Stratejisi

i. Bilgi, bilim ve teknolojiye Muahhid (antlaşmalı) kâfir devletlerle işbirliği.

Bilim ve teknoloji alanında anlaşmalar yapmak kesinlikle caizdir, çünkü İslam hukuku buna izin vermektedir. Bu nedenle bu tarz işbirliğine, işbirliğinin şekline göre, uluslararası siyasi ortamı dikkatlice takip etmek şartıyla, izin verilmektedir. Halife bu tarz anlaşmaları İslam'ın çıkarı doğrultusunda ya kabul eder ya da reddeder.

ii. Devlet Belirli Ülkelere Bilgi Almak İçin Bilim Adamı Heyetleri Gönderir

Hilafet Devletinin stratejik maslahatlarına hizmet edecek bilim adamı grupları gönderecek olan kendi siyasi çizgisi doğrultusunda devlettir. Örneğin Halife süper güç Roma'ya karşı cihadı güçlendirmek için güçlü bir donanmaya gerek olduğunu görünce, gemi yapımı teknikleri, navigasyon, astronomi pusula, barut vs. öğrenmek üzere İslam Ümmeti içinden heyetler gönderdi. Bunun için Çin'e gitmek gerekirse -ki pusula ve barutu ilk keşfedenler Çinlilerdir- onlar da Çine gitmişler. Yolculuk zor bile olsa ve bir sürü yabancı dil öğrenmek zorunda kalsalar bile. Bunu bugünkü durumla kıyaslayalım. Müslüman bilim adamlarının yurt dışı burslarını çoğunlukla devlet değil, yabancılar finanse etmektedir. Aslında, onları finanse eden bir yabancı ülkedir. Hükümet ise bunu kolaylaştırmakla yetiniyor.

iii. İslam Ümmetine Öğretecek Yabancı Bilim Adamları İstihdam etmek

Bazı siyasi durumlar bazı istihbari tedbirler gerektirir; bilhassa İslami Hilafetin düşmanları söz konusu olunca. Örneğin Fatih Sultan Mehmed (1453) döneminde uzman, mühendis ve top ustası Urban isimli mahkûmu Konstantiniye'nin zindanlarından kurtarmak için birkaç girişimde bulunulmuştur. İmparator Konstantin, onu Osmanlı ordusunda istihdam edilmesini engellemek için tutuklatmıştı. Bir kaç ciddi hamleden sonra Urban kurtarılıp Fatih Sultan Mehmed'in huzuruna getirilir ve Konstantiniye'de alacağı ücretin onlarca kat daha fazla maaşla işe alınır. Nihayet zamanının en gelişmiş ve büyük topu üretilmiştir.

Bu olay hakkında biraz tefekkür edince görüyoruz ki, şayet bir Müslüman devlet bilimde uzmanlık elde etmeyi ciddi bir şekilde hedefliyorsa, günümüzdeki dünyaca ünlü eğitim merkezlerinden ünlü bilim adamlarını yüksek bir ücretle istihdam etmelidir. Ülkenin evlatlarını, kızları ve erkekleri, henüz uzmanlaşmadıkları konularda eğitmek zorundalar ki gelişmiş devletlerin seviyesine ulaşabilelim. Örneğin bir Harvard profesörüne ABD'de aldığı maaşın onlarca katı ödenmelidir ki gelip İslam dünyasında madencilik teknolojisindeki en yeni gelişmeleri öğretsin. O zaman derslerini de devletin müfredatına uygun şekilde ve sapmadan verecektir.

İslam'ın ihtişamını yeniden ikame etmek, İslam dünyasının tek bir medeniyet olarak birleşmesiyle mümkündür. O zaman İslam dünyası, dünya sahnesinde "yeni güç" olarak ortaya çıkacaktır. İslam Ümmeti çok yakında tekrar dünya medeniyetlerinin lideri olarak geri dönecektir. Yeter ki mevcut nesil, lider bir nesil olmaya yönlendirilsin. Zira İslam beldeleri insan kaynakları ve doğal kaynakları açısından muazzam bir güce sahiptir. Hilafetin gölgesi altında birleştirildiğinde bunları hiçbir ülke veya millet geçemeyecektir.

Böylece İslam Ümmetinin Batılı ülkelerin teknolojisine bağımlı olmaktan kurtulması da kaçınılmaz olacaktır. İslam Ümmeti ideolojisinin vizyonundan kaynaklı bağımsızlık ve güç ile Batının yürüttüğü tekerci bilim siyasetine karşı duracaktır. Ve yavaş yavaş ama emin adımlarla, bu mevcut konum değişecektir. O zaman İslami Hilafet devletine bağımlı olan Batı olacaktır inşallah.

Allahü a'lem bi-s-savab – Allah doğrusunu en iyi bilendir.

1. Fahmi Amhar, *Integrasi Sains dan Islam*, 2004
2. Muhammad Husain Abdullah, *Dirasat fil Fikri al Islami*, 1990, hlm. 61
3. Dr.Andang Widiarto, *Perkembangan Ilmu Pengetahuan Dan Teknologi Dan Posisi Kaum Muslimin, file presentasi dalam bentuk ppt*
4. Susan Strange, *States and Markets* (London: Pinter Publishers, 1989)
5. Iyad Hilal, *Perjanjian-perjanjian Internasional Dalam Pandangan Islam*, Pustaka Thariqul Izzah

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Bürosu adına

Fika Komara

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Bürosu üyesi

Nübüvvet Minhacı Üzere Hilafetin Gölgesinde Eğitim ve Kadın Hakları Farkı

Laikler, kadınların İslami yönetim altında eğitim hakları ve durumu hakkında on yıllar boyunca yalan ağları ördüler. Araştırmacılar, İslam'ı kadınları kaliteli bir eğitimden mahrum etmekle itham etmek için geçen on yıllar boyunca laik sistemler veya İslam dünyasındaki İslam benzeri sistemler altında okuma-yazma bilmeyen kadınların oranının yüksek olduğu ve fazla eğitim alma şansı bulamadıkları aldatmacasını kullandılar. Amaçları, Nübüvvet Minhacı Üzere Hilafet Devleti'nin gölgesinde İslami yönetimin geri geleceği korkusunu yaymaktır. Buna rağmen şerefli İslami nizam yönetimi altında kadınların eğitim durumunun hakikati, laiklerin sahte ithamları ve yalanlarından oldukça uzaktır.

Aslında İslam'ın ortaya çıkması ile dünyada eğitim ve öğrenme arzusuna yönelik farklı bir bakış açısı oluşmuştur. Eğitim ve öğretim, din ile sıkı şekilde iç içe geçmiştir. Dine göre eğitim ve öğretim, Allah'a yaklaşımdır. Dolayısıyla eğitim ve öğretim, ahirette büyük sevaba nail olmanın bir aracıdır: Nitekim Nebi (ﷺ), şöyle buyurmuştur:

«وَمَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَتَمَسَّكُ فِيهِ عِلْمًا سَمَّيَ اللَّهُ لَهُ بِهِ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ»
(رواه مسلم)

“Kim ilim öğrenmek için bir yola girerse Allah o kişiye cennetin yolunu kolaylaştırır” [Müslim]

Bunan dolayı İslam, bilgi edinmeyi yüksek bir makam kılmış, ibadet amellerinden saymış ve fertlerin derecelerini belirleyen bir kriter yapmıştır. Dolayısıyla âlimlerin mekânını yükseltmiştir. Allah Subhanehu ve Teâla, şöyle buyurmuştur:

«يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ»

“Allah içinizden inananların ve kendilerine ilim verilenlerin derecelerini yükseltsin” [Mücadele 11]

Ve Nebi (ﷺ) şöyle buyurmuştur:

«وَفَضَّلَ الْعَالَمَ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضَّلَ الْقَمَرَ عَلَى سَائِرِ الْكَوَاكِبِ إِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ إِنَّ الْأَنْبِيَاءَ لَمْ يَوْرَثُوا دِينَارًا وَلَا دِرْهَمًا إِنَّمَا وَرَثُوا الْعِلْمَ فَمَنْ أَخَذَ بِهِ أَخَذَ بِحِطِّ وَافِرٍ»

“Âlim bir kimsenin bilgisizce ibadet eden bir kimseye üstünlüğü, ayın diğer yıldızlara üstünlüğü gibidir. Âlimler

peygamberlerin varisleridir. Peygamberler altın ve gümüşü miras olarak bırakmazlar, onlar sadece ilmi miras bırakmışlardır. İşte o mirasa konan kimse de bol nasip ve kısmet almış olur” [Kays Bin Kesir]

İslam dini, şeri ilim öğrenmeyi hem erkeklere hem de kadınlara farz kılmıştır. Nitekim Nebi (ﷺ), şöyle buyurmuştur:

«طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ» (رواه ابن ماجه)

“İlim öğrenmek tüm Müslümanlara farzdır.” [İbn Mace]

Ayrıca İslam, yaratıcının takdirini daha çok kazanmak, Allah'ın yarattığı tüm şeyleri etkin şekilde kullanmak, dünyadaki insanların hizmetine sunmak, bilim, tıp, sanayi ve teknoloji dâhil tüm alanlarda insanlığın faydalanmasını sağlamak için kadın ve erkekleri dünyayı araştırmaya teşvik etmiştir. Nitekim Allah Subhanehu ve Teâla, şöyle buyurmuştur:

«إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ»

“Şüphesiz, göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelişinde, insanlara yarar sağlayacak şeylerle denizde seyreden gemilerde, Allah'ın gökyüzünden indirip kendisiyle ölmüş toprağı dirilttiği yağmurda, yeryüzünde her

çeşit canlıyı yaymasında, rüzgârları ve gökle yer arasındaki emre amade bulutları evirip çevirmesinde elbette düşünen bir topluluk için deliller vardır.” [Bakara 146]

Ve şöyle buyurmuştur:

﴿وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِنْهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ﴾
“Göklerdeki ve yerdeki her şeyi kendi katından (bir nimet olarak) sizin hizmetinize verendir. Elbette bunda düşünen bir toplum için deliller vardır.” [Casiye 13]

Tüm bu naslar, başkaları için birer muallim olmak üzere Müslümanları her türlü bilgiyi öğrenmeye, kadın ve erkeği farklı alanlarda sürekli eğitim ve bilimsel araştırma yapmaya teşvik etmiştir. Yine Hilafetin temeli, kadın ve erkeğin eğitimine büyük bir önem verme esasına dayanır. Nitekim İslami yönetimin olduğu asırlarda dini okul, külliye, medrese, üniversite, kütüphane ve rasathanelerin yapımı ve öğretmenlerin eğitimine büyük yatırımların yapılması bu gerçeği gözler önüne sermektedir. Tüm bunlar ise, İslami yönetim altındaki tebaanın büyük bir kesiminin eğitim almasını sağlamak için yapılmıştır. Miladi dokuz ve onuncu asırlarda Doğu ve Batı bölgelerinde birçok Dar-ul İlim/ilim evleri kurulmuştur. Abbasî döneminin ilk yöneticilerinden biri olan Halife Harun Reşid, tüm mescitlere medrese yapılmasını emretmiştir. Nizamülmülk, miladi on birinci asırda Bağdat, Musul, Basra ve Herat şehirleri dâhil İslam dünyasının dört bir tarafında yükseköğretim okulları sistemini kurmuştur. Halife Nureddin, miladi on ikinci asırda Şam ve diğer birçok büyük şehirde birçok enstitü kurarak Nizamülmülk'ün icraatlarını takip etmiştir. Sadece Kurtuba'da 70 tane kütüphane vardır. İslam dünyasındaki yazarların (muallimlerin) sayısı, hızla yükselmiştir. Hatta İslami yönetimin olduğu zamanda belli noktalarda neredeyse her köyün kendisine ait bir kitabı olmuştur. Şam'da 73 külliye, Kudüs'te 41 külliye, Bağdat'ta 40 külliye, Halep'te 14 külliye, Trablus'ta 13 külliye ve Kahire'de 74 külliye olmasının yanı sıra diğer şehirlerde birçok eğitim kurumları vardı. Bunların hepsi, on binlerce öğrenciye ücretsiz eğitim veriyordu.

Ayrıca İslam Devleti'nin dört bir tarafında dünya çapında meşhur bir dizi akademik üniversite kurulmuş ve bu üniversiteler, dünyanın farklı bölgelerinden öğrencilerin eğitim için geldiği dünyanın seçkin eğitim ve düşünce merkezi ve kurumları haline gelmiştir. Fas'ta miladi 859 yılında kurulan Karaviyyin üniversitesi, Mısır'da miladi 970 yılında kurulan Ezher üniversitesi, Bağdat'ta miladi 1227 yılında kurulan Mustansiriyya üniversitesi, Malî'nin Timbuktu şehrinde miladi 14. asırda kurulan Sankore üniversitesi ve Türkiye'nin İstanbul ilinde miladi 15. asırda kurulan İstanbul üniversitesi sadece bunlardan bazılarıdır.

Şu halde Hilafet Devleti'nde İslam nizamı tarafından zorunlu uygulanan bu eğitim ve öğretim atmosferinde kadınların eğitim oranının artması hiç de şaşırtıcı bir durum değildir. Nebi (ﷺ), söz ve fiilleri ile kadının eğitimine önem veren ilk kişinin olduğu görülmektedir. Ayşe (ra) şöyle buyurmuştur: “Kadınların en hayırlısı, Ensar'ın kadınlarıdır. Hayâları onların dinde fakih olmasına mani olmamıştır.” (Müslim) Nebi (ﷺ), mescit ve

diğer kamu alanlarında erkek ve kadınlara İslam'ı öğretiyordu. Fakat aynı zamanda özellikle kadınların eğitimi ve sorularını cevaplamak için onlara özel vakitler ayırırdı. Nitekim Ebi Said El-Hudri'den kadınların Nebi (ﷺ)'e şöyle dedikleri rivayet edilmiştir: Ey Allah'ın Eesulü! Erkeklerden bize zaman kalmıyor, bize özel bir gün ayırmırsın?

وَعَدَهُنَّ يَوْمًا أَقِيهَنَّ فِيهِ، فَوَعَّظَهُنَّ وَأَمَرَهُنَّ

“Resulullah onlara bir gün belirledi. Kadınlar o gün Rasulullah'ın huzuruna gelir ve O da onlara sohbet ederdi.” [Buhari]

Yine Nebi (ﷺ)'in birçok eşi, kadın sahabe ve diğer kadınların Medine-i Münevverede'ki yönetimi altında edindikleri ilimleri, O'nun kadınların eğitimine verdiği önemi göstermektedir. Örneğin eşi Ayşe (radiyallahu anhe), hadisi bilmesi ve İslam fıkhiındaki maharetlerinden dolayı “ümmetin fakiyesi” ünvanının almıştır. Nebi (ﷺ)'den 2200'den fazla hadis rivayet etmiştir. Ondan daha fazla hadis rivayet edenlerin sadece Eba Hureyra, İbn Ömer ve Enes (radiyallahu anhum) olduğu söylenmiştir. Allame İbn Hacer şöyle demiştir: “Nebi (ﷺ)'in emirlerinin dörtte biri onun tarafından rivayet edilmiştir.” Sahabi kadınların önde gelenleri, dini soruları hususunda ona başvururlardı. İslam'ın önde gelen fakih ve sahabelerinden olan Ebu Musa El-Eşari (ra), şöyle demiştir: “Hadis hakkında bir sorunla karşılaştığımızda Ayşe'ye sorardık ve sorumuzun cevabını onda bulurduk.” Yine Ömer İbn Hattab (ra) ve Osman İbn Affan (ra), halife olarak hadis ve fıkıhla ilgili belli konularda Ayşe (ranha)'ya başvururlardı. Ayşe (ranha), tıp, şiir, edebiyat ve Arap tarihi dahil birçok bilgi alanında büyük ilim sahibi birisiydi. Nitekim sahabe Urve Bin El-Zübeyyir (ra) onun hakkında şöyle demiştir: “Kur'an'ı, helal ve haramı, şiir, hadisi ve nesebi Ayşe'den daha iyi bilen birini görmedim.”

Yine Ümmü Seleme, Hafsa, Ümmü Habibe ve Meymune gibi – Allah onlardan razı olsun - Nebi (ﷺ)'in diğer hanımları, eğitimde ön plana çıkmışlardır. Hadis ve fetva verme alanında geniş bir ilme sahiplerdi. Onlar gibi Esmâ Binti Ebi Bekir, Ümmü Atiyye, Ümmü Şerik ve Fatıma Binti Kays (radiyallahu anhuma) da bu alanlarda ön plana çıkmışlardır. Yine Hunsâ Binti Amr, Hind Binti Atabe, Atike, Ümmü Eymen ve Safiyye Binti Abdulmuttalib Bin Haşim şiir alanında ön plana çıkmışlardır. Nebi (ﷺ), kadınlar arasında okuryazar olmayan kadının kalmamasına önem vermiştir. Nitekim Şifa Binti Abdullah (ranha)'ya eşi Hafsa (ranha)'ya yazmayı öğretmesi emrini vermesi bunu göstermektedir.

Hilafet Devleti, İslam'ın kadının eğitimine önem veren görüşünü benimseyerek Nebi (ﷺ)'in öğretileri ve örnekliğini takip etmiştir. Hilafet Devleti'nde kadınlar, ev, okul, mescit, külliye ve diğer kurumlarda kadın ve erkek öğretmenlerden eğitim alırlardı. Modern çağda Hintli bir araştırmacı olan Muhammed Ekrem El-Nedevi, İslam ve İslam tarihinde bayan öğretmenler üzerinde geniş bir araştırma yapmıştır. Araştırmasında Müslümanların yerleştiği her şehirde kadınların bölgelerindeki âlimlerden ilim tahsil ettiklerini belirtmiştir. Yine Şam'daki Emevi Mescidi, El-Mezfari Camisi, Ömeriyye Medresesi ve Suriye'deki Dar-ul Hadis

El-Nuriyye gibi meşhur mescitleri için arşiv tutanaklarında görüldüğü gibi kadınların meşhur medrese ve mescitlere düzenli olarak geldiğini belirtmiştir. Yine Kahire'deki meşhur Ezher Üniversitesi, bayan öğrenci ve hoca olarak kadınlarla özel bir önem vermiştir. Batıdaki kadınlar ise, bu hakkı birkaç asır sonra elde etmişlerdir. Özellikle kadınların eğitimi için bazı medreseler kurulmuştur. Bu medreselerin ilki Fas'ta H. 245 – M. 859 yılında kurulan İslami Karaviyyin üniversitesidir. Aynı zamanda kadınlar, bütün topraklarını tek devlet altında birleştiren Hilafet Devleti'nin gölgesinde daha önce olmayan milli sınırlar engeline takılmadan ilim öğrenmek için İslam dünyasının dört bir tarafına seyahat etmiştir. Bunun sonucunda İslam şeriatı kanunlarını tatbik eden bu şerefli devletin tarihinde binlerce kadın âlim yetmişmiş ve ortaya çıkmıştır.

“Çağdaş Hintli İslam davetçisi Muhammed Ekrem, sekiz sene önce kadın hadis âlimlerinin biyografilerine dair bir sözlük şeklinde tek ciltlik bir çalışma başlatmıştır. Bu çalışma, biyografi sözlükleri, klasik metinler, okul arşivleri ve ilgili alıntı yazıları hakkında araştırma yapmayı amaçladığı bir projedir.” Kendisinin ifade ettiği gibi 20 veya 30 kadın bulacağını sanmıştır. Fakat şu ana kadar 8000 kadın bulmuş ve bunların tarihleri 1400 yılına dayanmaktadır. Şu anda sözlüğünün ebatı 40 cildi bulmuştur. Bu ifadeler, Carla Pauer'ın 25 Şubat 2007 yılında New York Times dergisinde yayınladığı “Gizli Tarihten” alıntısıdır.

Bu kadın âlimler, dindeki tüm bilgi alanlarında yüksek seviyeye ulaşarak İslami hükümler veren, Kur'an'ı tefsir eden, hadis nakleden, hadisleri eleştiren, hatta kâdılarının hükümlerine itiraz eden birer meşhur fakih haline gelmişlerdir. Birçoğu, kimi zaman 10 veya daha fazla ciltten oluşan farklı İslami ilimler alanında kitap yazmıştır. Yine kendi şehirlerindeki evlerde, okullarda, mescitlerde ve önemli medreselerde (bugünün kolejleri) kız ve erkek öğrencilere ders vermiştir. Kahire'deki Saklatuniyyah medresesi gibi bazı medrese finansmanı ve kadın memureleri kadınlar tarafından temin edilmiştir. Kudüs İbrani Üniversitesinde İslam ve Ortadoğu Tarihi alanında okutman olan Ruth Roded'e göre birçok klasik İslami medreselerdeki bayan okutman hocaların oranı, modern asırdaki Batılı üniversitelerdekinden daha çoktur.

Hilafetin gölgesindeki meşhur kadın âlimlerden birisi de, miladi yedinci asırda yaşayan ve o dönem Hilafetin başkenti olan Şam'daki büyük Emevî mescidinde hadis ve fıkıh dersi veren Ümmü Derdâdır. Hatta onun öğrencilerinden biri, diğer öğrencilerle ders halkalarına katılan devletin Halifesi Abdulmelik Bin Mervan'dır. Bir diğer kadın âlim ise, miladi 9. asırda Mısır'da araştırmacı olan ve müçtehit İmam Şafii'nin öğrencilerinden biri olduğu Nefise binti El-Hasan'dır. Yine kadın âlimlerden bir diğeri, miladi 12. asırda Şam'da Sahih-i Buhari'yi ders olarak işlemesi ile ünlü Sittul Vizara binti Ömer'dir. Daha sonra Kahire'ye davet edilmiş, büyük mescit ve diğer yerlerde ders vermiş, âlimler ve şehrin ileri gelen kadın ve erkekleri derslerine katılmıştır. İşte tüm bunlar, kadın ve erkek arasında haremlik ve selamlık olmak üzere İslami şekilde İslam'ın sosyal nizamının sınırlarında gerçekleşmiştir.

Alim olan diğer bir kadın ise, Medine-i Münevverede ticari işlemler ve ukubat gibi konularda şerî görüşlerde bulunan ve simge haline gelen Amra Binti Abdurrahman'dır. İmam Malik (radiyallahu anh), meşhur kitabı Muvatta'da haccın farziyeti hakkında onun görüşlerini benimsemiştir. Yine miladi 9. asrın kadın âlimlerinden olan Ayşe Binti Abdulhadi, Beni Ümeyye El-Kebir camisinde Sahih-i Buhari'nin başmuallime makamına tayin edilmiştir. Diğer bir kadın âlim ise, toplum tarafından saygı ve takdir makamı olarak kabul edilen Medine-i Münevveredeki Mescid-i Nebevi'de miladi 14. asırda hadis öğrenmiştir. Diğer bir kadın âlim ise, miladi 14. asırda 400'den fazla hadis kitabını ders olarak işleyen Zeynep binti Kemal'dir. Bunun kanıtı ise öğrencilerini dehşete düşüren “deve yükü” kadar icazete sahip olmasıdır. Müthiş fikri şöhreti ile Şam'daki bazı meşhur akademik enstitülere katılmıştır. Bu kadın âlimlerin öğrencileri arasında İmam Malik, İbn Hacer ve İbn Teymiyye (rahimahullah) gibi İslam'ın önde gelen birçok erkek fakih ve müçtehitleri vardır. Bu önde gelen âlimlerden birçoğu, kadın âlimlerini kitaplarından zikretmişlerdir. Onların biyografilerini yazmışlar, ilimleri, zekâları, sabırları, faziletli davranışları, iffetleri ve takvalarından dolayı onlara övgülerde bulunmuşlardır. Örneğin miladi 13. asrın en önde gelen âlimlerinden İslam tarihçisi İbn El-Neccar, 400 kadın zikretmiştir. Fakih Suyuti'nin yaşadığı 14. asrın önemli hocalarının dörde biri kadındır. Miladi 12. asrın meşhur âlimi İbn Asakir, 80'den fazla kadından rivayette bulunmuş ve kadınların biyografileri hakkındaki raporlar için ayrı bir kitap tahsis etmiştir. Ayrıca İslam'ın önde gelen birçok erkek âlimin biyografilerinde ıslah ile şerî ilmi biraraya toplamayı başarmalarının en önemli faktörünün annelerinden aldıkları eğitimin temeli olduğu görülür.

Kadınlar, İslami yönetim altında İslami ilim, fıkıh ve hadis gibi birçok alanın gelişimi, nakli ve korunmasında önemli rol oynamıştır. Böylece İslam kültürü ve ilimlerinin zenginleşmesine katkıda bulunmuştur. Kadınlar kendi toplumlarında büyük bir saygı görmüştür. İnsanlar, tefsir ve fıkhi hükümler için onlara başvurmuşlardır. Öğrencilerine icazet verme hakkı gibi erkek âlimlerle aynı yetkilere sahip olmuşlardır. Hatta arşivlerde kadın âlimlerin, bazı zamanlar adil hükümlerin kötü kullanılmasını engellemek için mahkemenin verdiği kararlarda İslami bilgilerin kullanılmasına müdahale etmişlerdir. Örneğin büyük muhaddis ve fakih Amra Binti Abdurrahman, bir defasında demir halka çalan hırsız had cezası vermek isteyen Medine-i Münevvere kâdisi başkanlığında yapılan mahkemeye müdahale etmiştir. Amra, kâdiye bu tür bir cezanın sadece dinarın dörtte biri veya daha fazlasına denk gelen bir şeyi çalan kimseye verilebileceğini hatırlatmıştır. Böylece kâdi, kararından vazgeçmiş ve sanığı serbest bırakmıştır. Çünkü kâdının, Amra'nın getirdiği İslami delile karşı herhangi bir delili yoktu.

Bu kadın âlimler, İslam yönetimi altında tam İslami bir hayat yaşamışlar, ailelerini idare etmişler, çocuklarına bakmışlar, toplumun işlerine iştirak etmişler, adaletin savunucusu olarak iyiliği emretmişler, kötülüğü nehyetmiş ve yöneticileri muhasebe etmişlerdir. Hintli düşünür Muhammed El-Nedvi Ekrem şunları

yazmıştır:

“On yıl boyunca birçok konu üzerinden 8000 muhaddis kadının biyografisi ile ilgili anekdotları toplamaya çalıştım. Bu kadınlardan hiçbirinin aile hayatına önem vermediğini, aile hayatına karşı yükümlüklerini yerine getirmediğini, kadını ailede istenmeyen birisi veya erkekten daha aşağı bir konumda gördüğünü ve aile hayatı dışında kadının topluma karşı önemli görevlerinin olmadığını söyleyen görmedim.”

Kadınlar, Hilafetin gölgesinde tıp, astronomi, matematik, hat, şiir, bilim ve mühendislik gibi diğer araştırma alanlarında da ön plana çıkmıştır. Örneğin Kurtuba'dan Lubne, miladi 10. asırda matematik ve edebiyat alanında uzman birisiydi. Çok karmaşık mühendislik ve cebir problemlerini çözerdi. Edebiyat alanında geniş bir bilgi sahibi olup bu bilgiye, halifenin sekreteri olarak hizmeti sırasında elde etmiştir. Yine kadın âlim Meryem El-Ustrulabi, miladi 10. asırda mucit birisiydi. Güneş, yıldız ve denizcilerin konumunu belirlemek için astronomide kullanılan usturlabi tasarlamıştır. Onun bu tasarımı, gerçekten bir icattır. Hatta şehrin yöneticisi tarafından görevlendirilmiştir. Yine Endülüslü Lubne, miladi 10. Asırda yaşayan bir şairdir. Dilbilgisi, gramer, matematik ve Arap hattında ön plana çıkmıştır. Devletin başkâtiplerinden biri olup, resmi yasışmalar ona gönderilirdi. Kadınların gururu Ümm Muhammed, miladi 12. asırda Arap hattında uzman birisiydi. Halife El-Muktefi'nin kâtipliğini yapmıştır. Onun döneminde Bağdat'ta hat konusunda ondan daha üstün birisi olmadığı söylenmiştir. Beni El-Zahr ailesinden kadınlar, Halife Ebu Yusuf Yakup Mansur döneminde 12. asırda doktor olarak hizmet vermişlerdir. On beşinci asrın Türk cerrahı Seyrifidan Sabankoçlu, anadoludaki kadın cerrahların kadın hastaların ameliyatlarını yaptıklarını belirtmiştir. Yine İslam yönetimi altında İspanya'dan Şam'a, Irak'tan Hindistan'a kadar hattat kadınlar, Kur'an'ı Kerim'i kopyalama sanatını icra etmişlerdir. Sadece Doğu Kurtuba'da Kur'an'ı Kufi hattıyla yazan 170 hattatın olduğu söylenmiştir.

Diğer taraftan İslami yönetim altında kadınlarda ilim öğrenme isteği ve Allah Subhanehu ve Teala'nın rızasını kazanma arzusu, birçok kadının malını diğer insanların eğitim alması ve ahirette sevap kazanmaları için medrese, üniversite ve enstitülerin inşa edilmesine infak etmesine neden olmuştur. Örneğin H. 245 – M. 859 yılında ilk kız okulunu yapan Fatıma Ümmül Benin'dir. Okulun temelini atılmasından binanın bitimine kadar oruç tutmuştur. Yine Fatıma Al-Fahri, 859 yılında Fas'ta dünya çapında ilmi derece veren ilk üniversite olarak Karravin Mescidi ve Medresesini kurmuştur. Mirasının tamamını bu işe harcamış ve bina tamamlanana kadar oruç tutmuştur. Bu üniversite, dünyada eğitim veren en meşhur ve önemli merkezlerden biri haline gelmiştir. Bu üniversitede harç parası alınmadığı gibi iaş ve barınma için öğrencilere nakdi yardım verilmiştir.

Tüm bunların nedeni, erkek ve kadın olmak üzere tebaasını İslam'ı ve dünyayı araştırmaya, toplumun ve insanlığın faydası için hayatın tüm alanlarında üstünlük sağlamaya teşvik eden Hilafet yönetiminin altında İslami hüküm ve sistemlerin tatbik edilmesine dayanmaktadır. Ayrıca Hilafet Devleti'nin üzerine

kurulu olduğu İslami ilkeler, devlete kadınların hak ettiği eğitimi alması, kadınının imkânlarının seferber edilmesi ve eğitim gereksinimlerinin karşılanmasına büyük önem vermesini zorunlu kılmaktadır.

Bu şerefli miras, inşallah gelecekte Nübüvvet Minhacı üzerine kurulacak Hilafetin altında yine kadınları beklemektedir. Yine Hilafet Devleti'nde erkek ve kadın olmak üzere tüm tebaasına birinciderece eğitim sistemi temin edilmesine öncelik verilecektir. Ayrıca Hilafet Devleti, ilköğretim ve lise dönemlerinde kız ve erkeklere ücretsiz eğitim verecektir. Bu iki eğitim dönemi, İslam ve Arapça alanında uzmanlıkları, biyoloji, kimya ve fizik gibi matematik ve deneysel bilimleri kapsamaktadır. Devlet, aynı zamanda kadın ve erkeklere yükseköğretimin ücretsiz olması için imkânı dâhilinde finansman sağlayacaktır.

“İnsanın hayatında gerekli olan şeyleri öğrenmesini ilköğretim ve lise dönemlerinde kadın ve erkeğe temin etmek devletin üzerine farzdır. Devlet, ilköğretim ve lise eğitimini herkese ücretsiz olarak temin etmeli ve imkânı dâhilinde herkese yükseköğretimi ücretsiz olarak sağlamaya çalışmalıdır.” Hizb-ut Tahrir'in Hilafet Devleti Anayasa Tasarısı - Madde 178

Dolayısıyla bu şerefli devlet, kadınlar arasında cehaleti ortadan kaldıracak ve kadınların eğitim hayallerini gerçekleştirecektir. Kadınları yüksek lisansa girmeye teşvik edecek, İslam, tıp, bilim, dil ve mühendislik dâhil farklı alanlarda yüksek lisans yapmalarını kolaylaştıracak, düşünce ve becerilerini toplumun tamamının yararına istihdam edecektir. Bu da, örneğin devletin tebaasına en güzel eğitim ve sağlık bakımı hizmeti vermeleri için nice kadın âlim, doktor, hemşire ve öğretmen yetişmesini sağlayacaktır. Tüm bunlar, erkek ve kızların devlet ve özel okullarında ayrı şekilde okumasını sağlayacak İslam toplumu nizamı çerçevesinde sağlanacaktır. Böylece Müslüman kadın ve kızlar, iffetleri ve onurlarının koruyacak İslam hükümlerine bağlı kalarak kadınların eğitim gereksinimlerini takip etmelerini sağlayacaktır. Ayrıca Hilafet Devleti, kadınların eğitimine önem vermeyen veya eğitim haklarını kullanmalarını engel olan geleneksel durumları veya kültürel engelleri ortadan kaldırmak için var gücüyle çalışacaktır. Bu ise, ancak kadınların eğitime yönelik bu seçkin vizyonu gerçekleştirebilecek Hilafet Devleti'nin gölgesinde Allah Teâlâ'nın nizamının tatbik edilmesi ile mümkündür:

﴿الرَّ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ﴾

“Elif Lâm Râ. Bu Kur'an, Rablerinin izniyle insanları karanlıklardan aydınlığa, mutlak güç sahibi ve övgüye lâyık, göklerdeki ve yerdeki her şey kendisine ait olan Allah'ın yoluna çıkarman için sana indirdiğimiz bir kitaptır.” [İbrahim 1]

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Bürosu adına

Dr. Nazreen Nawaz

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Bürosu

Kadın Kolları Müdiresi

Osmanlı Hilafetinde Kadınların Eğitimi

Osmanlı Hilafetinin yıkılması esnasında ve bilhassa ardından uygulanan modernleşme siyaseti özellikle kadını irtica ve geri kalmışlık prangalarından kurtarmak adı altında yürütülüyordu. Modern eğitim olarak gösterilen laik eğitime ve eğitimi sistemine, çağdaş milletlerin tesis edilmesinde temel faktör olarak itibar edilirdi. Bunun gereği olarak da geçmiş İslami yaşam tarzına dair her türlü olumlu suretin saptırılması ve aşağılanması gerekiyordu. İslam dünyasında yeni kurulmuş olan laik demokratik devletler, kadının cahilliğine karşı mücadele ettiklerini iddia ederken, İslâm'da özellikle de hilafetin gölgesindeki kadının eğitim seviyesini aşağılarken, kadınlar hakkında söyledikleri şunlardan ibaretti:

"cahil anneler, sıg ve entrikacı eşler, istikrarsız evlilikler, toplumun tembel ve atıl üyeleri."

Her ne kadar Osmanlı Hilafetinin ilk yüzyıllarında kadınlar okullar içinde devletin örgün bir eğitimine dâhil olmadıysalar da - ki böylesi bir eğitim toplumun erkekleri için de mevcut değildi - kadınlar ilim öğrenmekten veya akademik olarak ilerlemekten, tıbbi öğrenim almaktan veya eğitimin başka alanlarında öne çıkmaktan ne mahrum ne de men edilmişlerdir. Aksine, ilim arayışı; erkekler için olduğu kadar kadınlar için de büyük ecir vaat eden bir ameldi.

Osmanlı Hilafetinde, çocukların eğitim ve öğretimi öncelikle aile büyüklerinin ve ebeveynlerin üzerine düşen bir görevdi. Osmanlı Hilafetindeki aile yapıları, İslami değerler üzerine inşa edilmiş ve bir aile içinde çoğunlukla en az üç kuşak bir arada yaşırdı. Böylesi bir yapılanmada, aile içinde bilgi ve eğitim ailenin büyüklerinden küçüklerine aktarılırdı. Bu yüzden özellikle, kadınların okuma ve yazma, Kur'an ve temel İslami bilgiler gibi eğitimleri, ayrıca elişleri ve ev yönetimi, adabımuâşeret ve edep kuralları gibi konularda eğitilmeleri genellikle evlerinde yapılırdı. Buna ilaveten herhangi bir beceri ya da mesleki eğitim yine ev içinde verilirdi.

İslam her zaman, kadınların eğitimini önemli addetmiştir. Örneğin Rasulullah (sav)'in eşleri ve Sahabe hanımlar, siyasetten içtihad, tıptan edebiyata, tüm beşeri ilimlerde, hayatın her alanında öncülük eden rol modeller olmuşlardı. Ayrıca İslam; tabiplik dâhil, kadınların değişik meslekler ifa etmelerine de izin vermiştir. Osmanlı Hilafeti de aynı şekilde izin vermiştir. Aşağıda verilecek örnekler, Osmanlı Hilafeti döneminde kadın tabiplerin olduğunu gösteriyor.

15. yüzyılda Sabuncuoğlu; hekimlik hakkında Türkçe olarak yazdığı 'Cerrahiyetü'l Haniye' kitabında, kadın tabiplerin yaptıkları komplike jinekolojik cerrahi uygulamaları tarif etmiş. Böylesi tıbbi müdahaleler yapan kadınlar, "tabibe" veya "hekime kadın" olarak çağrılırdı.

Topkapı Sarayı'nın bugünün hastanelerine benzer "Cariyeler Hastanesi" olarak bilinen Harem içindeki hastanesinin 179899-yıllarına ait Maaş Defterleri, kadınlardan oluşan bir sağlık ekibinin istihdam edildiğini göstermektedir. Meryem Kadın adında bir

tabibe, 19. yüzyılın başlarında Halife Abdulmecid'i tedavi etmiştir. Buna karşılık ona düzenli olarak aylık bağlanmış ve Harem'e serbestçe girme izni verilmiştir.

1872 yılında ise Yıldız Sarayı eczanesinde aylık "200 akçe" maaşla, "Tabibe Gülbeyaz Hatun" adında bir kadın istihdam edilmiş. "Morti tabibe" denilen kadın hekimler ise karantina bölümünde istihdam edilirdi.

Lady Montagu, Osmanlı Hilafeti döneminde İngiliz Konsolosu'nun eşi; 1717'de yazdığı mektuplarda, kadın tabiplerin çiçek aşısı yaptığından bahsediyor.

"Hekim kadın" denilen ilaç hazırlayan kadınlar, saraya davet edilir kendilerine maaş ve bayram hediyeleri verilirdi. Karın şişliği ve çocuklarda ishal tedavi eden kadınlara, "Kırbacı Kadınlar" ve "alaz" hastalığını tedavi eden kadınlara da "alazcı kadınlar" denilirdi.

1622 yılına ait Şer'i Siciller, erkek hastaların da iki kadın cerrah tarafından ameliyat edildiklerini de göstermektedir. Bunlardan birisi de Saliha Hatun' dur ve 21 erkek hastada tümör ve fitik ameliyatları yapmıştır.

Ayrıca, Osmanlı kadınlarının sıkça iddia edildiği gibi cahil ve eğitimsiz olmadıkları da iyi bilinmektedir. Hatta birçok kadının evinde kendine ait kütüphaneleri dahi olurdu. Kur'an-ı Kerim kitapların başında yer alırdı. İlaveten, İslami şahsiyetlerin hayatlarına dair kitaplar, dua kitapları, Mevlid gibi kitapların yanı sıra çeşitli tarih kitapları da kütüphanelerinde bulunurdu.

Halifelerin saraylarında yaşayan ve çalışan kadınlar daha yüksek bir eğitime ulaşabiliyorlardı. Örneğin Topkapı Sarayı'nın Harem'i aynı zamanda hem devletin içinde hem de dışında öğrencilerine yüksek kalite eğitim vermekle bilinen, kızlara has elit bir okuldu. Ayrıca, Harem'den mezun olduktan sonra kızlar evlendirilip Saray'ın yakın çevrelerine yerleştirilirdi, böylece çevre halkı da Saraylı Hanım'ın üstün seviyeli bilgisinden, edebinden ve yaşam tarzından istifade ederdi. Sarayların dışındaki halk da, maddi imkânları dâhilinde özel öğretmen tutarak kız çocuklarına edebiyat, matematik, tarih ve İngilizce, Fransızca, Farsça gibi yabancı dil eğitimini evlerinde veriyordu.

Eğitimin sadece saraydaki kadınlara has olmadığı gerçeğini

de, yine saraya dışarıdan getirtilen ve Harem'deki dönemi hakkında hatıratlarını yazan en son saray öğretmeni Safiye Ünüvar örneğinden de görülmektedir. Safiye Ünüvar, sarayda eğitim görmemişti. Ancak 1915 yılında Sultan Reşat tarafından Harem'deki kız ve kadınlara muallime olarak işe alınmıştır. Safiye Hanım, burada Kur'an-ı Kerim, Ulumu diniye (dini ilimler), kıraat (okuma), imla (yazma), hesap (aritmetik), hendese (geometri), terbiye-i bedeniye (beden eğitimi) dersleri verirdi. Ayrıca Safiye Hanım hatıratlarında, Harem'deki her kadının kendi dairesinde kendine ait kütüphanesi olduğunu, kadınların bir araya gelip okumuş oldukları kitaplar hakkında sohbet ettiklerini ve tarihe karşı son derece ilgili olduklarını aktarmaktadır. Harem'de ki kadınlara verilen eğitimin seviyesi, ünlü bir Divan şairi ve hayırsever olan, Sultan II Mahmud'un kızı Adile Sultan'ın (1826/1899-) örneğinden de anlaşılmaktadır. Yine Kanuni Sultan Süleyman'ın eşi Hürrem Sultan da saraya geldikten sonra öğrendiği Osmanlı Türkçesiyle eşine yazdığı mektuplarındaki mükemmel şiirleri, muhteşem epik tarzı ve belagatiyle bilinmektedir.

Osmanlı Hilafetinin son 100/150- yıllarında artan oranda fikri düşüklüğe ve siyasi çalkantılara rağmen, Hilafette devlet destekli örgün eğitim talepleri karşılıksız bırakılmamıştır. Özel olarak Sultan II. Mahmut ve I. Abdülhamid, İslâm ümmeti için elinden geldiği kadar örgün eğitimi gerçekleştirmeye çalışmışlardır.

'Sıbyan' okullarında, beş yaşından itibaren ergenlik yaşına kadar hem kızların ve hem erkeklerin örgün ve zorunlu bir eğitim sistemi içinde eğitilmesi ilk defa Halife II Mahmut tarafından 1830 yılında yürürlüğe sokulmuştur. Halife II Mahmut ayrıca çocukların okula gitmeden önce işe verilmelerini, esnafın da bu çocukları çırak almalarını yasaklamıştır. (Yücel Gelişli) Bu sınıflardaki öğretmenler genellikle mahalle İmamlarından veya eğitimli kadınlardan oluşurdu.

Ne var ki, bu yeni düzenlemeleri bazı siyasi gelişmelerden dolayı devam ettirmek mümkün olmamıştı. Böylece 1845 yılında Halife Abdülmecid, tekrar tüm Hilafet devletinde ilk ve orta öğretime dair düzenlemeler yapmaya teşebbüs etmiştir. Artık öğretmenler daha sıkı denetlenecek, müfredat genişletilecek ve devamlılık takip edilecekti. Sıbyan mekteplerinde, Kur'an okuma ve ezberleme, Türkçe Lûgat, İslam itikadı, ilmiyal, aritmeti, coğrafya, tarih ve başka dersler de verildi. Öğretim esnasında kız ve erkek öğrenciler sınıflarda karışık değil, ayrı ayrı otururlardı. (Yahya Akyüz)

1778'de İstanbul'un Emirgan semtinde, Halife I Abdülhamid'in oğlu Şehzade Mehmed, annesi Hümaşah Hatun namına hem kızlara hem erkeklere Sıbyan mektebi sonrası eğitim veren bir okul yaptırmıştır.

Kumkapı'da 1783 yılında Hadice, Nefise ve Ayşe isimli muallimelerin görev yaptığı bir kız lisesi vardı. Ardından 1807 yılında Sirkeci'de 'Tahire Hatun' mektebi, 1807 ve 1811'de Üsküdar'da iki lise ve 1842 yılında "Şevk-i Nihal Usta" Mektebi açıldı. Bu mektebi, Valide Sultan'ın sağ kolu sayılan Haznedar Ustası yaptırmıştır. Bunlar Osmanlı Hilafeti döneminde ya sadece kızların ya da kız ve erkeklerin birlikte öğrenim gördükleri okulların mevcut olduğunu gösteren bazı örneklerdir. (Sedat Kumbaracılar)

Bu orta öğrenim olarak sayılacak kız okulları geniş bir müfredata sahiptiler ve Kur'an-ı Kerim, İslami ilimler, edebiyat, Osmanlıca gramer, Arapça, Farsça, hat, sağlık, aritmeti, coğrafya, tarih, elişleri ve genel olarak hayat bilgisi verilmekteydi. Bu okullarda ev idaresi de öğretilen önemli derslerden birisiydi. Kızlara evlendikten sonra yüklenecekleri İslami sorumlulukları yerine getirmede yardımcı olacak geniş bir alan üzerinde teferruatlı ve kapsamlı

bilgiler sunmaktaydı. Burada, yemek yapmaktan ev eczanesine, dikiş dikmekten hesap tutmaya, misafir ağırlamaktan basit rahatsızlıkları tedavi etmeye, ayrıca çocuklar ve yaşlılar için gerekli sağlıklı beslenme ve bakım hizmetleri de öğretilirdi.

"Osmanlı genç kızları, ister evlerinde, ister okulda eğitim almış olsunlar evlerinin haremlelerinde her türlü sorumluluğu almak üzere çok iyi hazırlanmış olurlardı. Eş olarak görevlerini yerine getirmek için gerekli bütün bilgi ve becerilerle donanmışlardı." (Aslı Sancar, 'Osmanlı Kadını - Efsane ve Gerçek')

1842 yılında hükümet tebliği ile Tıbbane-i Amire Mektebinde ebelik eğitimine başlanmıştır. İlk mezunlarının 10'u Müslüman, 26'sı gayri Müslimdir. Bir kaç yıl sonra, Osmanlı devleti, 1858'de "Cevri Kalfa İnas Rüştîyesi" adı altında lise düzeyinde ilk resmî öğretim kurumunu açtı. Kız Rüştîyelerinde hem Müslüman hem gayri Müslim kadınlar öğretmenlik yapabiliyordu - bilhassa el işleri dersleri verirdiler. Hatta 1871'den itibaren bu okulların bazıları kadınlar tarafından yönetilirdi. Zaman ilerledikçe, kız Rüştîyelerinin varlığı burada göreve yapacak öğretmenleri yetiştirecek öğretmen okullarının açılmasını da gerektirdi.

Nihayet 1870 yılında Dârü'l-Muallimât açıldı. Sanayi mektepleri olarak bilinen teknik ve sanat mektepleri açılmıştır. Meslek kursları çerçevesinde; terzilik, yemek pişirme, dantel işleme, halı dokuma gibi meslekler öğretilmiştir. Bu okullar kız çocuklarının arzu etmeleri halinde piyasada çalışmalarına imkân tanımıştır. (Çelebi, 2013)

Bu okullardan mezun olan kızlar, değişik yabancı dillerde tercümanlık yapmak dâhil, kazanmış oldukları becerilerle halka hizmet etmeleri için devlet kurumlarında istihdam edilmiştir. Kayıtlardan kadınların eğitim sırasında burs aldıkları da ortaya çıkmaktadır.

Hilâfet Devleti ve yöneticileri, Ümmetin ihtiyaçlarını karşılamayı üzerlerine İslami bir sorumluluk olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, kadınların ikinci sınıf vatandaş olarak görüldüklerine veya eğitim alma hakkından, bir meslek icra etmekten veya yeteneklerini halka hizmet için kullanmaktan mahrum edildiklerine dair hiçbir delil de mevcut değildir. Aksine, İslami hükümlerin tatbik edilmesi altında ilim elde etmenin ve çeşitli beceriler edinmenin yolları açılmış ve teşvik edilmiştir. Rasulullah (sav) şöyle buyurdu:

«من ابتلي من هذه البنات بشيء فأحسن إليهن كن له ستراً من النار»

"Her kim kız çocuklarını büyütür ve onlara iyi davranırsa, onlar, kendisi için Cehennem ateşine karşı kalkan olur."

- i. Gelişli, Yücel, "Osmanlı İlköğretim Kurumlarından Sıbyan Mektepleri", *Türkler*, C.XV, Ankara 2002 – (Article, "The Sibyan Schools in Ottoman Primary Educational Institutions")
- ii. Akyüz, Yahya; "Osmanlıda Kadın Öğretmenli Ev Sıbyan Mektepleri, Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, Sayı 15 (Ayrı Basım), Ankara 2004 – (Article, "Home Sibyan Schools for Women in Ottoman Era")
- iii. Kumbaracılar, Sedat; "İlk Kız Okullarımız Nasıl Kuruldu?", *Hayat Tarih Mecmuası*, sayısı:143, Ankara 1999 – (Article, "How Were Our First Girls' Schools Founded?")
- iv. Çelebi, Dr. Çağdaş Lara; "Steel Flowers of the Empire: The Ottoman Ladies"; *Academic Journal of Interdisciplinary Studies* MCSER Publishing-Rome, Italy, October 2013

Güvenli Bir Ortam Ortadan Kalktıktan ve Kitaplara Kan Bulaştıktan Sonra Eğitimin Ne Kıymeti Kalır?

Şüphesiz ki ilim geniş ve derin bir deniz gibidir. Herkim bu denize yelken açıp, derinliklerine dalsa da ulaşamayacağı daha derin bölgeler her zaman vardır. İnsanın ilmi seviyesine bakacak olursak Allahu Teala'nın ayetinden anladığımız gibi insana az bir ilmin verildiğini görüyoruz.

﴿وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا﴾

“Size ilimden ancak az bir şey verilmiştir” [İsra 85]

Allah'ı Teâlâ bütün insanlara ilim öğrenmeyi ve bu ilimin öğretilmesini istedi. Âlimleri cahillerden üstün kıldı. İlim öğrenmekteki asıl hedefimize baktığımızda ise bunun dini bir hedef olduğunu görüyoruz. Dini hedeflerin dışındaki diğer hedefler ise dünyalık ve boş hedeflerdir. Dünyevi ve dini ilim öğrenen kişiler, vehim ve dinini tahrif eden hurafelere karşı korumasız olan cahillerin tam tersidir. Bu cahiller dünyevi işlerde de doğru davranamazlar. Bu yüzden din konusunda tahsil yapanları, âlimleri, düşünürleri ve bu konuda yetenekli insanları taklit etmekten başka çareleri kalmaz. En sonunda ise ne kendisine ne de başkasına faydası olmayan mukallit(taklitçi) olup çıkarlar.

Burada eğitimin önemini, ilim ve irfanı derinlemesine öğrenmenin zarureti anlıyoruz. Aynı şekilde ilim ve irfan öğrenmenin, tahsilini yapmanın ve bunu toplumun fertlerine ulaştırmanın metotlarının ve üsluplarının önemini görüyoruz. Bunun sonucunda gelecek nesillere görebilen gözler vererek onların Dünya'yı aydın bir şekilde görmelerine vesile oluruz. Metot ve üslup açısından ise devletlerin bölge (köy-şehir) cinsiyet(kız-erkek) farkı gözetmeden bunu insanlara sağlaması ve sağladıktan sonra koruması gerekiyor. Devletin koruması ve sağlaması gereken en önemli şey ise güvenlidir. İnsanın hayattan beklediği en temel şey güvenli bir hayattır. Çünkü küçükten büyüğe ferdi veya toplumsal her hangi bir maslahatı

gerçekleştirebilmek için güvenli bir ortam olması zaruridir. Nitekim Rasulullah (ﷺ) şöyle buyurmuştur:

«مَنْ أَصْبَحَ مِنْكُمْ آمِنًا فِي سِرِّهِ، مُعَافًى فِي جَسَدِهِ، عِنْدَهُ قُوَّةٌ يَوْمِهِ، فَكَأَنَّمَا حَبِطَتْ لَهُ الدُّنْيَا بِحَذَائِهَا»

"Sizden kim nefsinden emin, bedeni sıhhatli ve günlük yiyeceği de mevcut ise sanki dünyalar onun olmuştur."

Şüphesiz ki güvenlik Allah Azze ve Celle'nin kullarına verdiği bir nimetidir. Bütün halkların talebi bütün devletlerin ise hedefidir güvenlik. Güvenli bir hayat ve ortam oluşturmak için nice ordular kuruldu, nice paralar harcandı, nice kavgalar ve devrimler yapıldı.

Kuranı Kerim bizlere efendimiz Hz İbrahim'in Mekke'de eşini ve ciğerparesini (oğlunu) bıraktıktan sonra Allah'ı Teala'ya bu şehri güvenli ve insana mutmainlik veren bir şehir kılması için dua etti. Allahu Teala onun bu duasından Kur'an-ı Kerim'de şöyle bahsetti:

﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا آمِنًا وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ﴾

"Ey Rabbim! Burayı emin bir şehir yap, halkından Allah'a ve ahiret gününe inananları çeşitli meyvelerle besle." [Bakara 126]

Bunun neticesinde Hz. İbrahim'e güvenlik, yemek ve gıda nimeti verildi. Peki ya güvenliğin olmadığı yerde gıdanın önemi ne olur? Yemen'de 2 milyondan fazla çocuk yetersiz beslenmeden dolayı sorun yaşarken; Güney Sudan'da kıtlık göz önündeyken; Doğu Afrika'da kötü gıdaların

yüzünden beş yaşından küçük 16 milyon çocuğun hayati tehlikesi olduğu ve bu konu hakkında GTÖ'nün (Gıda ve Tarım Örgütü) tehlike alarmı verdiği halde ve güvenli bir hayatın tüm unsurlarının yok olduğu bu ortamlarda; yöneticilerimizin göz boyamak amaçlı gönderdiği insani yardımların ne kıymeti var?

Aynı şekilde güvenli bir ortam yokken ve kitaplara kan bulaştıktan sonra eğitimin ne önemi var? Kavgı ve çatışmanın sayılamayacak kadar çok ve sık olduğu İslam Aleminin çoğu bölgesinde, Suriye, Irak, Yemen ve Libya ve diğer ülkelerde olan şey bu.

Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu UNICEF; "Dünya üzerinde 535 milyon çocuğun (ki bu rakam Dünya'daki çocuk sayısının dörtte biri demektir) şiddetin, çatışmanın ve felaketin çok olduğu bölgelerde yaşadığını, çoğu zaman iyi bir sağlık hizmeti, iyi bir eğitim ve gıdadan yoksun olduğunu veya şiddet ve hastalıklara karşı korumasız olduğunu ve bu çocukların 390 milyonunun Büyük Sahra Çölü'nün güneyinde, 65 milyonunun ise Ortadoğu'da yaşamakta" olduğunu belirtiyor.

Bu açıdan bölgedeki olayların tahlilini yaptıktan ve sayılarını göz önünde bulundurduktan sonra ortaya çıkan şok edici istatistiklere bakınca yukarıda bahsedilen çocukların büyük bir kısmının büyük güçlerin sömürdüğü çatışma ve şiddetin çok olduğu ülkelerde yaşadığını görüyoruz. Bu devletler kendilerini ve halklarının güvenliğini koruma iddiasıyla savaş başlatıyorlar. Maddi menfaatleri için huzursuzluk ve kargaşa meydana getiriyorlar ki bu maddi menfaatler sadece ve sadece masumların kanları üzerinden onlara zulüm yaparak ve onları evlerinden etmekle kazanılıyor.

Herkesin bildiği üzere özellikle Arap Baharından sonra büyük devletler Müslüman beldelerde birçok askeri üs açtılar. Böylelikle tekrar İslam ümmetinin dizginlerini ellerine alabilsinler ve değişim isteyenleri engellesinler. Özellikle Suriye, Irak, Yemen ve Libya'da halen devam eden savaşlar ise insan, yapı ve doğayı yakıp yıkmaya devam ediyor. UNICEF'in son raporunda Suriye'de 2,4 milyon, Irak'ta 3 milyon, Libya'da 1 milyon, Yemen'de ise 2,9 milyon çocuğun okula gitmediğini bildirdi.

Bu rapor baz alınarak Ortadoğu'da 13 milyon çocuğun (toplam çocuk sayısının yaklaşık %40'ı) yaşanan şiddetli çatışmalardan dolayı okula gidemediklerini anlıyoruz. Buna ilaveten çevre ülkelere kendi ülkelerinde kaybettikleri emniyet, güvenlik ve iyi bir yaşam bulma umudu ile sığınan mültecileri de unutmayalım. Sığındıkları ülkelerde ekonomi, toplum ve eğitim alanındaki altyapı eksiklikleri nedeniyle bulmayı umdukları yaşamı bulamadılar. Bunun sonucunda ise o ülkelerde okuma-yazma bilmeyen kişi oranı artarken cehalet, yoksulluk, işsizlik, şiddet ve sömürü ise halk arasında daha fazla yayıldı. İnsan Hakları İzleme Örgütü raporlarına göre okuma çağındaki 708 bin Suriyeli çocuk içinden sadece 212 bin çocuğun 2014-2015 eğitim

öğretim yılında Türk okullarına kayıt olduğunu açıkladı. Çocuklardan birçoğu ise dilenmeye veya düşük maaşla gayri resmi çalışmaya başladılar. Böylelikle Suriye'den çevre ülkelere sığınan ve bu ülkelerdeki okullarda yeteri kadar kontenjan olmamasından dolayı okula gidemeyen Suriyeli çocuk sayısı 700 bine ulaştı.

Güvenlik zafiyeti, ölümün hızla yayılması ve kasıtlı bir şekilde sürekli okulların hedef alınmasının sonucunda insan güvenlik mi-okumak mı ikileminde kalıyor. UNICEF'e göre Suriye, Irak, Yemen ve Libya'da yaklaşık 8850 okul kullanılamayacak kadar tahrip ve zarar gördü, bunun sonucunda ise bu okullar kaçak ve evsiz aileler için bir barınak haline geldi. Veya bu savaşın taraftarları(savaşçılar) tarafından el konuldu. İstatistikler Irak Eğitim Bakanının Irak'taki bütün çocukların okula gidebilmesi, kontenjan açığını kapatması için yaklaşık 10bin yeni okul yapması gerektiğini gösteriyor. Aynı şekilde istatistiklere göre Lübnan Eğitim Bakanı Lübnan'daki mültecilerden 200bininden fazlasını okullardaki kontenjan yetmezliğinden dolayı okullara kabul edememiş. Libya'nın çeşitli şehirlerinde ise savaştan dolayı hasar gören okullar ve yeni okulların yapılmayışından dolayı aşırı öğrenci sayısı sonucunda ortalama bir sınıfta 50 öğrenciden fazla olması hakkında şikayetçi. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'ne göre ise savaş sonucunda ülke içerisinde bölge değiştiren insan sayısı yaklaşık olarak 218000 kişi.

Çeşitli yaş grubundaki öğrenciler savaş ve çatışmalar yüzünden ellerindeki eğitim imkânlarını kaçırdılar. Eğitim ve diğer sektörler sadece bir sorunla değil, birden fazla sorun ve büyük krizlerle boğuşuyorlar. Bu savaşlar eğitime büyük bir darbe vurmakla birlikte eğitim imkânının herkese sunulmasını engelledi. Böylelikle eğitimini tamamlamamış insanlar eğer militanlar ve örgütler tarafından kendi taraflarına çekilmeye ikna edilirlse, bu militan ve örgütlerin genellikle bir sonraki adımları ekonomik durumun bozulmasından dolayı çocukları da kendi yanlarına çekmek olmaktadır. 2015 Mayıs ayında Washington Post tarafından yayınlanan bir rapora göre savaşçı sayıları 26 bini bulan Husiler'in bu sayının üçte birini çocukların teşkil etmekte ve aynı rapora göre Suriye ve Irak'taki çocuklara savaş eğitimi için kurulan 14 ten fazla askeri kamp olduğu biliniyor.

Bazılarının kaçması veya tutuklanmasından etkilenen öğretim üyeleri hakkındaki bir rapora göre: Yemen'in Taiz bölgesinde 40'tan fazla öğretmenin öldürülmesi, onlarcasının yaralanması ve binlercesinin başka şehirlere kaçması dikkat çekiyor. Suriye'de ise daha şiddetli bölgelerde 25 bin 500 öğretmen işi bırakırken 523 eğitim müsteşarı da aynı şekilde işi bıraktı. Bunun neticesinde ise bunlardan bazıları çevre ülkelere iltica etmeye, bazıları ise 200 ila 450 dolar arasında düzenli maaş alabilmek için nizamın (devletin) kontrol ettiği bölgelere gitmeye başladılar.

Çatışmayı bitmeyecek bir sonsuzluğa doğru sürüklemeleri sonucu olan İslam Dünyası'ndaki eğitim imkânlarındaki bu çöküş bir neslin geleceğini direk tehdit etmekte, eğitimin yokluğu ve olmayışı sonucunda ise kimliksiz bir nesil meydana getirmektedir. Böyle bir nesil güçlünün yetki ve siyaseti ile yönetilir. Aynı şekilde bu neslin entelektüel, fıkri ve kültürel birikimi ile yeteneğini ve onurunu kaybetmesine sebep olan kesimlerin arkasından sürüklenmektedir. Ve bunu tam olarak İslam düşmanlarının istediği şekilde gerçekleştirmekte; özellikle Suriye'de bizim okullarımıza ve gelecek neslimize karşı yapılan sistematik saldırılar olmaktadır. Sömürgeci haçlı uçaklarının nizamı (sistemi) değiştirmek istedikleri ve İslami sloganlar attıkları yerleri bombalamasına, oradaki korku ve dehşete rağmen çocukların sırf eğitim görmek için hala okullara gitmeleri sonucu okullarının çatılarının başlarına yıkılması ise çok acı bir olaydır. Sanki o çocukların 'biz sizin bombalarınızdan korkmuyoruz, çünkü İlara ümmeti zaman geçse bile tahtlarınızı yıkacaktır' güçlü bir irade ve direniş temsili sözleri tabiri caizse sömürgeci kâfirlerin kinini arttırdı.

Peki, şu anda ilkokul, lise, üniversite öğrencileri ve yetenekli öğrencileri kimyasal silahlardan, varil bombalarından, keskin nişancılardan ve aç bırakılmaktan kim koruyacak?

Kim mesul? Peki ya Arap ve Haçlı koalisyon uçaklarından? Militanlardan ve silahlı örgütlerden? Bu sorunun sözde güçlü ve dünyayı yönettiği söylenen devletlere, sözde teröre karşı besledikleri vehimler sonucu birçok katliama müsamaha gösteren ve bu katliamları onaylayan uluslararası kanunları koyan devletlere sormak lazım. Şüphesiz ki onların bu savaşları sadece ve sadece İslam'a ve Müslümanlara karşıdır.

Artık zayıf ülkeleri destekleme, özgürlük, insan hakları ve küresel barış nameleri hiç kimseyi kandırmıyor. Tüm bu kulakları çınlatan sloganlar sadece bu çirkin yüzler ve siyah kalplerin bir örtüsüdür. Bu karanlık gecelerden sonra Dünya'nın dört bir yanını aydınlatacak apaydın bir sabah doğacak. Bu aydınlık ise güven ve eman dağıtacak, insanları batının ve kapitalizmin karanlıklarından çıkartıp İslam'ın nuru ve Kuran'ın adaletiyle tanıştıracak, Dünya'da Allah'ın kanunları ile hükmedecek olan Hilafet devletinin ve İslam'ın aydınlığı ve nurudur. .Tevhit ehli ordusuyla sömürgecilere karşı savaşacak, kâfirleri kahredip, gasp edilen toprakları kurtarıp Müslümanların ve Gayrimüslimlerin namuslarını koruyacaktır.

Hizb-ut Tahrir Merkezî Medya Ofisi adına
Rana Mustafa

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ
يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ

İslam'da Öğretmen Nasıl Olmalı?

Kâfirlerin İslam beldelerindeki fikrî istilası sonucu İslam ahlakı tahrip edildi. Yüzeysel bakıldığında sevecen görünen, fakat içerisinde ıstırap barındıran, gençliği yozlaştırmaktan, enerjisini fayda vermeyen işlere yönlendirip heder etmekten başka amacı olmayan hürriyet, demokrasi ve başka şatafatlı söylemlerle ahlaki çöküntüyü hat safhaya ulaştırdılar. Bu nedenle emri bil maruf ve nehyi anil münker her bir Müslümanın üzerine farzdır. Herkes kendi çalışmasına, görevine ve gücüne göre Ümmetin yeniden dirilişi için, onu eskiden olduğu gibi dünyaya liderlik yapmak üzere kalkındırmak için katkıda bulunmak zorundadır. Bu en önemli görev öğretmene düşmektedir. Zira öğretmen Peygamberin davetinin mirasçısıdır. Gelecek neslin kılavuzu ve mimarıdır. Hem bizim hayatımıza hem evlatlarımızın hayatına, düşünce ve davranışına ve hatta ilgi alanlarına ve hayallerine büyük etkisi olandır. Ve öğretmen o büyük emaneti üstlenendir ki şayet Allah (ﷻ)'yı razı edecek şekilde taşıdırsa, kendine aydınlık olacak, aksi takdirde kendini cehennem ateşine götürecektir. Ne izzetli bir mesaj ve ne yüce bir görev! İlk öğretmen Peygamberimiz (ﷺ) değil miydi? Allah (ﷻ) buyuruyor ki:

﴿كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ﴾

"Nitekim kendi içinizden size âyetlerimizi okuyan, sizi kötülüklerden arındıran, size Kitab'ı ve hikmeti talim edip bilmediklerinizi size öğreten bir Resûl gönderdik." [Bakara 151]

Gazali öğretmenlik mesleğine büyük değer vermiş ve demiş ki: "Öğrenip amel eden ve öğrendiklerini öğreten bir kimse, gökler âleminde hayırla yâd edilir." İslam düşmanları işte bu rolü çeşitli ve şirret yollarla hedef aldılar. Zira bu rolün önemini ve gelecek nesillerin şahsiyetini geliştirmede ve İslami akidelerine dayanarak karar vermedeki etkisini biliyorlardı. Böylece nesiller başıboş bırakıldı, bozuldu ve belirli bir şahsiyetten yoksun bırakıldı. Artık Ümmetin tarihini hazzedemez oldular. Ümmetin başarısızlığından, zayıf düşmüşlüğünden ve aşağılanmasından İslam'ı sorumlu tuttular.

Ey öğretmen; hiç neden öğretmen olduğunı kendine sordun mu? Hayatın için neden bu yolu seçtin? Bunun cevabını dürüstçe ve açıkça bilmen, senin karakterini ve bu yoldaki davranışını ve yaklaşımını yansıtmaktadır. Etrafımıza bakınca kaç çeşit öğretmen olduğunu görüyoruz:

Öğretmenliği tek iş imkânı olarak gören öğretmen... O öğretmen olmayı ne arzulamış ne de aslında ilgisini çekmiştir. Onun için bu sadece bir meslek ve ekmek parasını kazanmanın yoludur. İmkânı olsa daha fazla veya benzer getirileri olan fakat öğretmenliğin beraberinde getirdiği güçlükleri olmayan bir mesleği tercih ederdi. Bir de ikinci tip öğretmen var ki, o da sürekli hayatından şikâyetçi, bahtına küsmüş, öğretmenliğin

yükünden, yoruculuğundan, düşük maaştan dert yanar, ağlayıp sızlar, yaşlılarının eğitimden başka bir alanda çalışmakla daha şanslı olduğundan bahseder. Üçüncü tipe gelince; onun tek amacı bir an evvel müfredatı tamamlayıp öğretmekten kurtulmaktır. Öğrettiğini gerçek hayatla ve akide, din ve ahlakla ilintilemez, öğrencilerinin konuyu anlamasına önem vermez; öğrencilerinin bunları idrak edip davranış haline getirmesini umursamaz, sınıfın dört duvarının ardında olup bitenlere veya gördüğü yozlaşmaya aldırış etmez. Hatta öğrencilerinin karşısında bunları kınamaz bile. Aslında talebelerinin, toplumunun ve Ümmetinin gerçeklerinden tamamen kopuktur... Ve dördüncü ve beşinci ve altıncı olumsuz manzaralar eğitim hayatımızı tıka bası doldurmuş ve toplumun çeşitli kurumlarında kötü ve derin etkisini bırakmıştır. Böylesi bir gerçeklik ve ümitsizlik içindekilerden nasıl mükemmellik, üreticilik ve ciddiyet bekleyebiliriz ki?!

Bir de Rasullullah (ﷺ)'in hadisinde övgüyle bahsettiği öğretmenin niteliklerine bakalım:

«إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ وَأَهْلَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ خَلَّى النَّفْلَةَ فِي جِجْرِهَا وَخَلَّى الْخَوْتِ لِيُصَلُّوا عَلَى مُعَلِّمِي النَّاسِ الْخَيْرِ»

"Allah Teâlâ Hazretleri, melekleri, semâvat ehli, deliğindeki karıncaya, denizindeki balıklara varıncaya kadar arz ehli,

halka hayrı öğretene mağfîret duasında bulunur." (Tirmizi)

Rasulullah (ﷺ)'in tarif ettiği gibi, neredeyse peygamberlerin davasına denk bir davayı elinde tutan öğretmenin nitelikleri nedir? İbn Mes'ud (ra)'dan rivayetle:

«لَا حَسَدَ إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا فَسَلَّطَهُ عَلَى هَلَكَةٍ فِي الْحَقِّ وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ الْحِكْمَةَ فَهُوَ يَقْضِي بِهَا وَيُعَلِّمُهَا»

"Yalnız şu iki kimseye gıpta edilir. Allah'ın kendisine ihsân ettiği malı hak yolunda harcayıp tüketen kimse; Allah'ın kendisine verdiği ilimle yerli yerince hükmeden ve onu başkalarına da öğreten kimse."

Bu niteliklerin ilki takva ve Allah (ﷻ)'ya karşı samimiyettir. Öğretmen ilim öğrenmeye ve ustalıkla öğretmeye Allah rızası ve Ahiret için niyet etmelidir. Sırf maaş ve üstlerinden övgü, şöhret ve terfi almak ve buna benzer nedenlerle öğretmen olmamalıdır. Ebu Hureyre (ra) şöyle dedi: Rasûlullah (ﷺ) şöyle buyurdu:

«لَا حَسَدَ إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا فَسَلَّطَهُ عَلَى هَلَكَةٍ فِي الْحَقِّ وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ الْحِكْمَةَ فَهُوَ يَقْضِي بِهَا وَيُعَلِّمُهَا»

"Allah'ın rızasını elde etmek için öğrenilmesi gereken bir ilmi, dünyevî bir menfaati elde etmek için öğrenen kimse, kıyamet günü cennetin kokusunu dahi alamaz."

Öğretmen öğretirken talebelerine Ümmetin ve İslam'ın hayrı için gereken terbiyeyi de vermek zorundadır. İmam en-Nevevi diyor ki, "...öğretmenin niyeti, yukarıda da bahsedildiği gibi, Allah rızası için öğretmek olmalıdır, yoksa dünyevi hedeflere ulaşmanın bir aracı olarak değil. Öğretmen daima eğitimin en önemli ibadetlerden birisi olduğunu hatırlamalıdır. Bu büyük ve cömert fazileti ve onun hayrını yitirme korkusuyla, niyetini düzeltmeye iten motivasyon ve zorluklarına ve hoş olmayan yönlerine karşı koruyan azim bu olmalıdır." Samimiyetin ve takvanın olmadığı yerde, riya, atalet ve ihmâl devreye girer. Bu da kültürü zayıf, imanı sathi ve Ümmetin meselelerinden habersiz ve Ümmetin canlanmasına bir vesile olmak yerine engel oluşturan bir gençlik olur. Bir öğretmenin, Allah'a karşı samimi olup olmamasına bakılmadan, ay sonunda maaş alıyor olması, eğitimin kalbine hançer vuran bir konsepttir. Burada samimiyet nerede kalıyor? Allah ve takva nerede kalıyor? Ve elbette öğretmen öğrettiği konuda usta olmalı ve bilgisini talebelerine aktarmak için akıllı öğretim metotları kullanmalıdır.

Öğretmenin en önemli nitelikleri arasında; sabır, tahammül ve hoşgörü yer almaktadır. Kılavuz olan öğretmen; "La ilahe İllallah Muhammed Rasulallah" ilkesine sadık bir nesil yetiştirmek istiyorsa, sabırlı, hoşgörülü olmalıdır ki bu görevi hakkıyla yerine getirebilsin. Sabrın ve tahammül özelliklerinin Allah (ﷻ) katında büyük ecir vardır:

﴿وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ﴾

"Allah sabredenleri sever" [Al'i İmran 146]

Rasulullah (ﷺ) insanlara en zor durumlarda bile sabırlı olmayı emrederdi. Hoşgörü ve tahammül hem gerekli hem önemlidir. Onun için öğretmen daima bunun karşılığının Allah (ﷻ)'da saklı olduğunu ve bu gençlerin kendisine emanet edildiğini hatırlamalıdır. Bilmelidir ki her öğrencinin farklı yeteneği, her

insanın farklı mizacı, farklı özel ihtiyaçları, ilgi alanları ve farklı sorunları ve endişeleri vardır. O hem öğretmen, hem rehber hem anne babadır. Onun için öğrencilerine kalbini açmalıdır, onlara karşı yumuşak huylu ve merhametli olmalıdır. Onları eğitmeye çabalarken şefkat ve sebat göstermelidir, fikirleri onların kabiliyetlerine, ihtiyaçlarına, mizaç ve zihinlerine göre anlatmalıdır. Bazıları ilk anlatmada kelimeleri ve dersleri kavrarken, bazıları tekrara ve daha fazla açıklamaya ve detaylandırmaya muhtaçtır. Rasûlullah (ﷺ) şöyle buyurdu:

«إِنَّ اللَّهَ لَمْ يَبْعَثْ مَعْتَنًا وَلَا مَتَعْنَتًا وَلَكِنْ بَعَثَنِي مُعَلِّمًا وَمُيَسِّرًا»

"Allah beni zorlaştırmacı ve şaşırtıcı olarak değil, aksine öğretici ve kolaylaştırmacı olarak gönderdi."

Fakat bazı öğretmenler görüyoruz ki - Allah onlara hidayet etsin - onlarda sabır ve şefkat bulunmuyor. Talebe öğretmeni kızdırdığında veya bir şeyi anlamadığında veya bir soru sorduğunda, öğretmen sabırlı ve hoşgörülü olmak yerine hiddetlenip öfkeleniyor. Kimi zaman bazı öğrencilerin davranışları veya sözleri zarar verici olabilir. O zamanda bile sabırlı olup karşılığını (ödülünü) Allah'tan bekleyip; öfkelerini, sorularını ve bazen can sıkıcı hallerini içine atması gerekiyor. Muaviye ibn Hakem (ra) namaz için cemaate katıldığında, namazda konuşulmayacağını bilmiyordu. Sahabeden birisi hapsirince Muaviye (ra) yüksek sesle ona 'Yerhamu Kellah' diye dua etti. Sahabelerden bazıları ona sessiz olması için işaret etti, fakat o anlamadığı için konuşmaya devam etti. Namaz bittikten sonra, Rasulullah (ﷺ) onu yanına çağırdı. O da korkarak Rasulullah (ﷺ)'e yaklaştı. Rasulullah (ﷺ) ise ona nezaketle ve yumuşak bir şekilde şöyle dedi:

«أَنْ هَذِهِ الصَّلَاةُ لَا يَصْلَحُ فِيهَا شَيْءٌ مِنْ كَلَامِ النَّاسِ، إِنَّمَا هُوَ التَّسْبِيحُ

والتَّحْمِيدُ وَقِرَاءَةُ الْقُرْآنِ»

"Şüphesiz ki bu namazda insanların sözlerinden hiçbirisi yakışmaz ve uygun düşmez. Namaz ancak tesbih, tekbirdir ve Kur'an okumaktır."

Muaviye (ra) Rasulullah (ﷺ)'in bu halini anlatırken şöyle diyor: "Anam-babam ona feda olsun, ne önce, ne de sonra Ondan daha güzel eğiten ve öğreten bir muallim görmüş değilim." Örneğimiz, öğretmenimiz olan Rasulullah (ﷺ)'in bu sabrı ve nezaketi, ifade ettiği tüm sözleri, davranışları ve eylemleri, hepsi bizim için eğitimidir.

Öğretmenin sergilemesi gereken nitelikler ise; dürüstlük ve verdiği söze sadık kalmaktır. Zira Allah (ﷻ) şöyle sesleniyor:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ﴾

"Ey iman edenler! Yapmayacağınız şeyleri niçin söylüyorsunuz?" [Saff 2]

Bir öğretmen talebelerine bir söz vermişse, onu yerine getirmek zorundadır veya karşılarında dürüst kalabilmek için özür dilemelidir. Aynı zamanda mütevazı olmak zorundadır. İbn Abdel Barr "Cami' Beyan el-İlm ve Fadluhu"da rivayetle, Ömer bin Hattab (ra) Rasulullah (ﷺ)'den şöyle rivayet etti: "İlmi isteyiniz ilimle beraber sekineti (vâkarı) ve hilmi de isteyiniz. Öğrettiğiniz ve kendisinden ilim öğrendiğiniz kimselere yumuşak davranınız. Sakın âlimlerin katılarından olmayınız ki cehaletiniz ilminize galebe çalmasın." Öğretmen bir öğretici

ve aynı zamanda bir terbiyecidir. Onun için öğretmenin bazı akademik hususları öğrencilerinden öğrenmesi de şaşırtıcı değildir. Yaptığı hatadan geri dönmek veya bilmediği veya emin olmadığı hususlarda öğrencilerine, "Ben bilmiyorum" ve "Allah bilir" demelidir. Bu onu öğrencilerinin gözünde yüceltir ve ondan tevazu öğrenmelerini sağlayıp ilim sahibi olmadıkları konuda görüş beyan etmemeyi öğretir.

Biliyoruz ki, İslam adalet ve denge dinidir. Allah (ﷻ) şöyle buyuruyor:

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ﴾

"Muhakkak ki Allah, adaleti ve iyiliği emreder." [Nahl 90]

İslam'da sınıf sistemi yoktur. Zengine servetinden dolayı hürmet edilmez, fakir de yoksulluğundan dolayı aşağılanmaz. Öğrenciler bir sürü gibidir. Ve onlardan öncelikle sorumlu olan Rasulullah (ﷺ)'in belirttiği gibi öğretmenleridir:

«كَلِمَ رَاعٍ وَكَلِمَ مَسْئُولٍ عَنْ رَعِيَّتِهِ»

"Her biriniz çobansınız ve elinizin altındakinden sorumlusunuz."

Öğrencilerin her biri eşittir. Hiçbirisine ebeveynlerine veya soylarına veya zenginliklerine göre özel muamele edilmez. Muamelede adalet ilk âlimlerimizin her birinde olan ve Rasulullah (ﷺ)'in tavsiye ettiği veya aksinden men ettiği gibi ellerinin altındakilere naklettiği bir şeydir. Mücahit bin Cabr, büyük Tabi'in ve Abdullah bin Abbas'ın talebesi - Allah onlardan razı olsun - demiştir ki: "Gençler arasında adaletsiz olan öğretmen kıyamet günü zalimlerle haşrolacaktır." İbn Sahnun "Ma Ja'a Fi Al-A'dl Bain olarak-Sibyan"da şöyle diyor: "Eğitim verirken asil ve asil olmayan arasında eşit davranmalıdır, aksi takdirde haindir." Bugün gördüklerimiz ise bunun tam aksi. Bazı öğrencilere ayrıcalıklı davranmak, öğretmenlerin bazı velisi üstün konumda ve güce veya zenginliğe sahip olan öğrencilerin hatalarını ve bozuk davranışlarını görmezden gelmesi, başkalarının hakkı olan hakları onlara vermesi gibi. İslam'da Halifeler öğretmenlerin kendi evlatlarına diğer çocuklardan farklı davranmamasına azami özen gösterirdi. Mesela Harun Er-Reşid; oğlunun hocası El-Kasa'i'ye oğlu ile alakalı şu tavsiyeleri içeren bir mektup göndermiştir: "... uygunsuz bir şekilde gülmesine mani ol. Ona Beni Haşimlerin büyüklerine karşı saygılı olmayı ve bulunduğu meclise giren liderlerin değerini bilmeyi öğret. Onu mümkün olduğunca hoşgörü ve yakınlıkla düzelt, itaatsizlik yaptığında da katı ve sert ol."

Ciddi ve samimi olan öğretmenin görevi ve rolü sınıfta bitmez. Fakat en önemli rolü, doğru sözlü ve sözüne sadık olmasıyla öğrencileri ve toplum üzerindeki tesir gücüdür. İlim sahibi ve ilmini öğreten hocalarımızın ve âlimlerimizin geçmişine bir bakalım: düstur, ilim, eylem, metot ve davet. Öğretmenler içinde sebat ve sabırla fitnelere karşı sınıksız ideolojiye tutunmanın en güzel örneklerinden birisi İmam Ahmed'dir. İşkence gördü, zindanlara atıldı, dövüldü ve aşağılandı fakat sarsılmadan gördüğü bozukluklara hayatı pahasına karşı durup hakikat üzerinde sebat etmiştir. Ve âlimlerden, hocalardan ve davet taşıyıcılarından böylesi dersleri her zaman ve mekânda

buluyoruz. Bir başka örnek ise Ümmü Derda es-Suğra'dır. Abdülmelik bin Mervan onu kadın akrabalarına ders vermek için görevlendirmişti. Bir gün hizmetçilerden birisine, verilen görevi yavaş yerine getirdiği için, beddua ederken duydu ve ona şöyle dedi: Ebu Derda'dan Rasulullah (ﷺ)'in şöyle dediğini duyduğum:

«لَا يَكُونُ اللَّعَانُونَ شَفَعَاءَ وَلَا شُهَدَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»

"Laneti çok yapanlar kıyamet günü şefaathçi olamazlar, şehit de olamazlar."

Bunu söylerken, hakkı söylemekten ötürü kimseden korkmadan söyledi. Karşısındakinin halife olması onu hakkı söylemekten alıkoymadı. Bazı âlim ve hocaların yaptığı gibi, olay karşısında uzak durmadı veya bu benim meselem değil demedi.

Bir kenarda durup seyirci kalmadı. Bugün bazı öğretmenler eğitim siyaseti ve müfredat değişikliğinin Batılılaştırılması karşısında, sistemi ve müfredatı değiştiremeseler bile, razı olmadıklarını ifade etmeleri de böyledir. Fakat evlatlarımıza enjekte edilen bu zehirleri beğenmemek veya kınamak onları bu zehrin zararını azaltmak için, sistemin bozukluğunu ifşa edip gençlerimize doğru fikirleri vermek sorumluluğundan kurtarmıyor. Bilhassa kendi İslami hükümlerimizden mahrum edildiğimiz; çocuklarımızın İslami akidesini yıkıp yerine yozlaşmış laik hürriyetleri, demokrasiyi ve diğer kapitalist mefhumları benliklerine yerleştirmeyi hedefleyen bu kapitalist düzen ve onun fikirleri altında öğretmenlerimize büyük görevler düşüyor. Bu yozlaşmayı ifşa etmek, yanlışlığını ve tehlikesini açıklamak ve bu fikirlere karşı mücadele etmek, Müslümanların rehberleri olan öğretmenlerimizin vazifesidir. Abdullah bin Mesud (ra)'ın dediği gibi; "İlim haşyettir/Allah'tan korkmaktır." Öğretmenler İslam'ın doğru düşünme metodunu ve Allah (ﷻ)'ı razı etmeyen hiçbir şeyden razı olmamayı, hakkı söylemeyi, söylerken de taviz vermemeyi veya ikiyüzlülük yapmamayı öğretmeliler çocuklarımıza. Öğretmen, korku ve korkaklığı değil, rızkın sadece Allah (ﷻ)'nın elinde olduğunu, hakkı söylerken sadece Allah'tan korkulacağını öğretmelidir.

Ama ne yazık ki eğitimi ve öğretmenleri kontrol eden mevcut yozlaşmış rejimler her gün daha fazla Batı medeniyetini ve onun fikirlerini ülkü edinmiş, ilişkilerin esasını menfaat ve çıkar olarak kabul etmiş, bu eğitim müfredatına ve siyasetine yürekten bağlı laik fikirli öğretmenler atamak için çabılıyor. Bazı öğretmenler bu fikirleri öğrencilerin dimağlarına yerleştirmek için var güçleriyle ve tüm imkânlarıyla mücadele ediyor. Sanki bu bağlılıkları karşısında madalya alacaklarmış gibi. Ve bu işin tehlikelerini ve Âlemlerin Rabbi olan Allah (ﷻ)'nın cezasını unutuyorlar. Bu yozlaşmayı ifşa etmek bir yana, bazı öğretmenler bu zehirli müfredatı ve fikirleri öğreterek teşvik ediyorlar... Üzerlerine görev olduğu gibi hakkı beyan etmiyorlar.

Öğretmenin en önemli rollerinden birisi kendisini rol model olarak gören öğrencilerinin şahsiyetlerini inşa etmektir... Bundan dolayı öğretmen öğrencilerine güzel örnek olmak zorundadır. Güzel örnek, öğrencinin şahsiyetini geliştirmede en etkili araçtır. İçiyile (özüyile) ve dışıyla, karakteriyle, edebiyile,

nezaketiyle etkileyici olan bir rol modelidir. İmam Malik'in annesi kendisine, hocasından ilim öğrenmeden önce ilk olarak edep talep etmesini tavsiye etmiştir. Zira edep bir öğrencinin kendisiyle, Rabbiyle ve insanlarla olan ilişkisi için elzemedir... İmam Malik ilim öğrenmeye karar verdiğini annesine bildirince, annesi de ona en iyi elbiseleri giydirmiş, başına sarığını bağlamaya yardım etmiş ve demiş ki: "Hadi şimdi git ve yaz (ilim talep et)." İmam Malik (ra) annesini anlatırken, "Annem sarığımı bağlamaya yardım ederdi ve derdi ki, 'git Rabi'a'dan ilim öğrenmeden önce edep öğren." Bazı öğretmenler var ki öğrencilerine sigaranın zararlarından bahseder, bir yandan da elinde sigarasını tutar! Veya biri öğrencilerine dürüst, dakik ve sözüne sadık olmaları için ısrar eder, fakat kendisi yalan söyler veya derse geç kalır veya sözünde durmaz veya cesur olup hakkı söylemeyi gerektiren bir anda sessiz kalır, korkak ve ikiyüzlü olur. Tek bir ameliyle öğrettiği onlarca doğruyu yok eder.

Demek ki öğretmen, ilim ve bilginin anahtarını elinde tutan haznedar değil, bir rol model ve örnektir. Rol model, talebeyi ya güzelleştirir ya da yozlaştırır. Şayet bu rehber dürüst, güvenilir, cömert, cesur, güzel ahlakta fazilet sahibi ise, talebe de dürüst, güvenilir, edepli, cömert, cesur ve iffetli olacaktır. Rehber bir yalancı, hain, korkak, iyi yüzlü ve alçak karakterli ise, talebe de bu niteliklerle ve değerlerle yetişecektir. Hakikaten de öğretmenin sorumluluğu ve rolü çok ciddidir. Öyleyse her öğretmen, acaba kaç kişiyi iyileştirmiş, kaç kişiyi de bozmuş diye şöyle bir gözünün önünden geçirsin! İnsanlar üzerindeki etkisi ne kadar olumlu veya ne kadar olumsuz olmuş! Örnek şahıslar tarafından verilen eğitim; her türlü soyut teoriden çok daha etkili sonucu verir ve çok daha güçlü bir argümandır. Fakat; söz ile amel birbirine zıt olursa sonuç ne olur?! Kur'an-ı Kerim İsrailoğulları'nı bundan dolayı ikaz etmiştir:

﴿أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾

"Sizler Kitab'ı (Tevrat'ı) okuduğunuz (gerçekleri bildiğiniz) halde, insanlara iyiliği emredip kendinizi unutup musunuz? Aklnızı kullanmıyor musunuz?" [Bakara 44]

Bundan yola çıkarak öğretmenin rolünün ve konumunun son derece önemli olduğu sonucuna varıyoruz... Öğretmen kendini Ümmetten ve toplumdan soyutlamamalıdır, etkileyen olmalıdır. Önceden belirttiğimiz gibi, o bir işçi, bir âlim, bir müçtehit, bir hafızdır; iyiliği emredip kötülükten alıkoyarak hakkı beyan eder. Bir âlimin ve öğretmenin ne kadar güçlü bir tesiri olduğunu göstermek için burada âlime ve öğretmene bir kadından bahsetmek istiyorum. Bu âlime kadına yöneticiler dahi saygı gösterir ondan çekinirlerdi. Onun adı Nefise bint Hasan (ranha) idi ve iki büyük müçtehit üzerinde çok büyük tesir bırakmıştı.

Bu iki müçtehit İmam Şafii ve İmam Ahmed bin Hanbel'dir. Nefise bint Hasan (ranha) Mısır'da yaşıyordu. Günün birinde valinin adamları halktan birini tutuklayıp işkence etmek için götürürken Nefise (ranha)'nın evinin önünden geçmişler. Adamcağız Nefise (ranha)'dan yardım etmesi için bağırmağa başlamış. O da onun kurtulması için şöyle bir dua yapmış:

"Allah zalimlerin gözlerini kör etsin de seni göremesinler." Adamcağız alıp valinin karşısına getirdiklerine, Nefise (ranha)'nın evinin önünden geçerken olanları anlatmışlar. O da şöyle karşılık vermiş: "Eyvah, ben yoksa bu kadar mı zalimim? Ya Rabbi tövbe ediyorum ve Sen'den af diliyorum." Vali adamı serbest bırakmış, kendi parasından da fakir ve muhtaç olanlara hayır yapmış.

Bu vali Ahmet ibn Tulun'dur. Denir ki, bir gün yine insanlara zulmettiğinde insanlar koşup Nefise (ranha)'ya şikayet etmişler. O da bir mektup hazırlamış ve ertesi gün valinin geçeceği sırada yolunu beklemiş. Tam yanından geçerken kendisine seslenmiş: "Ey Ahmed ibn Tulun." Onu görünce vali tanımış, atından inip yanına gitmiş. Mektubu eline alıp okumaya başlamış: "Sana yetki verildi ve sen insanları esir ettin. Sana statü verildi, sense zulmettin. Sana güç verildi ama sen haddini aştın. Sana mülk verildi ama sen (hak etmeyenlere) harcadın. Biliyorsun ki şafağın okları hedefini şaşmaz. Özellikle kendilerine zulmettiğin, aç bıraktığın ve yoksulluktan dolayı çıplak bıraktığın bedenlerin kalbindeki oklar (yani mazlumların gece ettiği dualar). Mazlumların yok olup da zalimin kaldığı asla görülmemiştir. Ne istiyorsan yap. Biz şikâyetimizi Allah'a yapıyoruz. Zulmedenler hangi akıbete uğrayacaklarını göreceklerdir!" El-Kurmani; "İbn Tulun bundan sonra ömrünün sonuna kadar değişti" diyor. İnsanlar üzerindeki zulmü kaldırdı... İşte herkesin bilmesi gereken de budur. Hilafetin yıkılmasıyla birlikte İslam itibarını yitirdi, bizler birçok şeyi yitirdik ve öğretmen de etkisini, rolünü ve itibarını yitirdi. Ve Hilafeti ve İslam'ı eskiden olduğu gibi güçlü ve azametli olarak geri getirmediğimiz müddetçe, bunların hiçbirisini tekrar elde edemeyeceğiz. Bunu gerçekleştirmek ise Allah için zor değildir.

Hız. Ali (ra)'ın Cemil ibn Ziyad en-Nakha'ya tavsiyesi ile bitirmek istiyorum. Şöyle anlatıyor: "Ali bin Ebi Talib (ra) elimden tutarak beni Cubban'a doğru götürdü. Nihayet çöle vardığımızda yere oturdu, derin bir nefes aldı ve dedi ki: 'Ey Cemil bin Ziyad. Kalpler birer kutu gibidir. En iyileri ise bilinçli olanlarıdır. Onun için sana öğreteceklerimi iyi öğren. İnsanlar üç sınıftır: Allah'tan korkan ve itaat eden (rabbani) âlimler; kendi hayatını kurtaracak kadar bilgin olanlar; bir de vahşiler ki onlar duydukları her sesin peşinden koşar, her esen rüzgârdan öğrenir, ama ilmin nurundan nasiplenmez ve sağlam bir köşeye sığınmazlar. İlim paradan üstündür. İlim seni korur sense parayı. İlim ameli artırır, ama para kullandıkça azalır. İlim hükmedendir, para ise hükmedilendir. Ve para yok olduğunda paranın yaptıkları da kaybolur. Âlimin aşkı ise ibadettir. Parayı istifleyenler hayattayken ölüdürler. Fakat âlimler ahir güne kadar kalıcıdır. Şekilleri yok olur ama onların sevdiği şeyler kalplerde varlığını sürdürür."

Allah'ım; bizleri İslam'la, İslam'ı da bizimle muzaffer kıl!

**Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Bürosu adına
Müslime Eş-Şami (Ümmü Suheyb)**

Çocukların Davranışlarına Yerleştirilmesi Gereken Değerler

Çocukların sağlıklı bir şekilde yetiştirilebilmesi için, dengeli bir şekilde davranış haline (sulûk) getirilmesi gereken dört değer vardır. Böylece bir değer diğerine galip gelmeyecek ve hiçbir değer diğer değer uğruna silinmeyecektir. Aksine hepsi eşit şekilde davranış haline getirilecektir. Bunlar:

1. Ruhî değer: Ruhi değer çocuğun davranışına küçük yaşta İslami akideyi Şer'i hükümlerle bağdaştırarak yerleşir. Mesela, ibadet, ahlak, tesettür (melbusat), yeme içme (mat'umat) ve başkalarıyla alakası (muamelat).

- yeni doğan bebeğin kulağına ezan okunmak şiddetle tavsiye edilmektedir. Ezan çocuğun sağ kulağına, kâmet sol kulağına okunur. İbn el-Sani, Hüseyin bin Ali (ra)'tan o da Rasullullah (ﷺ)'ten rivayet etmiştir:

«مَنْ وُلِدَ لَهُ مَوْلُودٌ، فَأَذَّنَ فِي أُذُنِهِ الْيُمْنَى، وَأَقَامَ فِي أُذُنِهِ الْيُسْرَى، لَمْ يَضُرَّهُ
أُمُّ الصَّبَّانِ»

"Kimin bir çocuğu olur da, sağ kulağına ezan, sol kulağına kamet okursa, o çocuğa ümmüsıbyan hastalığı zarar vermez (cin zarar vermez)."

- Çocuğa, yeme içme ve lavaboda kullanacağı duaları öğretmek.
- Çocuğa yedi yaşına gelince namaz kılabilmesi için Kur'an'dan sureler öğretmeyi Rasullullah (ﷺ) buyurmuştur:

«مُرُوا أَبْنَاءَكُمْ بِالصَّلَاةِ لِسَبْعِ سِنِينَ، وَاضْرِبُوهُمْ عَلَيْهَا لِعَشْرِ سِنِينَ، وَفَرَّقُوا
بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ»

"Çocuklarınıza, onlar yedi yaşında iken namazi emredin. On yaşında olunca namaz(daki ihmalleri) sebebiyle onları dövün, yataklarını da ayırın." [Ahmed]

Anneyle baba çocuklarını küçük yaştan itibaren namaza ve oruca alıştırmak için sevgi dolu vesileler ve yöntemler kullanmalılar, zira bu ibadetler küçük yaştan itibaren alışkanlık

haline gelmelidir. Sahabeler, Allah onlardan razı olsun, çocuklarını oruç tutmaya alıştırdılar. Çocuklardan birisi açlıktan dolayı ağladığı zaman da dikkatini dağıtmak için eline oyuncak verir ve yemek istemeyi unuttururlardı.

- Çocuklarımıza Peygamber Efendimiz (ﷺ)'in siretini ve özelliklerini öğretmek. Sahabelerden birisi anlatıyor: "Biz çocuklarımıza Rasullullah (ﷺ)'in savaşlarını Kur'an öğretir gibi (o kadar çok) öğrettirdik."

- Çocuklar Allah (ﷻ) bilinciyle yetiştirilmelidir. Fiillerinde ve davranışlarında Allah'tan korkmayı, O'na itaat etmeyi ve yasaklarını çiğnememeyi gözetmelidir.

2. İnsani değer: Allah (ﷻ) insanı nevi içgüdüleriyle yaratmıştır. Bu özellik insanı insan ırkını devam ettirmeye iter. Babalık, evlatlık, annelik bu içgüdü'nün belirtilerindendir. Bundan kaynaklanan duygular olmasaydı insan ırkı tükenmiş olurdu. Ebeveynler evlatlarının sabretmez, onların bakımını üstlenmez, onları beslemez, hastalıklarında bakmaz ve refahını düşünmezdi. Allah Subhânehü ve Teâlâ şöyle buyurdu:

«الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا»

"Servet ve evlatlar, dünya hayatının süsüdür." [Kehf 46]

Ve yine şöyle buyurdu:

«وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ
إِمَامًا»

"(Ve o kullar): Rabbimiz! Bize gözümüzü aydınlatacak eşler

ve zürriyetler bağışla ve bizi takvâ sahiplerine önder kıl! derler." [Furkan 74]

Çocukları koruma ve hayatlarında yardımcı olmalarına karşılık Allah (ﷻ) evlatlardan da ebeveynlerini sevmeyi istemiştir. Onların haklarını gözetmeyi, onlara karşı erdemli olarak saygı göstermeyi, onlara itaat edip nazik ve şefkatli olmayı ve yaşlılıklarında onlara hizmet etmeyi istemiştir. Allah Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurdu:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفْ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ۖ وَخَفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذِّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا﴾

"Rabbin, sadece kendisine kulluk etmenizi, ana babanıza da iyi davranmanızı kesin bir şekilde emretti. Onlardan biri veya her ikisi senin yanında yaşlanırsa, kendilerine «of!» bile deme; onları azarlama; ikisine de güzel söz söyle. Onları esirgeyerek alçakgönüllülükle üzerlerine kanat ger ve: «Rabbim! Küçüklüğümde onlar beni nasıl yetiştirmişlerse, şimdi de sen onlara (öyle) rahmet et!» diyerek dua et." [İsra 2324-]

Aynı zamanda komşulara, arkadaşlara ve genel olarak insanlara ve bilhassa akrabalara karşı iyi olmak, onlarla iyi geçinmek ve ihtiyaçlarını gidermek de insani değerlerdendir. Rasûlullah (ﷺ) şöyle buyurdu:

«وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ»

"Bir kul, kardeşine yardım ettiği sürece. Allah da o kuluna yardım eder." [Müslim]

3. Ahlaki değerler: Ahlak kişiyle ilişkilendirilen ve ona has bir özneliktir. Çocuklar küçük yaştan itibaren dürüstlük, doğruluk, sadakat üzere ve dilini hakaret ve küfürden arındırarak yetiştirilmeli Onları bayağılıktan kurtulmak ve mertlikten uzaklaştıran her şeyden uzak olacak şekilde yetiştirilmeli. Kendilerine ve duygularına hâkim olup duygularını kanalizetmeyi ve tepkilerini akılla vermeyi öğrenmelidir. Mesela birisi çocuğa hakaret edip küfür etse, hemen ani tepki vererek intikam almaya kalkışmaz, fakat sakinleşir ve kendini kontrol eder ve kendini öfkeye kapılmaktan korur. Ebu Hureyre (ra)'tan rivayetle Rasûlullah (ﷺ) şöyle demiştir,

«لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرَعَةِ، إِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ»

"Pehlivan (güreş meydanlarında başkalarını) yenen değildir. Asıl pehlivan kızgınlık anında nefesine hâkim olan kimsedir" [Buhari ve Müslim]

Bu konuda ebeveynler örnek olmalıdır. Mesela çocuğu sakinleştirmek veya bir şeye teşvik etmek veya öfkesini dindirmek için yalan söylememelidir, zira bu çocuğa yalan söylemeyi ve bu davranışı taklit etmeyi öğretir. Ebu Davud ve el-Beyhaki'den rivayetle Abdullah bin Amr bin Rabi' (ra) şöyle demiş: Rasûlullah (ﷺ)'in evimizde bulunduğu bir günde: Gel, sana bir şey vereceğim, diye annem beni çağırdı. Rasûlullah (ﷺ), anneme: – **«Çocuğa ne vermek istedin? diye sordu. Annem: 'Hurma vereceğim' diye cevap verdi. Bunun üzerine Rasûlullah (ﷺ):**

«أَمَا إِنَّكَ لَوْ لَمْ تَفْعَلِي كُنْتِ عَلَيَّ كَذِبَةً»

"Eğer (aldatıp) bir şey vermeseydin, sana bir yalan günahı

yazılırdı" buyurdu.

Değerlerin Sırası: İnsanların değerleri elde etmede farklı öncelikleri vardır. Onun için bir değer başka bir değerle çakışır ve sadece bir değeri elde edecek kadar vakit varsa, o zaman hangi değeri elde etmeyi belirlemek için ölçü ne olacak. Bu konu insan aklına bırakılamaz. Zira ortam ve şartlar; eksiklik, sınırlılık ve acizlikle tanımlanmış insani özellikleri taşıyan aklı etkilerler. Değerlerin önceliklerini belirlemenin en güvenilir yolu yine Allah (ﷻ)'nın insanlığa indirdiği İslam'a başvurmaktır. İnsanların kalbinde olan en iyi bilen El-Âlim olan Allah (ﷻ)'dır.

﴿أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾

"Hiç yaratan bilmez mi? O, en ince işleri görüp bilmektedir ve her şeyden haberdardır." [Mülk 14]

İslam değerleri değişmez, sabit/katı bir sıraya koymamıştır. Bazen insani bir değeri elde etmek hayati bir mesele olup ruhi bir değeri terk etmeyi gerektirebilir. Örneğin bir anne namaz kılıyor ama küçük çocuğu ateşe yaklaşmış. Eğer namazını bitirip de çocuğu tehlikeden uzaklaştırmak istese, çocuk ölebilir veya yaralanabilir. Onun için orada namazı hemen terk edip çocuğu tehlikenin kaynağından uzaklaştırması mecburidir.

Ve belki maddi değer ruhi değere tercih edilebilir. Rivayet edilir ki Ömer bin Hattab (ra) bir cemaatin namaz vakti dışında ve herkesin işine gittiği bir saatte toplanıp mescitte Allah (ﷻ)'ya ibadetle meşgul olduğunu görür ve onlara der ki: "Sizler kimsiniz, ne iş yaparsınız?" "Bizler Allah'a tevekkül eden (mütevekkil) insanlarız. Çalışmayız." Bu sözlere çok kızan Hz. Ömer, onlara sopasıyla vurur ve der ki: "Sizler mütevekkil değil, asalak (mütevaakil) insanlarsınız. Şunu bilin ki gökten ne altın ne gümüş yağıyor."

Ama çoğunluk ruhi değeri maddi değere tercih edilir. Allah (ﷻ) buyuruyor ki:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾

"Ey iman edenler! Cuma günü namaza çağırıldığı (ezan okunduğu) zaman, hemen Allah'ı anmaya koşun ve alışverişi bırakın. Eğer bilmiş olsanız, elbette bu, sizin için daha hayırlıdır." [Cuma 9]

Gerçekten de ruhi değer insani ve maddi değerden daha kıymetlidir. Allah (ﷻ) şöyle buyurdu:

﴿قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِينُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ﴾

"De ki: Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, hısım akrabalarınız kazandığınız mallar, kesada uğramasından korktuğunuz ticaret, hoşlandığınız meskenler size Allah'tan, Resûlünden ve Allah yolunda cihad etmekten daha sevgili ise, artık Allah emrini getirinceye kadar bekleyin. Allah fâsıklar topluluğunu hidayete erdirmez." [Tevbe 24]

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Bürosu
Kadın Kolları Sunar:

Hilafet & Eğitim Altın ağın İhyası

Küresel Bir Kampanya ve Uluslararası Kadınlar Konferansı
11 Mart
Cakarta, Endonezya

@WomenShariah

@WomenForKhilafa

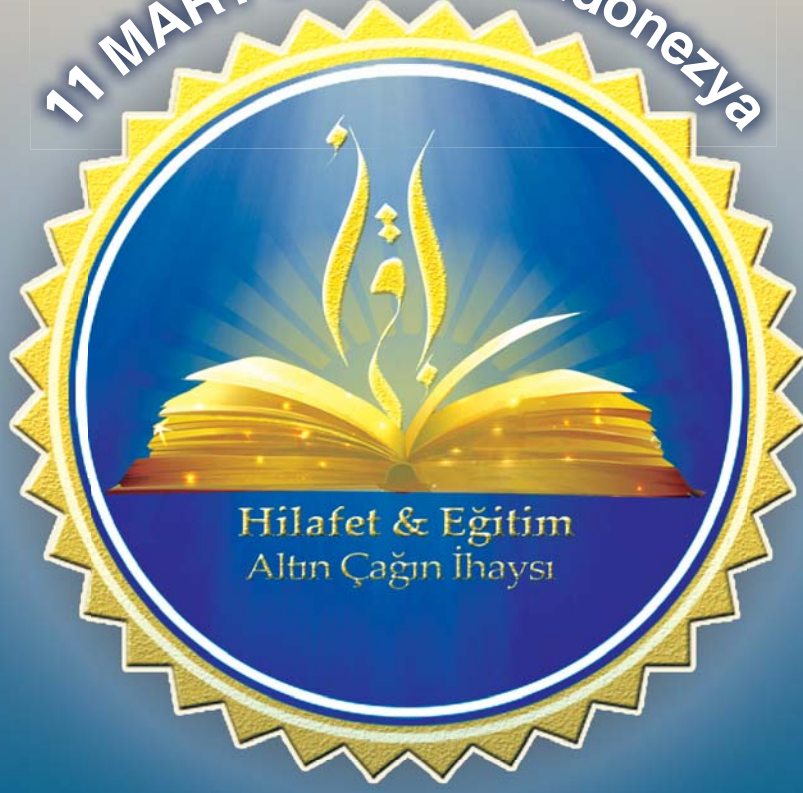
Daha fazla bilgi ve kampanyayı takip etmek için:

www.facebook.com/WomenandShariah

Konferansa katılmak için irtibat:
Khilafah.Education2017@gmail.com

#Khilafah_Education

11 MART Cakarta, Endonezya

مختارات

seçmeler
Muhtarat
Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi'nden

39

